

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
**ECOTOURISM MANAGEMENT IN AMPHAWA DISTRICT,
SAMUT SONGKHRAM PROVINCE**

นางสาวเกวลี บุญเทียน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

นางสาวเกวลี บุญเทียน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Ecotourism Management in Amphawa District, Samut Songkhram
Province

Miss Keawalee Boonthien

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง "การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม" เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ)

กรรมการ

(ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อติวุฒิ หมั่นมี)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.อติวุฒิ หมั่นมี

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางสาวเกวลี บุญเทียน)

ชื่อสารนิพนธ์	: การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ผู้วิจัย	: นางสาวเกวลิ บุญเทียน
ปริญญา	: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์	: ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ), พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) : ผศ.ดร.ธิดาฉวี หมั่นมี, พธ.บ. (การสอนสังคม), พธ.ม. (ปรัชญา), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙๖ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่เป็นนักท่องเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน ๔๐๐ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบตัวต่อตัวจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๘ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๕๔๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๖๕๙) ๒. ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖) ๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๙๔$,

S.D. = ๐.๖๙๓) ๔. ด้านร้านค้า ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = ๐.๖๓๓) ๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = ๐.๖๐๙)

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศ และอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหา อุปสรรค การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคค่อนข้างมีราคาแพงเกินไป ที่นั่งทานอาหารมีน้อยที่พักรักษาพักผ่อนไม่เพียงพอ สถานที่จอดรถมีจำนวนน้อยมาก จำนวนห้องน้ำไม่มากพอ ทางเดินค่อนข้างแคบ ที่นั่งรับประทานอาหารริมน้ำไม่ค่อยสะดวก ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานรัฐควรเข้ามาดูแลในสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านี้ ควรมีที่นั่งพักผ่อนให้หลายๆจุดกว่านี้ ควรปรับปรุงที่นั่งทานอาหารริมน้ำตรงชั้นบันได ควรเพิ่มจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ควรเพิ่มที่จอดรถสำหรับผู้มาท่องเที่ยว ควรมีห้องน้ำสาธารณะที่สะดวกมากกว่านี้ ควรขยายพื้นที่ในการเดินให้เพียงพอสำหรับท่องเที่ยว

Research Paper Title : Ecotourism Management in Amphawa District,
Samut Songkhram Province

Researcher : Miss Keawalee Boonthien

Degree : Master of Public Administration

Research Paper Supervisory Committee

: Asst. Prof. Dr. Rattapon Yenjaima, B.A.
(Administration), M.A. (Public Administration),
Ph.D. (Public Administration)

: Asst. Prof. Dr. Thitiwut Manmee,
B.A. (Teaching Social Studies), M.A. (Philosophy),
Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March,2019

Abstract

Objectives of this research were to 1. study the ecotourism management and community way of life, 2. compare the people's opinions on the ecotourism management and community way of life and 3. study the problems, obstacles and suggestions for the management of ecotourism and community way of life at Amphawa District, Samut Songkhram Province.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data using questionnaires at the confidence value equal to 0.896 from 400 samples who were tourists who came to Amphawa District, Samut Songkhram Province, analyzed data frequency, percentage, average, standard deviation, SD., t -test, F-test, One-Way ANOVA and Least Significant Difference (LSD). The qualitative research collected data from 8 key informants by face-to-face-in-depth-interview and analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows:

1. Management ecotourism and community way of life at Amphawa district, Samut Songkhram Province, by overall, was at high level ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.548). All aspects were at high level, such as 1) Tourist attraction sites were at high

level ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.659), 2) The services of government department agencies was at high level ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.626), 3) local people were at high level ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.693), 4) souvenir stores were at high level ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.633) and 5. Restaurants and beverages were at high level ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.609).

2. The results of people's opinions comparison classified by personal data on the management of ecotourism and community way of life at Amphawa District indicated that people with different educational level had different opinions with statistically significant level at 0.05, and people with different number of time visiting Amphawa District had different opinions with statistically different significant level at 0.01 accepting the set research hypothesis. As for the people with different gender and age did not have different opinions, rejecting the set hypothesis

3. The problems and obstacles were that the consuming products were quite expensive, less seats in restaurants, accommodation for vacations were limited, Parking space and restrooms were very limited. Footpath was very narrow and dinning tables at riverside were also limited and inconvenient. The suggestions are as follows: Government agencies should take more care of tourist attraction sites. More seats and places for relaxations should provided. Riverside dinning seats, especially at steps should be renovated to an outstanding attraction. Parking space for tourists should be added. Public bathrooms and walking paths should be added for more conveniences of the tourists.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้ เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สำเร็จด้วยดีจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการฝ่ายหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผศ.ดร.ธิดิวดี หมั่นมี กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้ช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาตลอด ตั้งแต่ต้น จนสารนิพนธ์นี้จบบริบูรณ์

ขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๕ ท่าน คือ รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ ผศ.ดร.จันทนา อินทนิม ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง ผศ.ดร.อนุวัติ กระจ่าง และอาจารย์ ดร.ดร.ประเสริฐ ธิลาว ที่ได้กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบเครื่องมือเพื่อในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข แบบเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ” กองทุนพระพรหมบัณฑิต ” โดย พระโสภณวชิราภรณ์ ประธานดำเนินงานจัดสรรทุนที่ได้เมตตาตามอบทุนการศึกษา และคุณย่าคำ บุญเทียน คุณพ่อชาญ บุญเทียน คุณแม่จันทร์เป็ง ระวีงภัย และครอบครัวบุญเทียน ครอบครัวระวีงภัย คุณศิริโรตม เด็กชายวชิรวชิร วชิรวราภรณ์ อาจารย์สมโชค ฤทธิจำรูญ ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คุณโชติกา กุลภาคยโกศล มหาสมปอง ตาลปุตโต และทีมงานบ้านกัลยาณมิตร ที่คอยเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าสำเร็จในครั้งนี้ พระมหาวิเศษ กนตธมโม และพระพงษ์ศักดิ์ สนมมโน พี่ที่คอยช่วยเหลืองานสารนิพนธ์นี้ด้วยดี

สารนิพนธ์เล่มนี้ หากจะพึงมีคุณค่าและประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย คือ คุณพระพุทฺธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ และมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ มารดาบิดา ครูอาจารย์ ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้จนเป็นสำเร็จเรียบร้อยบริบูรณ์ ดังที่ปรากฏอยู่

นางสาวเกวลิ บุญเทียน

มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)	
กิตติกรรมประกาศ	(๕)	
สารบัญ	(๖)	
สารบัญตาราง	(๘)	
สารบัญภาพ	(๑๒)	
บทที่ ๑	บทนำ	
๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	คำถามการวิจัย	๓
๑.๓	วัตถุประสงค์การวิจัย	๓
๑.๔	ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕	สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑	แนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร	๗
๒.๒	แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	๓๑
๒.๓	แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	๕๑
๒.๔	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๔
๒.๕	ข้อมูลพื้นที่วิจัย	๕๙
๒.๖	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓	วิธีการดำเนินวิจัย	
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๔
	๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๔
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๕
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๘
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๙
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ ผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๗๑
	๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๗๔
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๙๕
	๔.๔ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๙๖
	๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๐๘
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๒
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๑๖
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๒๑
บรรณานุกรม		๑๒๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ	๑๓๒
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	๑๓๘
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out)	๑๔๒
ภาคผนวก ง ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)	๑๔๕
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๔๘
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	๑๕๐
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๕๙
ภาคผนวก ซ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๖๖
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๒
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม	๗๔
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	๗๕
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	๗๖
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประชาชนในท้องถิ่น	๗๗
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านค้า	๗๘
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม	๗๙
๔.๘	การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ	๘๐
๔.๙	การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ	๘๑
๔.๑๐	การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามการศึกษา	๘๓
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	๘๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๒	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านประชาชนในท้องถิ่น	๘๖
๔.๑๓	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านค้า	๘๗
๔.๑๔	การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว	๘๘
๔.๑๕	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	๘๙
๔.๑๖	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	๙๐
๔.๑๗	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านประชาชนในท้องถิ่น	๙๑
๔.๑๘	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านค้า	๙๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๙	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม	๙๓
๔.๒๐	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑ - ๔	๙๔
๔.๒๑	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๙๕
๔.๒๒	ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	๙๖

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	องค์ประกอบของการบริหารจัดการ	๒๕
๒.๒	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๓
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๐๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวได้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบ เศรษฐกิจของโลกไปแล้วและเป็นที่ยอมรับกันเกือบจะทุกประเทศในโลกนี้ การท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตจนกลายมาเป็นสินค้าหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว และในหลายประเทศการท่องเที่ยวมีความสำคัญอยู่ในระดับที่ ๑ - ๓ ของ ๑๐ อันดับแรกในประเทศนั้นๆ อีกด้วย ข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของการท่องเที่ยวไทย ซึ่งในรอบทศวรรษที่ผ่านมา รายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ในลำดับที่ ๑ หรือ ๒ มาโดยตลอด เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากการส่งออกอื่นๆ เป็นที่ตระหนักดีว่าการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้เป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่แสดงบทบาทเด่นชัดในตลอดสี่ทศวรรษที่ผ่านมา ย่อมมาจากพลังของฟันเฟืองหรือพลังขับเคลื่อนทั้งส่วนเล็กและส่วนน้อยที่ช่วยกันผลักดันให้อุตสาหกรรมนี้เคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้งและแสดงบทบาทในการเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่การจ้างงาน สร้างอาชีพ การกระจายรายได้และการลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องมากมายหลายร้อยสาขา เป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับประชาชน และประเทศชาติอย่างเอนกอนันต์ และนำไปสู่ความสำเร็จในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย^๑

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ หรือนันทนาการรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ซึ่งมักหมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้ หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการพักผ่อนค้างคืนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อการเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการทางกายภาพเพื่อสนองความต้องการในแง่การพักผ่อนคลายเครียดในชีวิตประจำวัน และตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งเป็นกระบวนการพัฒนา

---

^๑ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, Definition Domestic, [ออนไลน์], แหล่งที่มา [http:// www2. tat. or.th/stat/web/static_tst.php](http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php), [๕ ธันวาคม ๒๕๖๐].

คนในแง่การเรียนรู้สร้างสมประสบการณ์และวิสัยทัศน์จากการเดินทางท่องเที่ยวได้อีกด้วย^๒ ในปัจจุบันความต้องการด้านการท่องเที่ยวของมนุษย์มีเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหลายประการ เช่น การคมนาคมขนส่งที่สะดวกขึ้น การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆที่ดึงดูดใจ เช่น ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง เช่น พระราชวัง ชุมชนโบราณ อนุสรณ์สถาน ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นอีกประเภทหนึ่ง เป็นรูปแบบของการดำเนินชีวิตผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดกันมา เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา งานแสดงสินค้า ประเพณี เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถเลือกท่องเที่ยวได้ตามความสนใจ และสำหรับอำเภออัมพวาถือได้ว่าเป็นทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพราะสามารถเข้าถึงแหล่งได้ง่าย และเป็นสิ่งที่มุ่งเน้นความงามตามธรรมชาติ จึงไม่จำเป็นต้องใช้ความชำนาญ ความสนใจเป็นพิเศษในการชื่นชมความงาม และทรัพยากรท่องเที่ยวประเภท ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งเป็นรูปแบบที่นักท่องเที่ยวในปัจจุบันนิยมเดินทางไปท่องเที่ยว หรือศึกษาสภาพชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิมกันมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมาก ได้แก่ ตลาดน้ำอัมพวา อุทยาน ร.๒ และวัดบางกุ้ง

ในอดีตอำเภอเมืองอัมพวาถือว่าเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมาทางเทศบาลตำบลอัมพวา โดยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันจะหาดูได้ยากให้สืบทอดตลอดไปโดยใช้ชื่อว่า "ตลาดน้ำยามเย็น" โดยทั่วไปมักจะจัดขึ้นในเวลากลางวัน แต่ตลาดน้ำยามเย็นที่อัมพวาแห่งนี้ จะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นเรื่อยไปจนถึงเวลาพลบค่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดในลักษณะเช่นนี้ในตอนเย็นชาวบ้านจะเริ่มทยอยพายเรือนำสินค้าหลากหลายชนิด เช่น อาหาร ผลไม้ พืชผัก ขนม ของกินของใช้ มาขายให้กับนักท่องเที่ยว หรือคนในท้องถิ่นที่สัญจรไปมาที่ตลาดอัมพวาทำให้ ได้สัมผัสกับธรรมชาติของชีวิตของชุมชนริมน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อีก คือ การล่องเรือชมไปตามแม่น้ำลำคลอง ล่องเรือทำบุญไหว้พระตามวัดดังต่างๆในอำเภออัมพวา ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมกับธรรมชาติและวิถีชีวิตมากขึ้น

นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในบริเวณอำเภออัมพวา ตลาดน้ำอัมพวา และอุทยานร.๒ เป็นจำนวนมากและจากสถิติพบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการ

^๒ สุรดี ชิดชอบ, “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัดตราด,” การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘).

ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและเอกชน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความตั้งใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมอย่างไรในการมาท่องเที่ยว หรือปัจจัยใดที่สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำอัมพวา อุทยานร.๒ และศึกษาว่าปัจจัยด้านใดที่นักท่องเที่ยวเห็นควรในการปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มขึ้น เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับหลายไปในวงกว้างขึ้นอีก รวมทั้งเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เพื่อให้เข้าใจในพัฒนาการของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน นับตั้งแต่ยังไม่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จวบจนกระทั่งปัจจุบัน ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนอัมพวาเมื่อมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตลอดจนวิธีการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมชุมชนตลาดน้ำอัมพวา และอุทยานร.๒ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยในเรื่องดังกล่าว เพื่อจะทำความเข้าใจและนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางประกอบการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามอย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีความแตกต่างกันหรือไม่

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยวิเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วยแนวคิดด้านเนื้อหา ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๒) ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๓) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๔) ด้านร้านค้าและ ๕) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกำหนดเอาประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป โดยจะจัดเลือกประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบบเจาะจงจำนวน ๔๐๐ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ คน ได้แก่

๑) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๒) วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๓) พัฒนาการอำเภออัมพวา	จำนวน ๑ คน
๔) นายอำเภออัมพวา	จำนวน ๑ คน
๕) ประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลอง เชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๖) หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม	จำนวน ๑ คน
๗) ผู้จัดการอุทยานร.๒	จำนวน ๑ คน
๘) รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา	จำนวน ๑ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว

๒. ตัวแปรตาม ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว คือ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๕ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๒) ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๓) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๔) ด้านร้านค้า ๕) ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

โดยการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมระยะเวลา ๔ เดือน

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนมีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการ (Management) หมายถึง การดำเนินการให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสะอาด ประกอบด้วย ๕ ด้าน คือ

๑) **ด้านสถานที่ท่องเที่ยว** หมายถึง ป้ายบอกทาง สถานที่จอดรถ ห้องสุขา ความสะอาดของบริเวณ

สถานที่ท่องเที่ยว มีการบริการการจราจรต่อนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๒) การให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง เจ้าหน้าที่บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว การดูแลความปลอดภัยจากหน่วยงานราชการ ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ ความปลอดภัยที่จอดรถ นักท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเป็นกันเอง

๓) ประชาชนในท้องถิ่น หมายถึง การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การประชุมหารือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การทำผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ การมีส่วนร่วมในการเสนอการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การเสนอแนวทางเพื่อความเป็นระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน

๔) ร้านค้า หมายถึง ร้านค้าถูกจัดให้อยู่ในพื้นที่เหมาะสม การจัดร้านค้าให้น่าสนใจ ร้านค้าเพียงพอต่อการบริโภค การจัดร้านค้าให้สะดวกต่อการเลือกซื้อสินค้า ร้านค้ามีความสะอาด การให้บริการของร้านค้า

๕) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม หมายถึง อาหารสะอาดและถูกหลักอนามัย อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารสะอาด อาหารมีรสชาติอร่อยคุ้มค่าเหมาะสมกับราคา มีเมนูแยกประเภทอาหารที่ชัดเจน การบริการของพนักงาน มีห้องสุขาบริการ

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน หมายถึง สถานที่ที่ชุมชนจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนบริหารจัดการเองและยึดวิถีชุมชนเป็นหลัก ในการจัดการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๑) ตลาดน้ำอัมพวา และ ๒) อุทยาน ร.๒

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๗.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้กับการวิจัยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหน่วยงานที่มีความใกล้เคียงกัน

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
- ๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ ข้อมูลพื้นที่วิจัย
- ๒.๖ กรอบแนวคิดงานวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

เมื่อกล่าวถึง คำว่า การบริหาร ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการคำศัพท์ที่ใช้มี ๒ คำคือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ศัพท์อีกคำหนึ่ง คือ การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหารกับคำว่า การจัดการใช้แทนกันได้ มีความหมายเหมือนกัน^๑ ในเอกสารคำสอนเล่มนี้จะใช้สองคำนี้ ปะปนกันตลอดไปตามความเหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความรู้ทั้งที่เป็นศาสตร์และศิลปะเพื่อเอาคนทรัพยากรมารวมกันแล้วอำนวยความสะดวกให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการปัจจัยในการบริหาร มีองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑. คนหรือบุคคล (Man) เป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารงาน หน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ จำเป็นต้องมีคนที่ปฏิบัติงาน ผลงานที่ดีจะออกมาได้ต้องประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อองค์การหรือหน่วยงานนั้นๆ

๒. เงิน (Money) หน่วยงานจำเป็นที่จะต้องมีงบประมาณเพื่อการบริหารงานหากขาดงบประมาณ การบริหารงานของหน่วยงานก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมาย

---

^๑ ศ. สมคิด บางโม, การบริหารองค์การสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗), หน้า ๖๐.

๓. ทรัพยากรหรือวัสดุ (Material) การบริหารจำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหาร หากหน่วยงานขาดวัสดุอุปกรณ์หรือทรัพยากรในการบริหารแล้วก็ย่อมจะเป็นอุปสรรคหรือก็ให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน

๔. การบริหารจัดการ (Management) เป็นภารกิจของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง คือเป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวลผลกัตันและกำกับปัจจัยต่างๆ ทั้ง ๓ ประการให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพจนบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานตามที่ต้องการ นักบริหารและนักวิชาการให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ต่างๆ กันตามทัศนะของแต่ละบุคคลที่สำคัญไว้ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารจัดการ

การบริหาร หมายถึง ศิลปะการดำเนินการนำวัตถุดิบสู่ระบบด้วยระบบกระบวนการผลิตจนได้ผลผลิตตามที่กำหนดไว้ การบริหารจึงเป็นการดำเนินการให้ทุกโครงการทำหน้าที่สัมพันธ์กัน เป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิด การผสมผสานกันถ้าไม่วางแผนการดำเนินการที่ดี ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่วางแผนบริหารอย่างไร อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารมีหน้าที่อำนาจการ (Directing) ตามอำนาจหน้าที่จากหน่วยงาน (Organizing) ที่เป็นผู้รับผิดชอบควบคุม (Controlling) ในการนำแผนงาน (Planning) ที่ได้กำหนดไว้แล้วไป ดำเนินการร่วมกันทรัพยากร (Assembling Resource) ทำให้การผลิตหรือการใช้ปัจจัยการบริหาร (ได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ สวัสดิการ ฯลฯ) ก่อให้เกิดผลผลิตขั้นสุดท้าย สรุปว่า การบริหารเป็นการดำเนินการที่ผู้บริหารมีหน้าที่ในการสั่งการในการบริหาร จัดการควบคุมและนำแผนที่กำหนดไว้ไปดำเนินการให้แล้วเสร็จ^๒

ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” การบริหาร (Administration) จะใช้ในการบริหารระดับสูงโดยเน้นที่การกำหนดนโยบาย ที่สำคัญและการกำหนดแผนของผู้บริหารระดับสูงเป็นค่านิยมใช้ในการบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือใช้ในหน่วยงานราชการและคำว่า “ผู้บริหาร”(Administrator) จะหมายถึง ผู้บริหารที่ทำงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Leading/Directing) หรืออำนาจการ และการควบคุม (Controlling) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับทรัพยากรขององค์กร (6M’s) เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และด้วยจุดมุ่งหมายสำคัญใน การบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลครบถ้วน^๓

^๒ เกษม จันท์แก้ว, โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา, สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๕๑๒ – ๕๑๔.

^๓ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, การจัดการและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา, ๒๕๓๙), หน้า ๑๘ – ๑๙.

สรุปว่า การบริหาร คือกลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การสั่งการหรืออำนวยการและการควบคุม ซึ่งมีความสัมพันธ์ กับทรัพยากรองค์กร (6Ms) การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย ๔ ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การนำและการควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็น ผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งนักวิชาการทั้งหลายกำหนดขึ้น จะเริ่มต้นด้วยหน้าที่ทางการวางแผนเป็นอันดับแรกจึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่องค์ประกอบของกระบวนการวางแผนองค์การหนึ่งๆ ประกอบด้วย ภารกิจจุดหมายและแผน โดยภารกิจเป็นข้อประกาศอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับจุดหมายหรือเหตุผลพื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์กรและขอบข่ายงานเฉพาะขององค์กรหรือที่ทำให้้องค์การแตกต่างจากองค์กรอื่น สำหรับจุดหมายเป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่้องค์การต้องการให้บรรลุผล ขณะเดียวกันแผนงานหมายถึงวิถีทางที่จะก่อให้เกิดการกระทำเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ้องค์การ

การจัดการ (Organizing) เป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ เมื่อ้องค์การจัดทำจุดหมายและแผนเชิงยุทธศาสตร์แล้ว ผู้บริหารควรต้องออกแบบ ๑๓ โครงสร้าง้องค์การเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายแผนเชิงยุทธศาสตร์ของ้องค์การนั้น การออกแบบ โครงสร้าง้องค์การเป็นกิจกรรมที่ควรได้รับการตรวจสอบอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้าง้องค์การเกิดขึ้นมากมาย

การนำ (Leading) เป็นสถานะที่ผู้นำใช้ความพยายามที่จะให้มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายของ้องค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การที่ผู้นำจะเป็นผู้นำที่มีศักยภาพดังกล่าวได้พึงทำความเข้าใจทฤษฎีการจูงใจ (Motivation) ภาวะผู้นำ (Leadership) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และการบริหารกลุ่ม (Group) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ้องค์การบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้มุ่งให้เกิดความมั่นใจว่าสมาชิกใน้องค์การได้ประพฤติปฏิบัติไปในทิศทางที่จะทำให้บรรลุผลตามมาตรฐานการทำงานที่กำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของ้องค์การ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกใน้องค์กร สรุปว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของ้องค์การต้อง อาศัยหลักทางการบริหาร ๔ ประการ คือ การวางแผน การจัดการ การนำและ

การควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะทำให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) และคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชนหรือการดำเนินการตาม นโยบายที่กำหนดไว้ การบริหารมีลักษณะเด่น เป็นสากลอยู่หลายประการดังนี้

๑. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
๒. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
๓. การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
๔. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
๕. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
๖. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (Collective Mind) จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (Group Cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (Group Effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
๗. การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
๘. การบริหารไม่มีตัวตน (Intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

สรุปว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากล ๘ ประการ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ บุคคล ทรัพยากร กระบวนการดำเนินการ การรวมกันของกลุ่มคน ความร่วมมือ การมีเหตุผล การตรวจสอบ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

๑. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
๒. ร่วมมือกันทำกิจกรรม
๓. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
๔. โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

สำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่นๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษามือองค์แห่งความรู้ หลักการและทฤษฎี ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้ สู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน^๔

^๔ วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ, หลักการบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

สรุปว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

ความหมายการบริหารว่าเป็นการประสานความพยายามของ มนุษย์ (อย่างน้อย ๒ คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ ความสำคัญต่อการทำงานที่มี ประสิทธิภาพมากหากขาดเสียซึ่งการบริหาร 4M ที่ดีในข้อหนึ่งข้อใด ก็จะทำให้งานนั้นเกิดอุปสรรค ในการปฏิบัติงานส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อกันและจะทำให้ การทำงานนั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ และการทำงานของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มี กระบวนการบริหารหรือ การจัดการที่ดีจากความหมายดังกล่าวข้างต้น การบริหารจัดการจึงเป็น กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์การประเด็นสำคัญของการบริหารจัดการจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิตโดยมุ่งสู่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การนำกระบวนการบริหารมาใช้ในโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้เป็นการเปิด กว้างอย่างยิ่ง สำหรับผู้บริหารในการบริหารไม่จำเป็นจะต้องกำหนดตายตัวว่าจะใช้เทคนิคใดใช้ กระบวนการใดเพราะมันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเป้าหมายของงานเป็นสำคัญสถานภาพของผู้บริหาร เองก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และโอกาสเช่นกันผู้บริหารเองจะต้องมีความจริงในทุก กระบวนการแต่การที่จะนำมาใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมดังกล่าว^๕

กล่าวโดยสรุป การทำงานของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร การบริหารจัดการจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารจะต้องเข้ามาเป็นผู้กำหนดตายตัวว่าจะใช้ กระบวนการใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และเป้าหมายของงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ในทุกกระบวนการที่จะนำ มาใช้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและโอกาส การบริหารงานไม่ว่าจะเป็นองค์การหรือรัฐบาลหรืองาน ธุรกิจ เอกชนต่างมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัดมี ประสิทธิภาพ และพัฒนาอยู่เสมอองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงาน คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ในบรรดาเหล่านี้เป็นที่ยอมรับกันว่า “คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่าในแต่ละองค์การ จะมีงานที่รับผิดชอบอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ดังนั้นในแต่ละองค์การจึงต้องมี

^๕ จักรกริช หมอประกอบ, “ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารในศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร,” ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗), หน้า ๑๗ - ๑๘.

“บุคคล” ซึ่งเรียกว่าข้าราชการบ้าง เจ้าหน้าที่บ้างหรือพนักงานบ้าง เป็นผู้ปฏิบัติงาน งานจึงสำเร็จ และได้ผลตามเป้าหมายโดยทั่วไป การเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงานในหน่วยราชการ หรือองค์การ ธุรกิจขนาดใหญ่ๆ จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์เป็นอย่างดี เช่น มีการกำหนดพื้นความรู้ มีการสอบแข่งขันสอบคัดเลือก เมื่อผ่านการทดสอบแข่งขันหรือการสอบคัดเลือกได้แล้วยัง กำหนดให้มีการทดลองปฏิบัติงานระยะหนึ่งก่อน เมื่อปรากฏว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่แล้วจะบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำอีกต่อไป แต่การบรรจุแต่งตั้ง บุคคลเข้าปฏิบัติงานดังกล่าวแม้จะมีการกำหนดคุณสมบัติและกฎเกณฑ์ไว้อย่างดีแล้วก็ตาม แต่ก็ ไม่ได้เป็นเครื่องประกันที่ดีในการคัดเลือกบุคลากรได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เสมอไป ทั้งนี้เพราะปัจจุบันนี้วิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญรุดหน้าไปมากได้มีการค้นพบหลักการและกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งนำมาใช้แทนของเก่าได้อย่างดี ดังนั้นคนที่เคยเหมาะสมอยู่ในระยะแรกเข้าทำงานอาจกลายเป็น คนที่ไม่เหมาะสมไปได้โดยง่ายในระยะเวลาต่อมา ประกอบกับบุคลากร เมื่อปฏิบัติงานไปนานๆ อาจเกิดความเบื่อหน่ายความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานน้อยลง ดังนั้น หากได้มีการเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และให้ประสบการณ์ใหม่ๆ ย่อมทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น อันเป็นผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^๖

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการซึ่ง“คน”เป็นปัจจัยที่สำคัญและมีค่า การบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการโดยหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ^๗

ความหมายว่าการบริหาร คือ การจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กรหรือประเทศหรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร^๘

การบริหาร หมายถึง กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำและการควบคุม การทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ

^๖ พยอม วงศ์สารศรี, *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*, (กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒), หน้า ๓.

^๗ ดิน ปรัชญพฤทธ์, *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๘.

^๘ บุญทัน ดอกไธสง, *การจัดองค์การ*, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑.

องค์การ^๙ การบริหาร คือศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่างๆให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลัก ขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่นๆ เครื่องจักรอุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ ออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม^{๑๐} ความหมาย การบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์การประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน จัดองค์การ การใช้ ภาวะผู้นำและการควบคุม^{๑๑}

สรุป การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารงานจัดการใดๆ ที่องค์กรได้ใช้ทรัพยากร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ หรือศิลปะและกระบวนการการกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่วางไว้โดยใช้คน เงิน วัสดุสิ่งของและการจัดการ การกระทำนั้นๆ จะเป็นไปในทางสร้างสรรค์ มีการดำเนินการเพื่อให้คงอยู่มีการวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ การควบคุมและการกระทำที่ก่อให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผน การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะ บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน^{๑๒} การบริหารเป็นกระบวนการ ทางสังคมที่ประกอบด้วยชุดของกิจกรรม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ นั้นมักจะเกี่ยวข้องกับการติดต่อสัมพันธ์^{๑๓}

จากคำกล่าวของนักวิชาการหลายๆ ท่านเกี่ยวกับความหมายของการบริหาร สรุปว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ต้องมีการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ อันจะทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องมีปัจจัยในการดำเนินการ ได้แก่ คนเงิน วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ

^๙ Freeman, R. E. **Management**, (5th ed.), (New Jersey: Practice – Hall, 1992).

^{๑๐} สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๗. (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๖.

^{๑๑} Bartol, K. M., & Martin, D. **CManagement**, (2nd ed.), (New York: McGraw – Hill, 1997), p.6.

^{๑๒} Herbert A. S., **Administrative Behavior**. (New York: Macmillian, 1947), p.3.

^{๑๓} Newman, W. H., & Charles, B. S., **The Process of Management**. (New Jersey: Prentice – Hall, 1964), P.9.

๒.๑.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒.๑.๒.๑ ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความหมายในลักษณะเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีปรัชญารากฐานอยู่ที่การเพิ่มรายได้ในการท่องเที่ยวควบคู่กับการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้น ความหมายของการท่องเที่ยวจะสามารถมองได้ ๒ ด้าน คือ

๑) แนวคิดแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยวที่แม้จะมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และประสานผลประโยชน์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับทรัพยากรและชุมชนที่อาศัยอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว แต่ขณะเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผลสำคัญที่ควรจะได้จากการท่องเที่ยวคือประสบการณ์ในทางที่เป็นคุณค่าต่อนักท่องเที่ยวทุกๆ และสิ่งแวดล้อมไม่เสื่อมโทรมลง ซึ่งแนวคิดนี้ มักเป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง ที่คงความสมดุลระหว่างรายได้ของชุมชนท้องถิ่นและประสบการณ์ อันดีที่นักท่องเที่ยวจะได้รับรูปแบบการท่องเที่ยวแบบนี้ เช่นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (History Tourism) หรือการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นต้น

๒) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงคุณค่า ทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและไม่ทำลายระบบนิเวศวิทยา การท่องเที่ยวแบบนี้ จึงมักเป็นการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ และสร้างสรรค์ และไม่ทำลายแต่ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและให้ชุมชนได้ประโยชน์ ในขณะที่นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ธรรมชาติ และเป็นคุณค่าของการรักษาธรรมชาติไว้ การท่องเที่ยวแบบนี้ ส่วนมาก มักมอบการจัดการให้กับชุมชน (Community Base Eco-Tourism) เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมโดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อม ทั้งนี้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ทั้งในแง่ของเม็ดเงิน เครื่องมือในการพัฒนา รวมทั้งความภาคภูมิใจของคนในชุมชนเองในด้านของนักท่องเที่ยวก็จะได้สัมผัสธรรมชาติ และได้รับประสบการณ์ ธรรมชาติอย่างแท้จริง ภายใต้รูปแบบการบริการที่เหมาะสม ซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวแบบนี้ เช่น การพักผ่อนร่วมกับชุมชน การเดินพักผ่อนในป่า เพื่อศึกษาธรรมชาติ การดำน้ำ ใต้เขา ล่องแพ ขี่จักรยานไปตามเส้นทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวดูพิธีกรรม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาวบ้าน

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งหมายถึงวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น ตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย

จากความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรูปแบบหนึ่ง ที่คำนึงถึงคุณค่าและความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ เช่น วัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นตลอดจนโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่มักมอบการจัดการและการพัฒนาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และให้ชุมชนได้รับประโยชน์เกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชนเอง

๒.๑.๒.๒ หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีหลักการที่สำคัญคือ

๑) จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้คงสภาพเดิมไว้ให้มากที่สุดไม่ถูกทำลายไป

๒) กระตุนจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นให้พยายามดูแลรักษา และปกป้องทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว เพียงเพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตน

๓) ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตนเดินทางเข้าไปเยือน และให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อันเป็นมรดกตกทอด ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ให้คงสภาพที่ดีต่อไปนานๆ

แนวคิดที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยสรุปได้ดังนี้

๑) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น

๒) เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ และมีการจัดการอย่างยั่งยืนไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำ และช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนตลอดไป

๓) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ และการให้การศึกษาเกี่ยวกับระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความประทับใจและประสบการณ์ที่มีคุณค่าซึ่งจะสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องทางด้านการอนุรักษ์ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

๔) เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งมักจะเป็นการท่องเที่ยวแบบหมู่คณะใหญ่ๆ ที่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่มักจะตกอยู่กับผู้ประกอบการหรือบริษัทนำเที่ยวเท่านั้นจากหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและทรงคุณค่า โดยนำการจัดการอย่างยั่งยืนและการมีจิตสำนึกมาใช้เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ชื่นชมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรต่างๆในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างโอกาสทาง

เศรษฐกิจและให้ประโยชน์กลับคืนสู่ชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังกล่าวข้างต้นมาเสริมสร้างความรู้เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัย

๒.๑.๒.๓ องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยทั่วไปการวางแผนการท่องเที่ยวซึ่งรวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

๑) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Nature Resource Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่ยังดำรงไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของระบบนิเวศน์ (First Hand Ecosystem) และวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่วนใหญ่จึงมักปรากฏอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่าเป็นแหล่งที่มีจุดเด่น เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว (Nature Attractions) และตัดขาดจากโลกภายนอก (Solitude) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะไม่ได้สัมผัสที่บ้าน นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวว่า หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่น (Destination) ของการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึงพื้นที่ที่รองรับนักท่องเที่ยว พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีทรัพยากรที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวความดึงดูดใจเหล่านั้นอาจเป็นความดึงดูดใจนักท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวประเภทอื่น ดังนั้นสภาพทรัพยากรจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตลาดการท่องเที่ยว นอกจากความดึงดูดใจในทรัพยากรแล้วในบางพื้นที่ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนั้น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวจึงหมายถึงรวมถึงศักยภาพในการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย โดยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ คือ ๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature Destination) ๒) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Culture Destination) ๓) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี (Historical, Archaeological and Religious Destination)

๒) นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยระบุว่านักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สามารถจำแนกได้เป็น ๔ ประเภทด้วยกันคือ

ประเภทที่ ๑ นักท่องเที่ยวแบบหัวกะทิ (Hard-Core Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ

ประเภทที่ ๒ นักท่องเที่ยวธรรมชาติแบบอุทิศตน (Dedicated Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปเที่ยวสถานที่ธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อจะได้รู้ได้เข้าใจในธรรมชาติหรือประเพณี ท้องถิ่น

ประเภทที่ ๓ นักท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลัก (Mainstream Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบไปสถานที่แปลกๆ ที่ไม่เคยไปมาก่อน เช่นไปเยือนลุ่มน้ำอเมซอน (Amazon)

อุทยานกอริ ลานัวร์วันดา (Rawanda Gorilla Park) หรือจุดหมายปลายทางอื่นๆที่เป็นการริเริ่มสำหรับโปรแกรมท่องเที่ยวพิเศษ

ประเภทที่ ๔ นักท่องเที่ยวธรรมชาติตามโอกาส (Casual Nature Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่บังเอิญต้องไปชมธรรมชาติ เพราะเป็นส่วนหนึ่ง ของโปรแกรมที่ตนได้เลือกไป นอกจากนี้ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ลักษณะของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า จะต้องเป็นนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

๓) การตลาด การตลาดนับเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยวโดยเป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในเชิงการตลาดจะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีลักษณะอย่างไร โดยให้ข้อมูล และสิ่งที่คาดหวังจากการท่องเที่ยว (Expectation) อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้ เหมาะสมกับความสนใจ และตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การตลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเลือกสรรประเภทและคุณภาพของนักท่องเที่ยวในเชิงปริมาณ (Quantitative Tourism) อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งส่วนใหญ่งานด้านการส่งเสริมการตลาดเป็นหน้าที่ของภาครัฐหรือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

๔) การบริหาร การท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จำเป็นต่อการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในขณะที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นต้องการบริการที่เน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร และการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น บริการด้านสื่อความหมายธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในภาคบริการ

๒.๑.๓ ทฤษฎีหมุดเชื่อมโยง (Linking Pin Function Theory)

๑. การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้นและทำให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้นอีกด้วย

๒. การทำงานเป็นกลุ่มใช้ในทุกระดับขององค์กร ซึ่งจะขึ้นอยู่กับหมุดเชื่อมโยงก็คือผู้บังคับบัญชาหรือผู้แทน

๓. การวางแผนและการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มให้กลุ่มตัดสินใจโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจผูกพัน ยอมรับนับถือกัน

สรุปว่า จากทฤษฎีและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า การบริหารองค์กรจะครอบคลุม เรื่องการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน ความพึงพอใจต่อการทำงาน และ บทบาทของผู้บริหารเพื่อให้องค์กรดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพ

นักทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มการศึกษาการจัดการตามหลักการบริหารได้เสนอหลักที่ เกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งคนที่เป็นผู้บริหารจะต้องทำมีหน้าที่สำคัญอยู่ ๗ ประการคือการวางแผนการ จัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงานการรายงานและการงบประมาณหรือ เรียกสั้นๆว่า “POSDCORB” ซึ่งประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้

P = Planning หมายถึง การวางแผนงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) ทั้งนี้ เพื่อให้ แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องกันในการดำเนินงาน แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้ ความรู้ในทางวิชาการและวิจารณ์เหตุการณวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการ โดยถูกต้อง อย่างมีเหตุมีผลเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องและสมบูรณ์

O = Organizing หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็ พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้ จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กองแผนก โดยอาศัยปริมาณงานคุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) และหรือพิจารณาใน แ่งหน่วยงาน (Organization) เช่นหน่วยงานหลัก (Line)หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียก เป็นหน่วยงานหลัก(Line)หน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงาน อนุกร(Auxiliary) เป็นต้น

S = Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับ การจัดแบ่งหน่วยงานที่แบ่งไว้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งหมายถึงการจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล (Personnel Administration) เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Competent Man for Competent Job) หรือ Put the Right Man on the Right Jobก็บรวมถึง การที่จะเสริมสร้างและธำรงไว้ ซึ่งสัมพันธภาพในการทำงานของคนงานและพนักงานด้วย

D = Directing หมายถึงการศึกษาวิธีการอำนวยการรวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศ งานตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Humanrelations) และ การจูงใจ(Motivation) เป็นต้น การอำนวยการในที่นี้รวมถึงการวินิจฉัยสั่ง การ (Decision Making) ซึ่งเป็นหลักอันสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารงานและขึ้นอยู่กับ ความสามารถของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานมากเหตุเพราะว่าการที่จะอำนวยการให้ภารกิจ ดำเนินไปด้วยดีได้จำเป็นต้องมี การตัดสินใจที่ดีและมีการสั่งการที่ถูกต้องเหมาะสมกับแต่ละลักษณะ ของการตัดสินใจ

Co = Coordinating หมายถึง ความร่วมมือประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและราบรื่นศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะช่วยให้การประสานงานดีขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานการร่วมมือประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบริหารเพราะเป็นกิจวัตรประจำวันที่จะต้องพึงกระทำในการปฏิบัติงานและเป็นสิ่งที่มีอยู่ทุกระดับของงานการร่วมมือประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใน หน่วยงานของตน เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์กร

R = Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานตลอดรวมถึงการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบด้วยอันที่จริงการรายงานนี้มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) อยู่มากการรายงานโดยทั่วไปหมายถึงวิธีการของสถาบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ร่วมงาน ฯลฯ ความสำคัญของรายงานนั้นอยู่ที่จะต้องอยู่บนรากฐานของความจริง

B = Budgeting หมายถึง การงบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน ตลอดจนการใช้วิธีการงบประมาณและแผนงานเป็นเครื่องมือในการควบคุมงาน วิธีการบริหารงบประมาณโดยทั่วไป มักมีวงจรที่คล้ายคลึงกัน อย่างที่เรียกว่า “วงจรงบประมาณ” (Budget Cycle) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

๑. การเตรียมงบประมาณและการเสนอขออนุมัติ (Executive Preparation and Submission)
๒. การพิจารณาให้ความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislation Authority)
๓. การดำเนินการ (Execution)
๔. การตรวจสอบ (Audit)^{๑๔}

สรุปว่า ในการบริหารผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่สำคัญอยู่ ๗ ประการคือการวางแผน การจัดองค์การ การจัดการคนเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ ความหมายของการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ จากกระแสการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management หรือ NPM) เริ่มมาจากความพยายามของนักวิชาการในการอธิบายถึงลักษณะหรือปรากฏการณ์อันเกี่ยวกับการปฏิรูป ระบบบริหารงานภาครัฐที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ ๑๙๘๐ และต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ ของบรรดากลุ่ม “ประเทศเวสมินสเตอร์” ในบางครั้งอาจจะมีการเรียกชื่อภาษาอังกฤษที่แตกต่างกันออกไป Managerialism, Market-Based Public Administration, Reinventing Government, Governance Entrepreneurial Government เป็นต้น

^{๑๔} Gulick, L., & Lydall, U., Paper on the Sciences of Administration. (New York: Institute of Public Administration, 1973), p. 47– 88.

การบริหารจัดการภาครัฐใหม่หรือ NPM ไม่ได้จำกัดขอบเขตเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการนิยม (Managerialism) เท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงเนื้อหาสาระในส่วนของ “ประชาธิปไตยในแนวทางใหม่” โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้มีการใช้คำว่า การบริหารจัดการภาครัฐใหม่ในความหมายที่กว้างขวางและครอบคลุมประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้น^{๑๕}

สรุปว่า การบริหารจัดการภาครัฐใหม่นับได้ว่าเป็นกระแสความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูประบบบริหารงานภาครัฐร่วมสมัยที่มีความหลากหลายในตัวเองหรือมีลักษณะของการผสมผสาน องค์ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการ (Inter Disciplinary) ซึ่งต้องการให้มีความอิสระและความคล่องตัว ด้านการบริหารจัดการเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผลการดำเนินงาน โดยมุ่งให้ความสำคัญในเรื่องของประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และคุณภาพ (Quality) ของการให้บริการที่มีความคุ้มค่าลักษณะสำคัญๆ ของการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management หรือ NPM) ไว้ดังนี้

๑. เน้นการบริหารโดยการให้อยู่ในมือของนักบริหารจัดการแบบมืออาชีพ (Professional Management) ทำให้ผู้บริหารมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ เพราะเป็นคนคอย บริหารจัดการเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น มีวิสัยทัศน์ ทำงานมีหลักการมีเหตุผล

๒. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถวัดผล การปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันมีการให้ความสำคัญต่อภาระรับผิดชอบต่อผลงาน (Accountability for Results) มากกว่าภาระรับผิดชอบต่อกระบวนการ (Accountability for Process)

๓. ให้ความสำคัญต่อการควบคุมผลสัมฤทธิ์และการเชื่อมโยงให้เข้ากับการจัดสรร แบ่งปัน ทรัพยากรและการให้รางวัล ขณะเดียวกันมีการให้น้ำหนักกับผลลัพธ์มากกว่าระเบียบวิธีการ ขั้นตอน

๔. พยายามปรับปรุงโครงสร้างองค์การเพื่อให้หน่วยงานมีขนาดที่เล็กลงและเกิดความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน ผลทำให้มีการแตกหรือแยกหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดเล็กลง โดยให้มีการจ้างเหมางานบางส่วนออกไป

๕. เปิดให้มีการแข่งขันในการให้บริการสาธารณะมากขึ้น อันจะช่วยปรับปรุง ประสิทธิภาพให้ดีขึ้น หมายความว่า การดำเนินการเช่นนั้นจะช่วยให้ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายลดลง ขณะเดียวกันมีคุณภาพมาตรฐานดีขึ้น

^{๑๕} Gruening, G., Origin and theoretical basis of new public management. International Public Management Journal, 2001). p.1-26.

๖. ปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานให้มีความทันสมัยและเลียนแบบวิธีการของภาคเอกชน ซึ่งจะทำให้การบริหารมีความทันสมัยมากขึ้น

๗. เสริมสร้างวินัยในการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน ความประหยัดและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

สรุปว่า การบริหารและการบริหารจัดการ มีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหาร ดังนั้น ที่ใดมีกลุ่มที่นั้นย่อมต้องมีการบริหาร การบริหารและการบริหารจัดการในภาครัฐจึง หมายถึง การดำเนินงานการปฏิบัติงาน แนวทาง วิธีการ หรือมรรควิธีใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางเบื้องต้น คือ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ หรือช่วยเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติราชการให้เป็นไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิมหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางสูงสุดคือการพัฒนาประเทศ ที่ทำให้ประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน คำว่า บริหารจัดการนี้อาจมองในลักษณะที่เป็นกระบวนการที่มีระบบและมีหลายขั้นตอนในการดำเนินงานก็ได้^{๑๖}

๒.๑.๔ กระบวนการทางการบริหารการจัดการ (The Management Process)

กระบวนการ บริหารหรือการจัดการประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ ๕ ประการคือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ ล่วงหน้าหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการ ปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีโครงสร้าง ของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่ เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งงานต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกระทำให้งานสำเร็จผลด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชา

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดหมายเดียวกัน

^{๑๖} Hood C.A.,Public Management for All Seasons, (Public Administration, 1991), p.3-19.

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถ ประกัน ได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

หน้าที่ในการจัดการของ ฟาโย (Fayo) ถือได้ว่าเป็นวิถีทางที่จะให้ผู้บริหารทุกคน สามารถ บริหารงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ยังเป็นหลักเกณฑ์ที่ได้ใช้ปฏิบัติอยู่จน ทุกวันนี้ เพราะไม่ว่าเราจะยกเอากิจการใด ก็ตามขึ้นมาแยกแยะดู ก็จะเห็นว่างานบริหารขององค์การ ทุกวันนี้ มีการจัดแบ่งหน้าที่ของผู้บริหารไว้ใกล้เคียงกับหลักเกณฑ์ที่ ฟาโย ได้แบ่งแยกเอาไว้ในขณะที่ การบริหารองค์การสมัยใหม่นั้นจะต้องมององค์การอย่างเป็นระบบที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องใน การบริหารงาน แนวคิด ในเรื่องระบบจึงจำเป็นที่ผู้บริหารในองค์การต้องเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งที่มากระทบองค์การ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาท่ามกลาง การ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ในยุคปัจจุบันองค์การรัฐบาลหรือ เอกชนต้องมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การแข่งขัน การเมือง สภาพ เศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนไป ล้วนส่งผลต่อการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะ ดังกล่าว องค์การ ใน ฐานะที่อยู่ในระบบการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดขององค์การย่อมส่งผลกระทบ ซึ่งกันและกันได้ จึงนำ การศึกษาแนวคิดของการจัดการวิธี “ระบบ” ^{๑๗}

สรุปว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยหน้าที่ ๕ ประการ คือ การวางแผน การ จัด องค์การ การบัญชาการและการสั่งการ การประสานงานและการควบคุม การบริหาร องค์การ สมัยใหม่นั้นจะต้องมององค์การอย่างเป็นระบบที่มีสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องในการบริหารงาน ผู้บริหารต้องเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่มากระทบองค์การ

หน้าที่ การจัดการ (The Management Process: Management Functions) ประกอบด้วย การจัดการดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตาม เป้าหมาย ขององค์การและกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร

๒. การจัดองค์การ (Organization) หมายถึงการนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนด หน้าที่สำหรับบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์การเป็นการเริ่มต้นของกลไกใน การ นำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

๓. การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจ ภาวะผู้นำและการสื่อสารระหว่างบุคคลใน องค์การเพื่อช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

---

^{๑๗} ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๐), หน้า ๔๐.

๔. การควบคุม (Controlling) หมายถึง หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์การรวมทั้งการวัดผลการทำงานในปัจจุบันเพื่อกำหนดมาตรฐานขึ้นและเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการทำงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น^{๑๘}

องค์ประกอบพื้นฐานของการบริหาร คือ ๑) จะต้องมีการมีกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ๒) จะต้องมีการกระทำอย่างร่วมแรง ร่วมใจของกลุ่มบุคคลนั้นและ ๓) จะต้องมุ่งสู่วัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล พร้อมทั้งได้นิยามการบริหารว่าหมายถึงการกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคล อย่างร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล^{๑๙}

สรุปว่า การบริหารจัดการ มี ๔ องค์ประกอบ คือ การวางแผนเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายที่ได้ ตั้งไว้การจัดการเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์เพื่อให้แผนที่ตั้งไว้สามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้การเป็นผู้ดำเนินการเป็นกระบวนการทำหน้าที่เกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นทำงานมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การเป็นสำคัญ การควบคุม เป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่การออกกฎระเบียบวิธีปฏิบัติในการทำกิจกรรมขององค์การให้ได้ผลลัพธ์ ตามมาตรฐานงานและเป้าหมายที่องค์การพึงประสงค์

กระบวนการจัดการ ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญอยู่ ๔ ประการด้วยกัน คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือกำหนดการทำงานขององค์การไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ในการบริหารงานใดๆ ก็ตามผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ในการวางแผนเพราะการวางแผนเป็นหน้าที่ประการแรกของกระบวนการบริหารผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าแผนงานเป็นกรอบและเป็นแนวทางของการปฏิบัติงานทั้งหมด ถ้าปราศจากแผนงานแล้วเป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำงานให้ได้ผลดีการวางแผนในการบริหารงานนั้นจะต้องจัดทำทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวในการวางแผนนั้นผู้บริหารจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าจะทำอะไร (What) จะทำอย่างไร (How) จะใช้เงินเท่าไร (How Many) จะให้ใครเป็นผู้ทำ (Who) และจะกระทำที่ไหน (Where) และทำเมื่อไร(When)

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การหรือจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานย่อยพร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ตลอดจนกำหนดสายการควบคุมและบังคับบัญชาในลักษณะ

^{๑๘} สมยศ นาวิการ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๒๕), หน้า ๑๑.

^{๑๙} สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, การบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔.

ของ หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) และหน่วยงานช่วย (Auxiliary) พร้อมทั้งกำหนด ขนาดของการควบคุมไว้ด้วยการจัดองค์การอาจแสดงไว้ในรูปของแผนภูมิองค์การเพื่อให้เกิด การสื่อความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบ สายการบังคับบัญชาและ การติดต่อสื่อสาร

๓. การนำ (Leading) หมายถึง การที่ผู้นำใช้การโน้มน้าวให้สมาชิกองค์การปฏิบัติตาม คำสั่งของตัวเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน นอกจากนี้ยังรวมถึงการติดต่อสื่อสาร การสั่ง การและการจูงใจภายในองค์การอีกด้วย

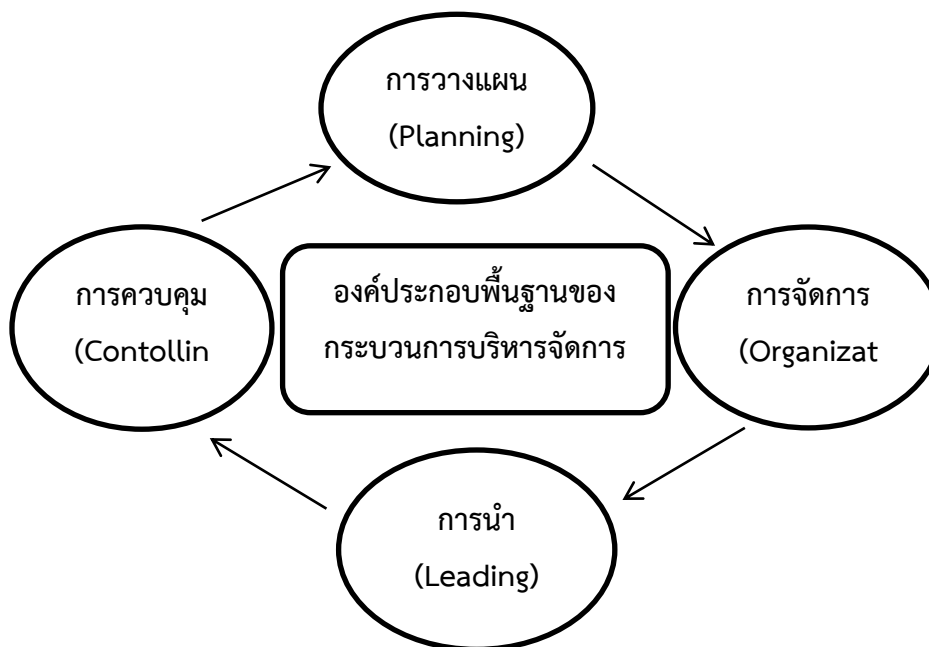
๔. การควบคุม (Control) หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของ องค์การว่าสมาชิกองค์การที่เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ โดยดูได้จากการปฏิบัติงานจริง เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน ถ้างานของการทำงานต่ำกว่า ๒๖ เกณฑ์มาตรฐานก็จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานและแผนในการทำงาน

จากกระบวนการในการจัดการดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดการที่ เริ่มต้นจากการวางแผนแล้วไปจบลงที่การควบคุมจะเป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตรที่เปลี่ยนแปลง ไปเรื่อยๆ ตามสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในและสภาวะแวดล้อม ภายนอก ดังนั้นนักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมอยู่เสมอเพื่อที่จะทำให้การ บริหารงานของ องค์การเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายขององค์การในท้ายที่สุด

สรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ประการ คือ กระบวนการที่ เริ่มต้น จากการวางแผนการจัดการองค์การ การนำ และจบลงที่การควบคุม มีการเปลี่ยนแปลงไป เรื่อยๆ ตาม สภาพแวดล้อมขององค์การ ดังนั้นนักบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อที่จะทำให้ การบริหารงานขององค์การเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายขององค์การ

องค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารจัดการทั้ง ๔ ประการดังกล่าวต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งสามารถนำมาแสดงได้ดังภาพ^{๒๐}

แผนภาพที่ ๒.๑ องค์ประกอบของการบริหารจัดการ (Bartol & Martin, 1997)

ตามแนวคิดของนักวิชาการทางการบริหารที่สำคัญ จำนวน ๒ ท่าน คือ ฟาโย (Fayo) และ บาร์โธลและมาร์ติน (Bartol & Martin) สรุปได้ดังตาราง (องค์ประกอบพื้นฐานทางการบริหารจัดการ)

ฟาโย (Fayol)

๑. การวางแผน
๒. การจัดองค์การ
๓. การบังคับบัญชาสั่งการ
๔. การประสานงาน
๕. การควบคุม

บาร์โธล และมาร์ติน (Bartol & Martin)

๑. การวางแผน
๒. การจัดองค์การ
๓. การนำ
๔. การควบคุม

^{๒๐} Bartol & Martin D., *CManagement*, 2nd ed, (New York: McGraw – Hill, 1997).

๒.๑.๕ การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นกระบวนการของ การกำหนดองค์ประกอบต่างๆที่สำคัญเริ่มจาก

๑. ภารกิจ (Mission) เป็นข้อความประกาศอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเหตุผล พื้นฐานในการดำรงอยู่ขององค์การและขอบข่ายงานที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์การ ซึ่งกำหนดไว้ อย่างง่ายต่อการแปลความและเข้าใจจากสมาชิกทุกฝ่ายขององค์การ

๒. จุดหมาย (Goals) เป็นเป้าหมายแห่งอนาคต หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์การต้องการให้บรรลุผล

๓. แผน (Plans) หมายถึงวิถีทาง (Means) ที่จะทำให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา^{๒๑} การวางแผนเป็นกระบวนการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานและในกระบวนการ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

๑. การกำหนดวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย
๒. การวิเคราะห์สถานการณ์
๓. การพิจารณาและกำหนดสมมติฐาน
๔. การกำหนดทางเลือก
๕. การประเมินทางเลือก
๖. การเลือกทางเลือก
๗. การลงมือปฏิบัติและสร้างแผนสนับสนุน
๘. การจัดทำแผนแบบตัวเลขโดยใช้งบประมาณ^{๒๒}

การวางแผนคล้ายคลึงกันดังนี้การวางแผนเป็น กิจกรรมที่เกี่ยวกับอนาคต ประกอบด้วยหลายขั้นตอนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้ดำเนินการเป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๒๓}

การวางแผน นอกจากเป็นกระบวนการการกำหนดทางเลือกที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่ต้องการ โดยวิธีการที่ให้ประโยชน์สูงสุด^{๒๔}

^{๒๑} วิโรจน์ สารรัตน์, การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พิสุทธิ์, ๒๕๔๖), หน้า ๕๗ -๖๖.

^{๒๒} สุรัสวดี ราชกุลชัย, การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๗๐ - ๑๗๘.

^{๒๓} ประชุม รอดประเสริฐ, นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๓๙), หน้า ๘๙.

^{๒๔} สนาน จิตร สุขคนธทรัพย์, การวางแผนพัฒนาโรงเรียน, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔), หน้า ๘.

การวางแผน คือการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะทำให้วัตถุประสงค์ สัมฤทธิ์ผลไว้ล่วงหน้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไร ทำเมื่อไร และใครจะเป็นผู้ทำการวางแผนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องมุ่งลดผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในองค์การทั้งระยะสั้นและระยะยาว^{๒๕}

สรุปว่า การวางแผน หมายถึงการที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับภารกิจเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและวิธีการที่จะทำให้ วัตถุประสงค์สัมฤทธิ์ผลไว้ล่วงหน้า ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกันหรือการวินิจฉัยเหตุการณ์ที่จะดำเนินการในอนาคตแล้วกำหนดแนวทางวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุมีผลเพื่อลดผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในองค์การทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๒.๑.๖ การจัดองค์การ(Organizing)

การจัดองค์การเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่สืบเนื่องจากการวางแผน เมื่อองค์การจัดทำเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขององค์การและแผนกลยุทธ์แล้วผู้บริหารต้องออกแบบโครงสร้างองค์การ เพื่อให้การบริหารบรรลุเป้าหมาย

การจัดองค์การเป็นเทคนิคพื้นฐานการบริหาร อย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การนั้น ๆ ขึ้นมา เป็นการช่วยให้ทราบถึง ตำแหน่งหน้าที่ สถานะและการควบคุมบังคับบัญชาอย่างกว้าง ๆ ทำให้สามารถจัดโครงสร้าง เหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายวัตถุประสงค์ขององค์การ^{๒๖}

การจัดองค์การ คือ หน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดระเบียบเพื่อให้สิ่งของและบุคคลผู้เข้ามาอยู่ในองค์การสามารถทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อเป็นประโยชน์ต่องานที่จะมีการประสานกันทำเป็นทีม^{๒๗}

การจัดองค์การ หมายถึง “ความพยายามของผู้บริหารในการกำหนดแนวทางโครงสร้างองค์การ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ใน การสนับสนุนให้การดำเนินงานสามารถประสบความสำเร็จได้

^{๒๕} Robbins, Robbins, S.P., **The Administrative Process.** (2nd ed.). (New Jersey: Prentice - Hall. p. 7. Dessler, Dessler, G., **Management, Principles and Practices for Tomorrow's Leaders.** (New Jersey: Pearson Education, 1980). p. 80.

^{๒๖} กิติมา ปรีดีดิถก, **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๓๒), หน้า ๒๖.

^{๒๗} ธงชัย สันติวงษ์, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑๖.

ตามที่วางแผนงานไว้ ซึ่งกระบวนการ ดังกล่าวนี้นักประกอบด้วยความสัมพันธ์พื้นฐาน ๓ ประการ คือ ความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่และ ความพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ^{๒๘}

การจัดองค์การ คือกระบวนการ ที่กำหนด กฎ ระเบียบ แบบแผน ในการปฏิบัติงาน ขององค์การซึ่งรวมถึงวิธีการทำงานร่วมกัน^{๒๙}

การจัดการ คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม กำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์การและการใช้ ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายของ องค์การตามที่ได้จำแนกไว้^{๓๐}

ความหมายของการจัดองค์การคือ กระบวนการในการจัด โครงสร้างขององค์การ ซึ่ง ครอบคลุมเรื่องการแบ่งงานการก าหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดกลุ่มงาน การกำหนดความสัมพันธ์ในสายการบังคับบัญชาและการประสาน งานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสรรทรัพยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ การจัดองค์การจึง ครอบคลุม การจัดงาน จัดคนและ วัตถุประสงค์ของทั้งหมดขององค์การ^{๓๑}

การแบ่งงาน หรือการมอบหมายงาน การกำหนดช่วงการบริหารหรือโครงสร้างของ องค์การ การกำหนด กลุ่ม งาน การประสานงาน และเอกภาพในการบังคับบัญชา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การแบ่งงานหรือการมอบหมายงานด้วยสาเหตุ ๒ ประการ กล่าวคือความซับซ้อนของ งานไม่มีผู้ใดสามารถกระทำทุกอย่างได้ภายใต้ขอบเขตอันจำกัดของร่างกายและความจำกัดของ ความรู้ในงานด้านต่างๆ บางงานต้องใช้ทักษะขั้นสูงถ้าไม่มีความชำนาญก็ไม่สามารถจะทำงาน นั้นๆ ได้การกำหนดช่วงการบริหาร ซึ่งหมายถึงจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาที่ผู้บริหารสามารถบริหาร ได้อย่างมี ประสิทธิภาพการกำหนดกลุ่มงานทุกองค์การต้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติโดยบุคคลที่มี ความสามารถ แตกต่างกันเฉพาะงานและบุคคลเหล่านั้นต้องประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เนื่องจากความสามารถที่ แตกต่างกันจึงจำเป็นต้องมีกลุ่มเพื่อจะติดต่อประสานงานเชื่อมโยง กิจกรรมของกลุ่มต่างๆ เราเรียกว่า

^{๒๘} วรรณารถ แสงมณี, **องค์การและการจัดองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร: ระเบียบทองการพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๓๒.

^{๒๙} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, **การจัดการและการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา, ๒๕๕๙), หน้า ๑๓๙.

^{๓๐} สมยศ นาวิการ, สมยศ นาวิการ, **การบริหารเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

^{๓๑} Koontz, H., & Weihrich, H., **Essentials of Management**. (New York: McGraw- Hill, 1990).

ฝ่ายหรือแผนกโดยพิจารณาจากจำนวนคนของแต่ละแผนกหรือ ฝ่ายภาระหน้าที่ผลผลิตหรือบริการ ลูกค้ำภูมิศาสตร์หรือกระบวนการทำงาน

การประสานงาน หมายถึง การร่วมกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์การให้บรรลุ เป้าหมาย โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดความสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้ภารกิจขององค์การบรรลุประสิทธิผล และ ประสิทธิภาพ^{๓๒}

เอกภาพในการบังคับบัญชา ความเป็นเอกภาพของหน่วยงานมีความสำคัญเพราะหาก องค์การใดไม่มีเอกภาพไม่ยึดถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จะก่อให้เกิดความขัดแย้งถ้าไม่มีการกำหนด ผู้บังคับบัญชาที่ชัดเจนย่อมเกิดความสับสนของผู้ใต้บังคับบัญชาและความขัดแย้งจะเกิดขึ้นในองค์การ

สรุปว่าการจัดการองค์การ หมายถึง กระบวนการในการจัดโครงสร้างขององค์การท ่าให้ สามารถจัดโครงสร้างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งก าหนดด้วย กฎ ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานขององค์การ มีการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์การ เช่น คน เงิน วัสดุสิ่งของให้เหมาะสมกับการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งต้องมีวิธีการทำงานร่วมกัน ครอบคลุม เรื่องการแบ่งงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงต ่าแห่ง หน้าที่ สถานะ และการควบคุมบังคับบัญชาอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องมี ความสัมพันธ์พื้นฐาน ๓ ประการ คือความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่และความพร้อมที่จะให้ ตรวจสอบ

๒.๑.๗ การนำ (Leading)

ผู้นำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความพยายามให้มี อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุ จุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ซึ่งต้องประกอบด้วย การจูงใจ ภาวะ ผู้นำ การติดต่อสื่อสารทางการบริหารและ การบริหารกลุ่มโดยที่ผู้บริหารจะต้องจูงใจให้คนทุ่มเท แรงกายและแรงใจอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จขององค์การเท่าที่จะทำได้^{๓๓}

ผู้นำเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับของกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของตนใน การชักจูงหรือชี้นำสมาชิกให้ปฏิบัติตาม^{๓๔}

ผู้นำหมายถึง ผู้ที่มีอิทธิพลและสามารถใช้ศิลปะจูงใจให้ผู้อื่นคิดตาม หรือปฏิบัติตาม ส่วนความเป็นผู้นำ คือ กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ดราฟ (Draft)

^{๓๒} Robbins, *Organizational Behavior: Concepts, Controversies, and Applications*. (New Jersey: Allyn and Bacon, 1998), pp. 194 – 205.

^{๓๓} วิโรจน์ สารรัตนะ, *การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พิสูทธิ์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๕๑.

^{๓๔} ภารดี อนันต์นาวิ, *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*, (ชลบุรี: มนตรี, มิเกล กาโรซาบาล, ๒๕๕๑), หน้า ๗๗.

ได้ให้ข้อจำกัดความที่ชัดเจนมากขึ้นว่าเป็นความสัมพันธ์ของผู้นำและผู้ตามซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ^{๓๕}

การเป็นผู้นำ คือ การเป็นผู้ให้คำแนะนำ และนิเทศผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้โดยพื้นฐานแล้ว การเป็น ผู้นำประกอบด้วย การนิเทศงาน การจูงใจ การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การติดต่อสื่อสารและ การขจัดความขัดแย้ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การนิเทศงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนมีความจำเป็นและคาดหวังที่จะได้รับการนิเทศ ซึ่งการนิเทศเป็นการสั่งการการทำงานของคุณลักษณะและเงื่อนไขการทำงานต่าง ๆ เพื่อที่จะมั่นใจว่างานนั้นจะบรรลุเป้าหมายที่ขององค์การที่ได้ตั้งไว้

การจูงใจเป็นเรื่องของความเต็มใจที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับ การตอบสนองความพอใจส่วนบุคคล การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในฐานะที่เป็นผู้ที่มีบทบาทนำมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงผู้นำเป็นผู้ริเริ่มความคิดหรือจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่การเปลี่ยนแปลง

การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงว่า การเปลี่ยนแปลงอาจส่งผลกระทบต่อผลทางลบหรือแม้ว่าจะกระทบในทางบวกต่อ คนในองค์การแต่เมื่อจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งก็มักจะมีการต่อต้านเสมอสาเหตุก็คือ การเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและความไม่แน่นอน การเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้เกิด สูญเสียผลประโยชน์หรือสูญเสียสภาพเดิม รวมทั้งความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สอดคล้อง กับเป้าหมายและผลประโยชน์ขององค์การผู้บริหารสามารถลดการต่อต้านด้วยการให้ความรู้ด้วย การสื่อสารให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนรวมในการตัดสินใจให้ความสะดวก การสนับสนุนต่าง ๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น การฝึกอบรม เป็นต้น^{๓๖}

การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดสารและความเข้าใจสารที่ส่งออกมาอย่างถูกต้อง ตรงกัน การขจัดความขัดแย้ง ซึ่งโรบบินส์และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter) กล่าวว่า ความขัดแย้ง เกิดขึ้นเมื่อแต่ละคนมาพบกันหรือรวม กลุ่มกัน ซึ่งอาจเพราะถูกมอบหมายงานหรือมารวมกันด้วยจุดมุ่งหมายหรือผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างอื่นและเกิดความคิดความเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มรวมทั้ง ความขัดแย้งในพฤติกรรมของ บุคคลและของผู้นำ ดังนั้นเมื่อบุคคลหลาย ๆ คนมารวมกลุ่มกันในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ความขัดแย้งมักเกิดขึ้นได้เสมอความขัดแย้งเป็นเรื่องของความรู้สึกหรือการรับรู้ที่เกิดความไม่ เท่าเทียมกันหรือความไม่สอดคล้องกันของความคิด ความขัดแย้งอาจเกิดจาก การปฏิบัติงานและ เป้าหมายของงาน หรืออาจเกิดจากความสัมพันธ์ส่วนบุคคล หรือความขัดแย้งเกิดจากความสัมพันธ์ ส่วนบุคคลผู้บริหารมีหน้าที่บริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์การ เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมาย ขององค์การ

^{๓๕} Robbins & Coulter, **Organizational Behavior: Concepts, Controversies, and Applications**, (New Jersey: Allyn and Baco,1998), p. 206.

^{๓๖} Robbins & Coulter, **Management**, (New Jersey: Practice – Hall, 2003), p. 143 -144.

สรุปว่า การเป็นผู้นำ หมายถึง การที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนให้เป็นอย่างที่ตัวเองจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาใช้ภาวะผู้นำในการชักจูงและส่งเสริมให้บุคคลผู้อื่นปฏิบัติตามที่ตนต้องการ โดยผู้บริหารจะต้องจูงใจให้คนทุ่มเทแรงกายแรงใจอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งพื้นฐานในการเป็นผู้นำต้องประกอบด้วย การนิเทศงาน การจูงใจ การนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การติดต่อสื่อสารและ การขจัดความขัดแย้ง

๒.๒ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

โดยทั่วไปการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การที่ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมชมเยี่ยมายัง สถานที่หนึ่งเพื่อการเที่ยวชมเมือง เพื่อเยี่ยมญาติ และเพื่อน ไปพักผ่อนวันหยุด รวมไปถึงบุคคลที่เดินทางไปร่วมประชุมทางวิชาการ ทางการเมือง หรือการประชุมทางธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรม อื่น ๆ ทางธุรกิจ ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือไปศึกษาวิจัย โดยผู้ที่มาเยือน สามารถใช้การคมนาคมขนส่งได้ทุกรูปแบบ^{๓๓๗}

การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ประการ คือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือ หารายได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมและบริการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการ เดินทาง เช่นการคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม สถานที่ขายอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าของที่ระลึก สถานบันเทิง สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการบริการต้อนรับนักท่องเที่ยว^{๓๓๘}

องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (World tourism organization: WTO) ให้ความหมาย “การท่องเที่ยว” (Tourism) หมายถึง การเดินทางใดๆ ก็ตามในลักษณะที่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขสากล ๓ ประการ คือ

๑. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวแต่มิใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร
๒. การเดินทางไปนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เป็นการถูกบังคับ

^{๓๓๗} อาทิตย์ ศิริธร, *วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕*, (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑).

^{๓๓๘} นิคม จารุมณี, *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖).

๓. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตาม ที่มีใช้ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมเยือนเครือญาติ ความบันเทิงเริงรมย์ เล่นกีฬาต่างๆ การประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ และติดต่อธุรกิจ

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๒๒ ได้กำหนดขอบเขตและความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง อุตสาหกรรมใดๆ ที่จัดให้มี หรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีค่าตอบแทนและหมายความรวมถึงธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว และการดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง การออกฐาน การโฆษณาเผยแพร่ หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว

๒.๒.๑ หน้าที่ในการจัดการ

หน้าที่ในการจัดการ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้สามารถดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้^{๓๙} เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร Fayol ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารหรือ การจัดการ ประกอบด้วยหน้าที่ในการจัดการ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) คือ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้า ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือ วิธีทางที่จะปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดให้มีโครงสร้างของสายงาน ตำแหน่งงาน และ อำนาจหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้ทรัพยากรทางการบริหารอยู่ในส่วนที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยงานของ องค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การดูแลสั่งการให้งานเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย

๔. การประสานงาน (Co - ordinating) คือ การดูแลความสะดวกให้ผู้ทำงานสามารถทำงาน ได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ เชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย เดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) คือ ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้น สามารถเข้ากับแผนที่ได้วางไว้ให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้

---

^{๓๙} ธงชัย สันติวงษ์, พฤติกรรมผู้บริหารโคกทางการตลาด, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐).

ขณะที่ Gulick อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ์ อธิบายกระบวนการจัดการว่า เป็นกระบวนการ POSDCORB เป็นหลักการ คือ ขั้นตอนที่ผู้บริหารปฏิบัติ ๗ ประการ คือ

๑. Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่าจะทำอะไรบ้าง เพื่ออะไร มีแนวทางจะปฏิบัติอย่างไร การวางแผนจะต้องกระทำก่อนการลงมือปฏิบัติจริง

๒. Organizing หมายถึง การจัดการองค์การ กล่าวคือ เป็นการจัดสายงานแบ่งแยกอำนาจ การบริหารให้ผู้ปฏิบัติงานทราบหน้าที่ บทบาทของแต่ละคนเพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๓. Staffing หมายถึง การจัดการหาบุคคลมาเข้าสู่ตำแหน่งงานตามที่ได้จัดองค์การเอาไว้ แล้ว มีการบรรจุงานฝึกฝนอบรมพัฒนาคุณภาพคน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๔. Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ บอกทิศทางการทำงานเสนอแนะวิธีการทำงาน หลังจากที่ได้วิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้ว ว่าควรจะทำอะไรบ้าง อย่างไร ไปในทิศทางใด

๕. Co-ordinating หมายถึง การประสานงาน อันได้แก่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยและบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ซึ่งอาจจะต้องใช้เทคนิค ต่าง ๆ เช่น การสื่อสารกำหนดระเบียบแบบแผนในการทำงาน เป็นต้น

๖. Reporting หมายถึง การรายงาน การทำงานทุกอย่างจะต้องมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง อย่างไรได้ผลประการใด นายกรัฐมนตรีหรือประธานาธิบดีทำงานก็ต้องรายงานต่อประชาชนหรือผู้แทนปวงชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศในเรื่องผลงานของตนเองเช่นกัน

๗. Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องเหมาะสมกับกิจกรรม จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการของกูลิค นี้มีลักษณะซ้ำซ้อนกับของฟาโย แต่จัดขั้นตอนไว้ละเอียด จึงมีผู้นิยมนำมาใช้และแพร่หลายในเวลาต่อมาแม้ในปัจจุบันก็ยังนำมาใช้อยู่เสมอ

สรุปได้ว่าหน้าที่ของการจัดการในกระบวนการจัดการเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่าง มีขั้นตอนและเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งมีหลายหน้าที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละคน แต่จะมีหลักการใหญ่ๆ ที่คล้ายคลึงกัน หน้าที่ในกระบวนการจัดการที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงานและการประสานงานมาเป็นแนวคิดในการศึกษา

การจัดการในปัจจุบันนั้น มีองค์การซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน^{๕๐} ซึ่งการรวมกันทำงานหรือแบ่งงานกันทำคนในองค์การไม่ได้อยู่ในที่ว่างเปล่าต้องอยู่ในองค์การที่มีโครงสร้างที่ได้จัดขึ้นที่มี

^{๕๐} บัญชร แก้วส่อง, องค์การการ จัดหาและการพัฒนา, (ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๙).

รูปแบบองค์ประกอบขึ้นมาในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการองค์การที่ก่อตั้งขึ้นมา มีโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกันไปตาม หน้าที่ โครงสร้าง การแบ่งงาน ดังนั้นจึงนำ การศึกษาแนวคิดการจัดองค์การและรูปแบบองค์การ

๒.๒.๒ การจัดองค์การและรูปแบบ

ความหมายของการจัดองค์การ คือ กระบวนการที่กำหนดกฎ ระเบียบ แบบแผน ในการ ปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งรวมถึงวิธีการการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ความหมาย และ ความสำคัญของการจัดองค์การไว้ ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การให้รายละเอียดงานทุกอย่างที่ต้องกระทำเพื่อ ความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ ๒) การแบ่งปริมาณงานทั้งหมดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถ ปฏิบัติได้โดยบุคคล คนเดียว ๓) การกำหนดกลไกของการประสานงานของสมาชิกขององค์กร เพื่อทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๔๑}

การจัดองค์การ หมายถึง ความพยายามของ ผู้บริหารที่จะให้มีหนทางสำหรับการ ปฏิบัติงานให้สำเร็จตามแผนงานที่ได้วางเอาไว้ หน้าที่การจัด องค์การนี้เป็นหน้าที่ที่ต่อเนื่องจากขั้น ของการใช้ความสามารถในด้านคิดวางแผนจนเสร็จสิ้นเป็น แผนงานต่าง ๆ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ ได้กำหนดแผนงานเอาไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารจะต้อง ดำเนินการเตรียมการให้มีสื่อ หรือมีหนทางที่ จะช่วยให้มีการทำงานตามแผนนั้นๆ ให้ลุล่วงไปได้

สรุปได้ว่า การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการที่กำหนด ระเบียบ แบบแผนในการ ปฏิบัติงาน การให้รายละเอียดของงานที่ต้องกระทำเพื่อความสำเร็จของงาน การกำหนดกลไกของ การประสานงานของสมาชิกขององค์การเพื่อให้งานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และองค์การสามารถแบ่ง ออกได้ ๒ รูปแบบ คือ องค์การรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal organization) ให้คำจำกัดความ องค์การรูปแบบที่เป็นทางการ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญได้เป็น ๓ ข้อ ดังนี้

๑. มีการกำหนดเรื่องการแบ่งงานกันทำ อำนาจหรืออำนาจหน้าที่และระบุ ความ รับผิดชอบเอาไว้ การกำหนดสิ่งต่างๆ ได้มีการจัดอย่างรอบคอบและพินิจพิเคราะห์ที่สุดเพื่อ ช่วยให้ สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. มีศูนย์รวมอำนาจที่จุดหนึ่งจุดใดหรือหลายจุด เพื่อที่จะคอยควบคุมและกำกับให้ สมาชิกในองค์การทุ่มเทการทำงานไปสู่เป้าหมายให้ได้ นอกจากนี้ ศูนย์รวมอำนาจยังต้องทำหน้าที่ คอยตรวจสอบผลงานขององค์การอยู่เสมอ และหากจำเป็นก็จะทำการปรับปรุงโครงสร้างของ องค์การเสียใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

๓. มีการสับเปลี่ยนตัวคนในองค์การ ถ้าหากบุคคลใดไม่มีความสามารถพอก็จะถูก พิจารณาสับเปลี่ยน โดยให้บุคคลที่มีความสามารถมากกว่าเข้ามาแทนที่ องค์การอาจใช้วิธีโยกย้าย

^{๔๑} สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ดอกรุ่น, ๒๕๓๘).

หรือเลื่อนตำแหน่งเพื่อการรวบรวมความสามารถของผู้ทำงานดังกล่าวได้ การให้มีสิทธิที่จะดำเนินการดังกล่าวก็เพื่อให้ประกันได้ว่างานตามแผนที่คาดคิดไว้นั้น จะไม่ถูกระทบกระเทือน โดยตัวบุคคลผู้ทำ ซึ่งอาจผันแปรไปในทางต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียได้^{๔๒}

การจัดองค์การรูปแบบที่เป็นทางการไว้ว่า เป็นการจัดโครงสร้างองค์การตามเจตนาหรือบทบาท ในการปฏิบัติภายในองค์การ ซึ่งสามารถแสดงออกมาเป็นแผนภูมิโครงสร้างขององค์การ (Organization chart) ผู้บริหารจำเป็นจะต้องวาง โครงสร้างที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงาน และบ่งบอกถึงขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลที่ทำงานร่วมกันและเพื่อความเป็นระเบียบ โดยไม่มีการทำงานซ้ำซ้อน แต่การจัดโครงสร้างแบบทางการก็สามารถที่ยืดหยุ่นได้บ้างทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์และสภาพแวดล้อม จะเห็นว่าองค์การรูปแบบที่เป็น ทางการมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ มีการกำหนดโครงสร้างแบ่งงานกันทำระบอบความรับผิดชอบ อย่างรอบคอบ มีการรวบรวมอำนาจไว้ที่จุดใดจุดหนึ่งหรือหลายจุด สามารถแสดงแผนภูมิ โครงสร้าง ขององค์การไว้อย่างแน่นอน บ่งบอกถึงความรับผิดชอบอย่างชัดเจน^{๔๓} องค์การรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informal organization) องค์การที่ไม่เป็นทางการว่าเป็นองค์การที่ไม่มีระเบียบ แบบแผนในการจัดสภาพขององค์การ อาจรวมกันขึ้นอย่างง่าย ๆ และไม่แน่นแฟ้น มีความคล่องตัว โดยไม่มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบที่บังคับไว้ ไม่มีการระบุถึงสิ่งต่างๆ ไว้เป็นทางการและสิ่งต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางหนึ่งทางใดได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีพิธีรีตองอะไร ลักษณะของกลุ่มและ สิ่งต่างๆ ในกลุ่มอาจดำเนินไปในทางหนึ่งทางใดหรือหลายๆ ทาง หลายๆ วิธีสุดแล้วแต่กลไก ของกลุ่มจะพาไป การรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการนี้ อาจมุ่งสู่เป้าหมายอันหนึ่งอันใดแตกต่างกัน เรื่อยไป สุดแต่ความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่ การเข้าสมทบหรือเข้าไปเกี่ยวข้องของสมาชิกจึง อาจเป็นไป โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ และมักจะเป็นการยากที่จะทราบได้ว่าเข้าไปสมทบ เมื่อใด ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและเป้าหมายขององค์การ ก็มักจะไม่มีการระบุหรือยากที่จะทราบได้ องค์การแบบนี้จึงไม่มีแบบแผน ไม่สามารถจำกัดขอบเขตและไม่สามารถทราบถึงสัดส่วนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน การควบคุมก็กระทำได้ยาก กลุ่มจะเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการและสมาชิกต่าง ๆ อาจมีความสัมพันธ์กันทางจิตใจโดยไม่รู้ตัวเลยก็ได้^{๔๔}

การจัดองค์การ รูปแบบไม่เป็นทางการ คือ การร่วมกิจกรรมส่วนบุคคลของกลุ่มคนโดยปราศจากจุดประสงค์ ร่วมกัน ถึงแม้ว่าจะมีการช่วยเหลือกันภายในองค์การก็ตามและก่อให้เกิด

^{๔๒} ธงชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗).

^{๔๓} ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ **องค์การและ การจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๒).

^{๔๔} ธงชัย สันติวงษ์, **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗).

ความสัมพันธ์ (Relationship) ขึ้น เช่น การที่กลุ่มบุคคลมาเล่นหมากรุกด้วยกัน ในช่วงเวลาพักกลางวันแล้วเกิด ความสนิทสนมกัน จึงมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน ถึงแม้ว่าจะทำงานคนละแผนกัน

สรุปได้ว่า องค์กรที่ไม่เป็นทางการ คือ องค์กรที่ไม่มีระเบียบแบบแผน โครงสร้างและกำหนดหน้าที่ไม่ชัดเจน ไม่มีแผนภูมิการบริหารงานแต่สมาชิกในองค์กรใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นองค์กรมีรูปแบบโดยทั่วไป ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบเป็นทางการที่มีสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น การแบ่งงานกันทำ มีโครงสร้างที่แน่นอน คนที่รู้งานมากที่สุดคือบุคคลที่เป็นหัวหน้าสูงสุดในองค์กร มีนายและลูกน้อง เช่น องค์กรในระบบราชการ กระทรวง ทบวง กรม กอง บริษัทเอกชน องค์กรรัฐวิสาหกิจ ในขณะที่รูปแบบไม่เป็นทางการเป็นระบบความสัมพันธ์ของบุคคลและสังคมที่ไม่ใช้ความสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น ในองค์กรเน้นความสำเร็จของงาน มีใช้วิธีการ โครงสร้างขององค์กรเป็นแบบแนวราบ การติดต่อระหว่างกันเป็นไปตามแนวนอน เช่น กลุ่มเพื่อร่วมงาน สมาชิกสภาอาชีพ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนักศึกษา การบริหารการพัฒนา เป็นต้น^{๔๕}

๒.๒.๓ หลักการให้บริการ

การบริการ หมายถึง กิจกรรมหนึ่งหรือกิจกรรมหลายอย่างที่มีลักษณะไม่อาจจับต้องได้ ซึ่งโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องทุกกรณีที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับพนักงานบริการและหรือลูกค้ากับบริษัทผลิตสินค้ากับระบบของ การให้บริการที่ได้จัดไว้ เพื่อช่วยผ่อนคลายปัญหาของลูกค้า^{๔๖}

การบริการ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ที่กลุ่มบุคคลหนึ่งสามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มบุคคลหนึ่งซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ และไม่ได้ส่งผล ของความเป็นเจ้าของสิ่งใด ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจจะรวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนได้^{๔๗}

รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวทางการศึกษาว่าการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์มากที่สุด คือการให้บริการโดยไม่เห็นแก่ ประโยชน์มากที่สุด คือการให้บริการโดยไม่เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตัวและประเพณีวัฒนธรรม ของสังคม เช่น ช่วยเหลือบริการคนบางคนเป็นพิเศษเพราะรู้จักมักคุ้นเป็นการส่วนตัว กล่าวคือ การให้บริการนั้นจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่าง

^{๔๕} ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, องค์กรและการจัดการ, กรุงเทพมหานคร: อีระฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๒).

^{๔๖} Groonroos, Service management and marketing: Managing the moment of truth in service competition, (Lexington: Lexington, 1990).

^{๔๗} Kotler, Marketing management: Analysis planning implementation and control, (8th ed.), Englewood Cliffs, (New Jersey: Prentice-Hall, 1997).

เคร่งครัดเพื่อให้การกระทำของตน เป็นไปอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่ง Weber ได้อธิบายว่าพฤติกรรมข้าราชการในระบบราชการ “ต้องปราศจากอารมณ์และความเกลียดชัง” (Sine irate studio-without hatred or passion) ^{๔๘}

การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงบริการซึ่ง Penchansky Thomas (เพนเชนสกี โทมัส) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเข้าถึงการบริการไว้ดังนี้

๑. ความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ (Availability) คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่ กับความต้องการของการรับบริการ

๒. การเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวกโดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทาง

๓. ความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ (Accommodation) ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการยอมรับว่าให้ความสะดวกและมีสิ่งอำนวยความสะดวก

๔. ความสามารถของผู้รับบริการในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ

๕. การยอมรับคุณภาพของบริการ (Acceptability) ซึ่งในการนี้จะรวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย ^{๔๙} ได้ศึกษาการบริการประชาชน เช่น หลักการที่สำคัญของ การให้บริการขององค์กรของรัฐ ประกอบด้วย หลักการ ๓ ประการ คือ

๑. การติดต่อเฉพาะงาน (Specificity) เป็นหลักการที่ต้องการให้บทบาทของประชาชน และเจ้าหน้าที่อยู่ในวงจำกัด เพื่อให้การควบคุมเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และทำได้ง่าย ทั้งนี้ โดยดูจากเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการว่าให้บริการประชาชนเฉพาะเรื่องที่ติดต่อหรือไม่ ปฏิบัติหรือมีการ สอบถามเรื่องอื่นหรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ติดต่อหรือไม่ หากมีการให้บริการ ที่ไม่เฉพาะเรื่องและ สอบถามเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง นอกจากจะทำให้ล่าช้าแล้วยังทำให้การควบคุมเจ้าหน้าที่เป็นไปได้ยาก

๒. การให้บริการที่มีลักษณะเป็นทางการ (Universality) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นทางการไม่ยึดถือความสัมพันธ์ส่วนตัวแต่ยึดถือการให้บริการ แก่ผู้รับบริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติ

๓. การวางตัวเป็นกลาง (Affective neutrality) หมายถึง บริการแก่ผู้รับบริการ โดยจะต้อง ไม่นำเอาเรื่องของอารมณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการต่อกันนั้น ได้มีการให้การบริการเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งการบริการที่เกิดขึ้นนั้น ต่างก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

^{๔๘} Weber, *The theory of social and economic organization*, (Handerson & Parson Trans) Handerson and Tallcott Parson (4th ed). (New York: The free Press, 1986).

^{๔๙} Verma, B.M., *Social justice and Panchyati Raj*, (New Dehli: Naurang Rai for Mittal, 1986).

๑. การบริการเชิงธุรกิจ (Business service) เป็นการให้บริการที่มุ่งแสวงหาผลกำไรที่เกิดจากการให้บริการนั้นๆ โดยผู้ให้บริการเป็นผู้ลงทุนในการผลิตสินค้าบริการและมีการคาดหวังผลกำไรเป็นค่าตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งสิ้น เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร สายการบินต้นทุนต่ำ ร้านค้าปลอดภาษีหรือการนวดแผนโบราณ ฯลฯ

๒. การบริการสาธารณะ (Public service) เป็นการให้บริการโดยหน่วยงานของรัฐโดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อให้บ้านเมืองเกิดความ สงบสุข เช่น การให้ความคุ้มครองเด็กและสตรี การจัดให้มีบริการรถเมล์โดยสารสาธารณะ บริการด้านการแพทย์ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

คำนิยามของคุณภาพการให้บริการว่าเป็นสิ่งที่ชี้วัดถึง ระดับของการบริการที่ส่งมอบโดยผู้ให้บริการต่อลูกค้า หรือผู้รับบริการว่าสอดคล้องกับ ความต้องการของเขาได้ดีเพียงใด การส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ (Delivering service quality) จึงหมายถึง การตอบสนองต่อผู้รับบริการบนพื้นฐานความคาดหวังของผู้รับบริการ^{๕๐}

ความหมายของคุณภาพการให้บริการว่าจำแนกได้ ๒ ลักษณะคือ คุณภาพเชิงเทคนิค (Technical quality) อันเกี่ยวกับผลลัพธ์ หรือสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับจากบริการนั้น โดยสามารถที่จะวัดได้เหมือนกับการประเมินได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Product quality) ส่วนคุณภาพ เชิงหน้าที่ (Functional quality) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการประเมินนั่นเอง^{๕๑}

คุณภาพการให้บริการ เป็นการให้บริการที่มากกว่า หรือตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นเรื่องของการประเมิน หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศของการบริการในลักษณะของภาพรวม ในมิติของ การรับรู้ ผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการกลุ่มนี้ ช่วยให้ เห็นว่า การประเมินคุณภาพการให้บริการ ตามการรับรู้ของผู้บริโภคเป็นไปในรูปแบบของการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบริการที่คาดหวัง และการบริการตามที่รับรู้ว่ามีความสอดคล้องกันเพียงไร ข้อสรุปที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ การให้บริการที่มีคุณภาพนั้นหมายถึง การให้บริการที่สอดคล้องกับ ความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ความพึงพอใจต่อการบริการจึง มีความสัมพันธ์โดยตรงกับ การทำให้เป็นไปตามความคาดหวังหรือการไม่เป็นไปตามความคาดหวัง (Confirm or disconfirm expectation) ของผู้บริโภคนั่นเอง^{๕๒}

^{๕๐} Lewis, J. M., & Bloom, S. C., *Incorporation of time-continuity into sub-synoptic analysis by using dynamic constraints*, (Tellus, 30,1978). pp.496 – 515

^{๕๑} Gronroos, C., *The perceived service quality concept-a mistake*, (Managing Service Quality, 11(3), 2011), p.150 - 152.

^{๕๒} Zeithaml, V. A., Berry, L. L., & Parasuraman, A., *The behavioral consequences of service quality*, Journal of marketing, 60 (1996), p.31 – 46.

การให้บริการสาธารณะว่าเป็นกระบวนการให้บริการที่มี ลักษณะเคลื่อนไหวเป็นพลวัตร โดยระบบการให้บริการที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ใช้ทรัพยากร และผลิตการบริการ ให้เป็นไปตามแผนงานและการเข้าถึงการรับบริการจากความหมาย ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นการพิจารณาโดยใช้แนวความคิดเชิงระบบ (System approach) มีการมองว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่ ให้บริการใช้ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เข้าสู่กระบวนการผลิต (Process) และออกมา เป็นผลผลิตหรือ การบริการ (Outputs) โดยทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินผลจะ ช่วยทำให้ทราบ ถึงผลผลิต หรือการบริการที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะ เป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยนำเข้าต่อไป ด้วยเหตุนี้ระบบการให้บริการสาธารณะ จึงมีลักษณะที่ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ^{๕๓}

การให้บริการสาธารณะจะต้องประกอบไปด้วย ๓ องค์ประกอบที่สำคัญคือ หน่วยงาน ที่ให้บริการ (Service delivery agency) บริการ (The service) ซึ่งเป็นประโยชน์ที่หน่วยงานที่ ให้บริการส่งมอบให้แก่บริการ (The service recipient) โดยประโยชน์ หรือคุณค่าของบริการที่ได้รับ นั้นผู้รับบริการจะตระหนักไว้ในจิตใจ ซึ่งอาจสามารถวัดออกมาในรูป ของทัศนคติก็ได้^{๕๔}

บริการ หมายถึง การปฏิบัติ รับผิดชอบ ให้ความสะดวกต่างๆ ในบริการ มีความหมายถึง กระบวนการ หรือกระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการนั้นๆ^{๕๕}

คุณภาพการให้บริการไว้ดังนี้ คือ ความสอดคล้องกันของความต้องการของลูกค้าหรือ ผู้รับบริการ หรือระดับของความสามารถในการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือ ผู้รับบริการอันทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการ เกิดความพึงพอใจจากบริการที่เขาได้รับ^{๕๖}

คุณภาพการให้บริการไว้ดังนี้ เป็นทัศนคติ ที่ผู้รับบริการสะสมข้อมูลความคาดหวังไว้ว่า จะได้รับจากบริการ ซึ่งหากอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Tolerance zone) ผู้รับบริการก็จะมี ความพึงพอใจในการให้บริการ ซึ่งจะมีระดับแตกต่างกันออกไป ตามความคาดหวังของแต่ละบุคคล และความ พึงพอใจนี้เอง เป็นผลมาจากการประเมินผลที่ได้รับจากบริการนั้น ณ ขณะเวลาหนึ่ง^{๕๗}

^{๕๓} Verma, B. M., *Social justice and Panchyati Raj*, (New Dehli: Naurang Rai for Mittal.1986).

^{๕๔} Mccullough. J. S., *Management in the public service: The best for effective performance*, (New York: McGraw-Hill Book, 1983).

^{๕๕} ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน*, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕).

^{๕๖} วีรพงษ์ เฉลิมจิรรัตน์, *คุณภาพในงานบริการ (Quality in Service)* พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๔๓).

^{๕๗} สมวงศ์ พงศ์สภาพ, *เคล็ดไม่ลับการตลาดบริการ*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ยูบีซีแอล บั๊คส์, ๒๕๕๐).

คุณลักษณะการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้ การบริการ (Service) หมายถึง “กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวก หรือความสบายอันเป็น การกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรี ให้ความเป็นธรรมและเสมอภาค” การให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับ ถ้าเป็น การบริการที่ดี ผู้รับจะเกิดความประทับใจ หรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการดังกล่าว

ถ้านำคำว่า “SERVICE” มาแยกตัวอักษรแต่ละตัว และใช้เป็นอักษรขึ้นต้นคำเราจะพบหัวใจขององค์ประกอบของการบริการที่ดี

S = Smiling & Sympathy ยิ้มแย้ม เอาใจเขาใส่ใจเรา เห็นใจผู้รับบริการ

E = Early response ตอบสนองความประสงค์ของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

R = Respectful แสดงออกถึงการให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ

V = Voluntariness manner ลักษณะการให้บริการอย่างเต็มใจ

I = Image enhancing แสดงออกซึ่งการรักษาภาพพจน์ของผู้ให้บริการขององค์กร

C = Courtesy ความมีไมตรีจิตในการบริการ

E = Enthusiasm ความกระตือรือร้นในการบริการ

ลักษณะของงานบริการเป็นงานหนักที่จะต้องพบกับคนจำนวนมากและตอบสนองความต้องการที่ หลากหลายของผู้รับบริการอยู่ตลอดเวลา อันส่งผลให้บางครั้งการบริการอาจไม่รวดเร็วทันกับความ ต้องการของผู้รับบริการทุกคนในเวลาเดียวกันได้^{๕๘}

แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้ ในการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไปนั้น แต่ละคนต้องมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป โดยทุกบทบาทหน้าที่ย่อมต้องมีส่วนประสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งทางตรง และทางอ้อมใน ลักษณะแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม บทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ สามารถจำแนกได้เป็น ๒ รูปแบบ ใหญ่ๆ คือ การเป็นผู้ให้บริการ และการเป็นผู้รับบริการ ซึ่งทุกคนต้องมีบทบาททั้งสองรูปแบบ พร้อม ๆ กันไป

คุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่สำคัญของผู้ให้บริการที่ดี ควรประกอบด้วยคุณลักษณะ ๗ ประการ ประกอบด้วย M-A-T-C-H-E-S ซึ่งสามารถขยายความได้ ดังนี้

๑. ความสามารถในการบริหารจัดการเป็นอย่างดี (Management) ทั้งนี้ เนื่องจากการบริการเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัจจัยหลายประการทั้งที่เป็นปัจจัยที่มีส่วน เกี่ยวข้องโดยตรง และโดยอ้อม ทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุน และขัดขวาง ผู้ให้บริการที่ดี ต้องสามารถ บริหารจัดการให้สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวได้ เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับ ระยะเวลา ระยะเวลา งบประมาณ

^{๕๘} พรรณี ชูติวัฒนาธาดา, การบริการดีเป็นอย่างไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://sabaisabai.20m.com/sabaigoodservice.html/2560>. [๖ ตุลาคม ๒๕๖๑].

๒. ผู้ให้บริการที่ดีต้องเป็นบุคคลที่ทรงภูมิความรู้ (Academic) ในศาสตร์หลายด้าน อย่างแท้จริงเพื่อเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดของการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องสำหรับผู้รับบริการ

๓. ผู้ให้บริการต้องรักษาเอกลักษณ์ (Tnique) ของตนเอง

๔. การดูแลรักษา และเอาใจใส่ (Care) เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและกระจายผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นไปยังกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

๕. ผู้ให้บริการที่ดีควรเป็นบุคคลที่มีสุขภาพพลานามัยดี (Health) ซึ่งครอบคลุมทั้ง สุขภาพ ร่างกาย และสุขภาพจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพในการทำงานโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีย่อมก่อให้เกิดความประทับใจเมื่อแรกพบ (First impression) ซึ่งจะส่งผลถึงการให้บริการที่ดี และมีประสิทธิภาพต่อไปได้

๖. ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งผู้ให้บริการที่ดี ควรสร้างความตระหนักถึงการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งหมดจะส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๗. การมีจิตใจพร้อมให้บริการ (Service mind) ทั้งนี้ ผู้รับบริการสามารถรับรู้ และรู้สึกได้ ถึงจิตใจพร้อมให้บริการของผู้ให้บริการได้เป็นอย่างดี จากพฤติกรรม การประพฤติตน และ ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ^{๕๙}

การบริการสาธารณะ โดยหลักการแล้ว การบริการสาธารณะย่อมยังประโยชน์แก่สังคม และบุคคลทั่วไป การดำเนินบทบาทสำคัญประการนี้ของ หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้อง ให้ความสำคัญต่อเรื่องของประสิทธิภาพในเชิงการบริหาร จัดการ และประสิทธิภาพเช่นว่านี้ ย่อมเป็น องค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางในภาพรวม ของประสิทธิภาพของการจัดการภาครัฐที่มีต่อ ระบบการบริหารงานภาครัฐและระบบเศรษฐกิจ การให้บริการของภาครัฐที่มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่ สะท้อนสมรรถนะของการปฏิบัติงานการให้บริการ ตอบสนองความต้องการประชาชนที่เป็นลูกค้า ผู้รับบริการของหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้รากฐานของ การบริหารราชการหรือการบริหารงานภาครัฐ ตามแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management: NPM) ที่ระบบราชการของ หลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยรับมาเป็นกระบวนทัศน์ ในการขับเคลื่อนการจัดการระบบงาน ภาครัฐในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตามแนวคิดนี้ นอกจาก แนวทางการปรับปรุงสมรรถภาพและการ ยกกระตือรือร้นการผลิตของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีมิติ อยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human resource development) และมีการใช้ประโยชน์จาก ภาคเอกชนให้มากขึ้น^{๖๐}

^{๕๙} วศิณ อิงคพัฒนากุล, คุณลักษณะ ๗ ประการของผู้ให้บริการที่ดี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism>. [๖ ตุลาคม ๒๕๖๑].

^{๖๐} ทศพร ศิริสัมพันธ์, การบริหารราชการแนวใหม่: บริบทและเทคนิควิธี, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย, ๒๕๕๙).

๒.๒.๔ ความสำคัญของความพึงพอใจต่อการบริการ

ความพึงพอใจในบริการของผู้รับบริการเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้ให้บริการทั้งหลาย ต่างหากกลยุทธ์ทางการจัดการและกลยุทธ์ทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความประทับใจในบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำอีก ดังนั้น ความพึงพอใจจึง เป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่

๑. ผู้ให้บริการ กล่าวคือ ในการจัดให้เกิดการบริการแก่ผู้มารับบริการนั้น สิ่งที่ต้องให้ผู้ให้บริการ ควรจะต้องคำนึงถึงและยึดถือ คือ

๑.๑ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการ รูปแบบการบริการที่จะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการได้ โดยผู้ให้บริการจะต้องทำการสำรวจ หรือศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมายเสียก่อน จากนั้นจึงสามารถกำหนดรูปแบบการบริการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการบริการที่น่าประทับใจแก่ผู้มารับบริการได้

๑.๒ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของ การบริการ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โดยทั่วไป องค์การธุรกิจบริการจะทำการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลายๆ ด้าน เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ ความน่าเชื่อถือของกิจการบริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความรู้ และความสามารถในการให้บริการ และบุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ เป็นต้น

๑.๓ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นตัวชี้คุณภาพ และความสำเร็จของงานบริการ เนื่องจากการบริการจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการซึ่งการปฏิบัติงาน จะมีคุณภาพนั้น ผู้ให้บริการจะต้องมีความพึงพอใจในงานของตน จึงจะทุ่มเทในการทำงาน และเป็นสิ่งนำไปสู่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๒. ผู้รับบริการ กล่าวคือ สิ่งที่ผู้รับบริการมุ่งหวังต้องการจะได้รับการมารับบริการนั้นก็ คือ ความสะดวกสบาย ความรวดเร็วและคุณภาพการบริการที่ดี ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็น ตัวผลักดันคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการดังนี้

๒.๑ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้รับบริการเอง ซึ่งมุ่งหวังที่จะได้รับการบริการที่ดีจากการที่ได้ไปใช้บริการยังที่ต่างๆ ความพึงพอใจของผู้รับบริการนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้บริการจะต้องตระหนักถึง และจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทำให้เกิด การแข่งขันเพื่อที่จะนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดี มีคุณภาพมากขึ้นเรื่อยๆ

๒.๒ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ ช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการ และอาชีพบริการ เนื่องจากผู้ให้บริการที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะทำงาน ด้วยความเต็มใจ ทุ่มเท

สร้างสรรค์และส่งเสริมมาตรฐานในการให้บริการ ส่งผลให้คุณภาพ ในการบริการสูงขึ้นและงาน บริการกลายเป็นงานที่แพร่หลายมากขึ้น มีบุคลากรที่มีทักษะ และความสามารถเข้าสู่การธุรกิจ บริการมากขึ้น เกิดการขยายตัวของธุรกิจบริการ ส่งผลต่อลักษณะการบริการ ทำให้ผู้รับบริการ ได้รับการบริการที่มีความหลากหลายและมีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

๒.๒.๕ ความสำคัญของการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

๑. เป็นการสร้างรายได้ในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้าง เงินตราต่างประเทศที่สำคัญสำหรับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่นเดียวกับสินค้าออกอื่นๆ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เป็นสินค้าส่งออกที่สร้างรายได้สูงที่สุด

๒. เป็นการปรับและเพิ่มดุลการค้า และบริการของประเทศ

๓. เป็นการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

๔. เป็นการกระจายรายได้ และการจ้างงาน ส่วนสำคัญที่เป็นหัวใจจากผลของการ ท่องเที่ยว ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกประการหนึ่งคือ ผลที่ได้จากการกระจายรายได้และการ จ้างงานที่ เกิดขึ้นต่อประชาชนในประเทศ

๒.๒.๖ ความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม

๑. ช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กระตุ้นให้คนท้องถิ่นเกิดความสามัคคีในการ ช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน และโบราณวัตถุ ซึ่งเป็น ทรัพยากรมีค่าของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

๒. ทำให้ประชาชนเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่เข้มแข็ง เป็นแรงบันดาลใจที่สร้างสรรค์ และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ท้องถิ่นของตนเอง เป็นการลด ปัญหาการย้ายถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่ และปัญหาความแออัดของสังคม

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี เนื่องจากได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวเพื่อ พักผ่อน หย่อนใจ เป็นหนทางหนึ่งที่จะหลีกเลี่ยงจากสภาพชีวิตประจำวันที่ตั้งเครียดจากการทำงาน และภาวะกดดันทางสังคม ซึ่งช่วยลดปัญหาทางสังคมในทางอ้อม

๔. ช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่น มาผลิต เป็นสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกขาย นอกจากจะเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมแล้ว ยังเพิ่ม รายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นด้วย

๕. เสริมสร้างพื้นฐานของสังคมที่ดีในด้านความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเป็นเจ้าของ บ้านที่ดี และการยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเลือกเดินทาง มาประเทศไทย

๖. ช่วยสร้างสันติภาพของโลก คือ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวที่ต้องการให้เกิด ความเข้าใจอันดีระหว่างคนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจกัน ระหว่างประเทศและ

เกิดสันติภาพของโลกในที่สุด การท่องเที่ยวจึงเป็นเสมือนสื่อนำไปสู่สันติภาพของโลก เสริมสร้างความ
ความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประเทศ และเชื่อมโยงโลกเข้าไว้ด้วยกัน

๒.๒.๗ ความสำคัญต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดึงดูด
นักท่องเที่ยว ประเทศทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมจึงได้ร่วมกันศึกษาการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่โดยให้สอดคล้องกับ
ธรรมชาติ และทำลายสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ภายใต้โครงการ “โลกสีเขียว” (Green globe) ของ
สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการนี้ โดยใช้พื้นที่เกาะสมุย
เป็นโครงสร้างนำร่อง ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่เป็นการท่องเที่ยว
ธรรมชาติอย่างถูกวิธี และเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จึงมีการวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการ
รองรับ (Carrying capacity) ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึง
ธรรมชาติได้โดยป้องกันไม่ให้เข้าถึงธรรมชาติในส่วนที่บอบบาง

๒.๒.๘ ประเภทของการท่องเที่ยว

ในการจำแนกถึงที่หมายปลายทางทางการท่องเที่ยว (Type of destination) หรือ
แหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งเป็นประเภทของประสบการณ์ (Travel experience) ที่นักท่องเที่ยว
ได้รับ ออกเป็น ๗ ประเภท^{๖๑} คือ

๑. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic tourism) เป็นการเดินทางเพื่อที่จะสังเกตการณ์
แสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมไปถึงการไป
เยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ และการเข้าร่วมพิธีทางศาสนา

๒. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสชีวิต
และ บางกรณีก็เข้าไปร่วมใช้ชีวิตชีวิตร่วมๆ ที่ได้สูญหายไปแล้ว หรือสัมผัสในท้องถิ่นเก่าที่มีสีสันดึงดูดใจ
เช่น งานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical tourism) เป็นการท่องเที่ยวในด้าน
ประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์สถาน และแหล่งโบราณคดีที่เป็นความรู้เรื่องในอดีต อาจเป็นการเยือน
อนุสรณ์สถาน วัด วัง การแสดงแสง-เสียง เหตุการณ์สำคัญในอดีต เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental tourism) คล้ายการท่องเที่ยวเพื่อ
ชาติพันธุ์ กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดนไกล แต่จะเน้นสิ่งดึงดูดใจ (attractions) ที่เป็น
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติและ การชื่นชม
ต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับสิ่งแวดล้อมก็อยู่ในกลุ่มนี้

^{๖๑} Smith, E. W., The lexicon webster dictionary. The United State of America:
The English Language Institute of America, 1977.

๕. การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ (Recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมแข่งกีฬา การอาบแดด การสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ เช่น ชายหาด สนามกอล์ฟ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ

๖. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business tourism) ได้แก่ การประชุม การพบปะกัน หรือการสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เข้ามาไว้ด้วยกัน เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนันทนาการ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะต้องการอะไร

๗. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเป็นรางวัล แก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัทห้างร้าน เพื่อการดูงาน การประชุม ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อนันทนาการ

๒.๒.๙ ประเภทของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Tourist ซึ่งแปลว่า ท่องเที่ยวหรือทัศนจาร หรือการเดินทางเป็นวงกลม (Circular trip) ที่มีจุดเริ่มต้นที่หนึ่งแล้วก็จะกลับมายังที่เดิม ภายหลังจาก การเดินทางตามรายการหรือกำหนดการที่จัดไว้ล่วงหน้า^{๖๒}

นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนยังที่ต่างถิ่นอันมิใช่ถิ่นพำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น เป็นการเดินทางไปเยือนชั่วคราวด้วยการสมัครใจ มิได้เดินทางไปประกอบอาชีพหารายได้แต่อย่างใด^{๖๓} ส่วนนักทัศนจาร (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาเยือนไม่ค้างคืนมาเพื่อความเพลิดเพลิน ใช้เวลาพำนักอยู่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง และ ผู้ที่มาเยือน หรือผู้มาเยี่ยมเยือน (Visitor) หมายถึงผู้เดินทางไปเยือนประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งมีใช้ประเทศถิ่นพำนักอาศัยปกติประจำวันของตนเอง และการเดินทางไปเยือนนั้นจะเดินทางไป ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใด หรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ แต่ต้องมีใช้เข้าไปประกอบอาชีพหารายได้ ในประเทศนั้น^{๖๔}

จากนิยามดังกล่าว สามารถแบ่งผู้มาเยือน (Visitor) ออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ผู้มาเยือน ที่ค้างคืน หรือนักท่องเที่ยว (Tourist) และผู้มาเยือนไม่ค้างคืน หรือนักทัศนจาร (Excursionist) ซึ่งพำนักอยู่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรม รสนิยม และแบบแผนในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ไปจำแนกนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

^{๖๒} นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖).

^{๖๓} อาทิตย์ ศิริธร, วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕. (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑).

^{๖๔} McIntosh, R.W., & Goeldner, C., RTourism principles, practices, philosophies, (New York: John Wiley & Son, 1986).

๑. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มนี้ได้แก่นักท่องเที่ยวที่คิดหรือสนใจ แต่ปัญหาเล็กๆ ในชีวิตของตนเอง ชอบสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นที่รู้จักกันดี ไม่ต้องการทดลองสิ่งแปลกใหม่ทั้งที่พัก อาหาร สิ่งบันเทิง และบุคคลใหม่ๆ ไม่ต้องการพบสิ่งยุ่งยาก และมีเหตุการณ์ที่ผิดปกติ

๒. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองปานกลาง เป็นพวกที่อยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มเน้นตัวเอง เป็นศูนย์กลางและกลุ่มเดินสายกลาง

๓. นักท่องเที่ยวเดินสายกลาง เป็นพวกที่ไม่มากที่สุดไปข้างใดข้างหนึ่ง ไม่ได้ชอบผจญภัย แต่ก็ไม่รังเกียจการทดลองใหม่ๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มนี้

๔. นักท่องเที่ยวประเภทชอบความหลากหลายพอควร เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างเดินสายกลาง และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย

๕. นักท่องเที่ยวประเภทมีความสนใจหลากหลาย เป็นกลุ่มที่มีความสนใจกิจกรรมหลากหลาย เป็นพวกเปิดเผยและมีความมั่นใจในตนเอง ชอบผจญภัยอย่างมาก และเต็มใจออกไปเผชิญโชคเผชิญชีวิต การเดินทางจะเป็นช่องทางให้พวกเขาได้แสดงออกมาซึ่งความยากไร้อยากเห็น ได้ทดลองของใหม่ๆ ทั้งที่พัก อาหารการกิน และการบันเทิง

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การศึกษา การสังเกต หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมถึงการร่วมประชุมสัมมนาในสถานที่ต่างๆ นักท่องเที่ยวแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่พวกพักค้างคืน เรียกว่านักท่องเที่ยวและพวกที่มาเที่ยว น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง หรือไม่พักค้างคืน เรียกว่านักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวยังจำแนกได้เป็นหลายกลุ่มตามพฤติกรรมและแบบแผนการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มที่เน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มที่เน้นตัวเองปานกลาง กลุ่มที่เดินสายกลาง กลุ่มที่ชอบความหลากหลาย และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย

๒.๒.๑๐ แนวคิดด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลสอดคล้องกับหลักนิเวศวิทยาในปัจจุบันและอนาคต โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีผู้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

สมชาย สนั่นเมือง กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีปัจจัยหลักสำหรับการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จะต้องมีการบูรณาการและองค์ประกอบ หลักที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑. แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพิจารณาทั้งในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ความพร้อมในเรื่องการบริหารจัดการซึ่งหากในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวไม่พร้อม ก็ยังไม่ควรเปิดให้ผู้คนเข้ามาเที่ยว ซึ่งทำให้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวยังคงอยู่ต่อไป

๒. การบริการทางการท่องเที่ยว ในส่วนของการบริการทางการท่องเที่ยวสามารถพิจารณาได้ ๒ ส่วน คือ ส่วนของการกำกับดูแลได้แก่ ภาครัฐ และส่วนของการดำเนินงาน ได้แก่ ภาคเอกชน ซึ่งการดำเนินงานของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะประกอบด้วย บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ธุรกิจที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การขนส่ง สำหรับในส่วนของการกำกับดูแลภาครัฐจะมีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายระเบียบที่ระบุอยู่ในพระราชบัญญัติต่างๆ และการกำกับดูแลในส่วนนี้ยัง หมายถึง การประสานงานทำความเข้าใจ และการกำกับให้ เติบโตของการบริการทางการท่องเที่ยวในทิศทางที่เหมาะสม

๓. การตลาด ในส่วนของการตลาด จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดวางสินค้า เพราะการตลาดเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงให้ผู้ซื้อ (นักท่องเที่ยว) มาซื้อสินค้า ดังนั้นในเชิงของการตลาดจะต้องมีการทำความเข้าใจ ให้ชัดเจนว่ามีสินค้าทางการท่องเที่ยวคืออะไร และควรเลือก กลุ่มผู้ซื้ออย่างไร^{๖๕}

สมพุทธ ชูระเจน กล่าวว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ ปัจจุบันได้กำหนดขั้นตอนขอบเขต และรายละเอียดในการวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ ดังต่อไปนี้

๑. สำรวจเบื้องต้น (Preliminary survey) เป็นการเข้าไปศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะประเด็นที่สำคัญหรือปัญหาที่เด่นชัด เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานอย่างกว้างๆ มุ่งในการที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือการพัฒนาขนาดเล็กในระยะสั้น และนำมาประมวลวิเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

๒. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) เป็นการศึกษาแบบผสมผสานในทุกสาขา ทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม แต่เป็นไปในลักษณะกว้างโดยสังเขป เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ โอกาส และทิศทางของการพัฒนาในขณะเดียวกันผลของการศึกษาก็จะชี้แนะแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาในระยะสั้นไว้ก่อนที่จะจัดทำแผนหลักในรายละเอียดต่อไป

๓. การทำแผนหลัก (Master plan) เป็นการศึกษาสาขาต่างๆ เช่นเดียวกับการศึกษาเบื้องต้น แต่มีรายละเอียดมากกว่าที่สำคัญ คือ การกำหนดโครงการที่ควรพิจารณาตามระยะเวลา ก่อนหลัง รวมทั้งเสนอกลยุทธ์และแนวทางที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

^{๖๕} สมชาย สนั่นเมือง, ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว, ททท., (จุลสารการท่องเที่ยว, ๑๗(๑), ๑๙, ๒๕๔๐).

๔. การศึกษาที่เหมาะสม (Feasibility study) เป็นการศึกษาสืบเนื่องจากแผนหลักโดยศึกษา ความเหมาะสมของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ความเหมาะสมในทาง เศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และเสนอแนะช่องทางที่เหมาะสม^{๖๖}

สรุปได้ว่า การพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ทำให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น รักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชน ตลอดจนการบริการ การท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดมัคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยว บริการร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่เหมาะสม

๒.๒.๑๑ การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่าง ทั้งกำลังคน กำลังเงิน และระยะเวลา เช่นเดียวกับกิจกรรมหรือสาขาทางเศรษฐกิจอื่นๆ และแหล่งท่องเที่ยวจะพัฒนาไปในทิศทาง ขนาดที่ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร จะขัดแย้งหรือสอดคล้อง กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ โดยส่วนรวมหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการวางแผนเป็นสำคัญ^{๖๗}

กระบวนการการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมี ๕ ขั้นตอนใหญ่ๆด้วยกัน คือ

๑. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสำรวจภาคสนาม
๒. การวิเคราะห์และการศึกษาข้อมูลที่ได้
๓. การกำหนดปัญหา ข้อได้เปรียบ และ ข้อเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่
๔. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
๕. การกำหนดแผนงานของโครงการ

ขั้นตอนทั้ง ๕ นี้ ในความเป็นจริงไม่สามารถแยกจากกันโดยเด็ดขาด แต่จะสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ แต่เหตุที่แยกเป็น ๕ ขั้นตอนก็เพื่อให้เข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ความเข้มข้น หรือรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการวางแผน หรือ เป้าหมาย

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสาขาทางเศรษฐกิจสาขาหนึ่งในโครงสร้างใหญ่ทั้งหมด ดังนั้น ข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนจึงต้องอาศัยข้อมูลในด้านต่างๆประกอบ นอกเหนือจากข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวเท่านั้น เพื่อให้ได้

^{๖๖} สมพุทธ ฐะเรน, การพัฒนาการท่องเที่ยว, สารนครศรีธรรมราช, ๒๗, ๑๒.(๒๕๔๐).

^{๖๗} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.tat.or.th/aboutdet.asp?id.> [๓ ตุลาคม ๒๕๖๑].

ระดับกว้าง และแหล่งท่องเที่ยวจะได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องและส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่นๆ ข้อมูลที่ต้องการในการวางแผนนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ หมวดใหญ่ๆ คือ

๑. สภาพพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ สภาพกายภาพของพื้นที่ ประกอบด้วย

๑.๑ ที่ตั้งและขอบเขตการปกครอง

๑.๒ สภาพภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพื้นที่ แหล่งน้ำ

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณฝนตก ทิศทางลม ฤดูกาล

๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งแร่

๑.๕ ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ลมมรสุม

๑.๖ การใช้ที่ดิน

๑.๗ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

๑.๘ การนับถือศาสนา

๑.๙ สภาพการศึกษา

๑.๑๐ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น กีฬาท้องถิ่น

๒. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒.๑ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ ป่าเขา น้ำตก ชายหาด

๒.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ศาสนา

๒.๓ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม/ กิจกรรม

๒.๔ งานประเพณี กีฬา การละเล่นสำคัญ เอกลักษณ์ท้องถิ่น

๒.๕ หัตถกรรม สินค้าที่ระลึก

๓. ตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

๓.๑ จำนวนและที่มาของนักท่องเที่ยว

๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจ

๓.๓ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือน และแต่ละสถานที่ ช่วงเวลา และจำนวนนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวสูงสุดและต่ำสุด

๓.๔ โครงสร้างนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวไทยหรือ ชาวต่างประเทศ อยู่ในช่วงอายุเท่าไร มาเที่ยวส่วนตัวหรือเป็นกลุ่ม

๓.๕ การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

๔. ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

๔.๑ เส้นทางและโครงข่ายการคมนาคม ทั้งภายในพื้นที่เองและ พื้นที่ใกล้เคียง เช่น สภาพเส้นทางถนน ทางรถไฟ ท่าเรือ สนามบิน หรือจำนวนรถโดยสารสาธารณะ

๔.๒ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์

๔.๔ ความพร้อมของเมือง เช่น จำนวนร้านค้า สถานบริการ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ
 ๔.๔ ที่พักรถสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนและสภาพโรงแรม และห้องพัก ราคาที่
 พัก การกระจายตัวของที่พัก

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว
 ตลาด การท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการท่องเที่ยวการวางแผน ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวของ
 แต่ละที่ ไม่เหมือนกันที่ใดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดีกว่า ย่อมมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเป็น
 จำนวนมาก แต่สิ่งที่สำคัญจะต้องวางแผน สสำรวจภาคสนาม เพื่อจะได้รู้จักพื้นที่ สัมผัสความรู้สึกและ
 ปัญหาของ แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งด้วยตัวเอง อันจะเป็นข้อมูลประกอบอีกประการหนึ่งในการ
 ประเมิน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งว่ามีมากมีน้อยต่างกันอย่างไร

๒.๒.๑๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบทางการบริหารที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน ที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องหันมาให้ความ
 สนใจงานด้านการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือของ
 หน่วยงานที่ตั้งไว้ซึ่งประกอบด้วย คน เครื่องจักร เงิน วัสดุสิ่งของ และนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปัจจัย
 ทางการบริหารอีกกลุ่มหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จของงาน ในองค์การอันประกอบไปด้วย เรื่อง
 การตลาด วิธีการปฏิบัติ การจูงใจในการปฏิบัติงานและวิธีการ บริหารจัดการ^{๖๘}

ทรัพยากรหรือองค์ประกอบทางการบริหารว่า ประกอบไปด้วย ๔M's คือ Man,
 Money, Material and Management ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ในการบริหาร^{๖๙}

องค์ประกอบทางการบริหาร (Administrative resources) ที่ใช้ในการบริหารงานที่
 สำคัญมีอยู่ ๔ ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีจัดการ เพราะเหตุผลว่าในการบริหารงานเกือบ
 ทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการ จัดการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ว่า
 การบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจ ก็จะมีองค์ประกอบคล้ายกัน^{๗๐}

องค์ประกอบของการบริหารไว้ในหนังสือ คู่มือผู้บริหารสาธารณสุข ไว้ว่าองค์ประกอบ
 ของการบริหาร (Administrative factor) ประกอบด้วย ๘ ประการ คือ คนหรือบุคลากร เงินหรือ
 งบประมาณ วัสดุและ อุปกรณ์ เครื่องจักร ตลาดขวัญและกำลังใจ อำนาจหน้าที่และเวลา

กรองแก้ว โคตรภูเวียง ยังได้มีการกล่าวถึง องค์ประกอบทางการบริหารว่าควรจะ
 ประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลข่าวสาร เพื่อการบริหาร จัดการ
 จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทางการบริหารที่นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ประกอบไป

^{๖๘} ธงชัย สันติวงษ์, *องค์การและการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙).

^{๖๙} ดิน ปรัชญพฤทธิ์, *หลักการจัดการ*, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙).

^{๗๐} สมพงษ์ เกษมสิน, *การบริหารบุคคลแผนใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา
 พานิช, ๒๕๒๖).

ด้วยองค์ประกอบหลายๆ อย่าง ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการ บริหารงานไม่ว่า ทั้งภาครัฐหรือเอกชนก็ตามนั้น ประกอบไปด้วยคน เงินหรืองบประมาณที่จะนำมาใช้ในการ บริหารงาน วัสดุและอุปกรณ์ และวิธีการบริหารหรือกระบวนการในการบริหาร จัดการของผู้บริหารที่ จะนำมาใช้ในองค์การของตนเอง เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ องค์การที่ได้กำหนดเอาไว้^{๗๑}

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ ประกอบด้วยหลายมิติ (Multi-dimensional Concept) ทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การเกษตร ยั่งยืน พลังงานยั่งยืน สังคมยั่งยืนและด้านเศรษฐกิจยั่งยืน ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการ พัฒนาอย่างยั่งยืนจึงประกอบไว้หลายมิติ เช่น องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ ไว้ว่า “ลักษณะของการ ท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นคาคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดด้วยวิถีทาง ที่ตอบสนองต่อความ ต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่ง บุรณภาพทางกระบวนการ ทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่ เอื้อต่อชีวิต” เพื่อให้เกิดความ ยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนได้รับความนิยมและแพร่หลาย ค่อนข้างมาก

ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาการ ท่องเที่ยว แบบยั่งยืนว่าหมายถึง “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็น เจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีกรปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การ ท่องเที่ยวนี้ มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความงาม ทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ ด้วย”เช่นเดียวกับองค์การการท่องเที่ยวของแคนาดา (Tourism Canada, ๑๙๙๐, p. ๓) ที่ได้ กล่าวถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ว่าเป็นการ จัดการ ทรัพยากรในลักษณะที่สามารถใช้ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และ สุนทรียภาพ แต่ใน ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็น ทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life Support System)

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ว่า เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ใช้ทุนจาก ธรรมชาติอย่างประหยัด ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และสามารถ นำกลับมาใช้ใหม่ ในที่นี้หมายถึงท้องถิ่น

^{๗๑} กรองแก้ว โคตรภูเวียง, “การบริหารระบบบริการสาธารณสุขเขตเมือง: กรณีศึกษาศูนย์บริการ สาธารณสุขชุมชนซีท่าขอน อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น,” รายงานการค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓).

ได้มีโอกาสตั้งแต่เริ่มรับรู้ ตัดสินใจมีส่วนร่วมและรับประโยชน์ เหล่านี้ถือเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์ พิจารณาทั้งในเรื่องทุนธรรมชาติ และทุนทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อทุน ทางเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนว่า หมายถึง “การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้อง พิจารณามิติด้านสังคม เศรษฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ขนานกันไปตลอดในรูปแบบของการ ท่องเที่ยวนั้น เป็นการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้น ๆ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีข้อควรคำนึงที่สำคัญ อยู่ ๘ ประการคือ

๑) การพัฒนาแบบยั่งยืนควรจะคำนึงถึงความต้องการของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ว่า คนในชุมชนต้องการที่จะเปิดชุมชนของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ หากไม่พร้อมที่จะ เปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ควรจะชะลอไปก่อน มิฉะนั้นจะเกิดการทะเลาะเบาะ แวงกันของคนใน ชุมชน ซึ่งจะทรมานให้ภาพลักษณ์ของชุมชนแย่ลง แต่ถ้าหากคนในชุมชนพร้อมใจกัน เห็นด้วย กับการเปิด ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องเตรียมความพร้อมทุกๆ ด้าน ทั้งการ จัดการแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์ในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนสืบ ต่อไป

๒) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงความต้องการของตัวนักท่องเที่ยว ที่มาเยือน ว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนนั้นต้องการอะไรจากชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ซึ่งความ ต้องการเหล่านี้ จะเป็นแนวทางในการจัดหา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความ พอใจให้แก่ นักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวมากขึ้น จะทำให้ชุมชนเหล่านั้นมีรายได้จากการท่องเที่ยวอีกด้วย

๓) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นๆ ด้วย ว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรที่มีแล้ว หากมีแล้วมีเพียงพอต่อความต้องการ ของนักท่องเที่ยวหรือไม่ หากไม่เพียงพอจะต้องเพิ่มจำนวนเท่าใด ซึ่งคำถามเหล่านี้เป็นแนวทางใน การพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมใน แหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ว่า จะถูกรบกวนหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาใน การดูแลรักษา คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของ ท้องถิ่น

๕) การพัฒนาอย่างยั่งยืน ควรคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนในการรับรองการ ท่องเที่ยว ว่าจะสามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้มากน้อยแค่ไหนจึงจะเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางในการ พิจารณาและ กำหนดปริมาณและ มาตรฐานของการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการ

ท่องเที่ยว พร้อมทั้ง กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และพิจารณามาตรการจำกัดของนักท่องเที่ยวที่จะมาเยือนด้วย

๖) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวซึ่งจะทำให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์อะไรบ้างจากการท่องเที่ยว และพัฒนา คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดังกล่าวให้ดีขึ้นด้วย

๗) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรคำนึงถึงสิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนหรือไม่ ชุมชนเน้นการจัดการความสะอาด ความสะดวกสบาย ตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นสามารถทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ เฉพาะตัวของท้องถิ่นตามมาตรฐานสากล

๘) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่นทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่า แหล่งท่องเที่ยวแหล่งนั้นมีการจัดการและพัฒนาอย่างไร จึงประสบผลสำเร็จ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีให้มีความยั่งยืนมากขึ้น^{๗๒}

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ การพัฒนาการท่องเที่ยว ที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการพัฒนา และดำเนินการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน เพื่อคงไว้ ซึ่งคุณค่าความแปลกใหม่ และรักษามาตรฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ ประเพณี ตลอดจนสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยาวนานที่สุด^{๗๓}

สรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ ยั่งยืนว่า หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพโดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษา เอกลักษณ์ของธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ ตลอดกาลยาวนานที่สุด^{๗๔}

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) การสร้างความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) การจ้างงานที่มีคุณภาพ
- ๔) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

^{๗๒} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: ซี.พี.บุคส์แอนด์คาร์ด, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘ - ๑๙.

^{๗๓} ชาตรี แก้วมา, “แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙), หน้า ๒๖.

^{๗๔} รำไพพรรณี แก้วสุริยะ, หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism/0007.pdf>, [๒ ตุลาคม ๒๕๖๑].

- ๕) การใช้ทรัพยากรก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด
- ๖) การวางแผนระยะยาว
- ๗) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- ๘) การสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่างๆ
- ๙) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ
- ๑๐) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการ
- ๑๑) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- ๑๒) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ
- ๑๓) การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๑๔) การพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรต่างๆ
- ๑๕) การเสริมสร้างลักษณะเด่น อัตลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ
- ๑๖) การคำนึงถึงความสามารถในการรองรับ
- ๑๗) การรักษาสมดุลทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่าง

ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มี ความยั่งยืนและมีเอกลักษณ์ดั้งเดิม เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่างสม่ำเสมอ แม้จะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ท่องถิ่นจะต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด จึงสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้ยาวนานที่สุด^{๗๕}

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สุพัตรา กลัปดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะการล่องเรือที่ตลาดริมน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่าสภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ตลาดริมน้ำดอนหวาย มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพราะมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาเป็นแหล่งจำหน่ายอาหารและสินค้าทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่ง

^{๗๕} เติตชาย ช่วยบำรุง, บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๒).

ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำมีวัดริมน้ำที่สำคัญ เช่น วัดไร่จิง เป็นที่นับถือของคนทั่วไป และประวัติของชุมชนริมน้ำการดำรงชีวิตในอดีต เรือไม้ทรงไทยโบราณริมน้ำที่มีประวัติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นบางแหล่งให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ประวัติชุมชนริมน้ำและด้านการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำคือ มีการกำหนดหรือแบ่งพื้นที่ในการเดินเรืออย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีกำหนดพื้นที่ธรรมชาติ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ^{๗๖}

พรทิพย์ วีระสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาชุมชนประตูลำและชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนใหญ่เข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับดีชุมชนเห็นว่ารรัฐมีการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เทศบาล อบจ. ส่วนองค์กรเอกชน ไม่มีส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นกับชุมชน ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ทำให้ชุมชนมีความรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในด้านการบริหารจัดการ การของชุมชนเองได้มี คณะกรรมการชุมชนที่ชัดเจนซึ่งจะมีคณะกรรมการบริหารงานท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการวัด คณะกรรมการกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาอุปสรรคสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน พบว่าขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขาดงบประมาณสนับสนุน ภาครัฐควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องการจัดการเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม^{๗๗}

สมภาพ สายมา ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีนาปาน ตำบลเรือ อำเภอมือง จังหวัดน่าน” ผลการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนพบว่าชุมชนได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหน่วยงานต่างๆ พร้อมกับได้นำองค์ความรู้ด้านภูมิสังคมมาประยุกต์ใช้โดยนำสภาพแวดล้อมที่เป็นภูมิประเทศที่ยังคงไว้เป็นธรรมชาติมาจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการด้านต่างๆ เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนในการที่จะมี การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนเอง และมี

^{๗๖} สุพัตรา กลีบดี, “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีการล่องเรือที่ตลาดริมน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบัณฑิตบริหารศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕).

^{๗๗} พรทิพย์ วีระสวัสดิ์, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษา ชุมชนประตูลำ และชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, รายงานผลการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑).

กิจกรรมนันทนาการทางการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน จำนวน ๘ กิจกรรมหลัก คือ ๑) กิจกรรมศึกษาพืชพรรณไม้ในป่าธรรมชาติ ๒) กิจกรรมศึกษาการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า (บนผืนใกล้เมือง) ๓) กิจกรรมถ่ายรูปชมวิถีธรรมชาติ ๔) กิจกรรมฟังเสียงนกร้อง/ดูนกธรรมชาติบนป่าดอยหลวงป่าเมี่ยงเขาสูงสลับซับซ้อน (ดอยเขาแก้ว) ๕) กิจกรรมศึกษาสมุนไพรป่าท้องถิ่น (สมุนไพรภูมิปัญญาพื้นบ้าน) ๖) กิจกรรมประกอบอาหารป่าพื้นเมืองท้องถิ่น (วัฒนธรรมชุมชน) ๗) กิจกรรมเล่าขานตำนานโบราณ (วัฒนธรรมชุมชน) ๘) และกิจกรรมนันทนาการรอบกองไฟ และกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม เป็นต้น

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน พบว่า ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่และได้นำทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่นและพัฒนาเป็นกิจกรรม ทำให้เกิดความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากความสามัคคีในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ประชาชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น^{๗๘}

พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ” ผลการศึกษาพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนเกาะเกร็ดประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ ๑) ร่วมศึกษาค้นหาปัญหา ๒) ร่วมในการวางแผน ๓) ร่วมในการดำเนินงาน ๔) และร่วมในการติดตามผล เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ อายุ อาชีพ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และพบว่าอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนเกาะเกร็ดขาดงบประมาณสนับสนุนแก่ชุมชน และรองลงมาได้แก่ปัญหาจากรถจักรยานยนต์รับจ้างที่มีจำนวนมากวิ่งเร็วและส่งเสียงดัง และปัญหาสุนัขจรจัดที่มีจำนวนมาก^{๗๙}

ชนิกา จิงวิสิฐธน ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำป่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมี

^{๗๘} สมภพ สายมา, “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีนาป่า ตำบลเรือ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๒).

^{๗๙} พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษาเฉพาะ กรณีชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, *ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔).

ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการพัฒนาปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและใช้คำถามแบบสัมภาษณ์แบบเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่าระดับต่ำ และตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่ข่า และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของลำน้ำและแหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า^{๘๐}

นางสาวรัฐกานต์ สามสี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง ๒๐-๒๙ ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท ภูมิลำเนาอยู่ภายใต้ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวไม่พักค้างคืนใช้ยานพาหนะรถยนต์ส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวต่อครั้งอยู่ที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท มีความถี่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ๑ - ๒ ครั้งต่อปี เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ เดินทางร่วมกับครอบครัวและส่วนใหญ่ให้อันดับความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่/กิจกรรมที่อยากให้มีในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม คือ พักผ่อนริมหาด มากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมการเล่นน้ำทะเล และกิจกรรมปิกนิก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงระดับความต้องการใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านพื้นที่ ๒. ด้านการมีส่วนร่วม ๓. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการจากการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งตามเขต ได้ดังนี้คือ เขตบริการ เขตนันทนาการ เขตสรวงสภาพธรรมชาติ เขตหวงห้าม เขตฟื้นฟูสภาพ ธรรมชาติ^{๘๑}

^{๘๐} ชนิกา จิงวิสิฐธอน, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ข่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐).

^{๘๑} นางสาวรัฐกานต์ สามสี, “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว, (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘).

บุญพา คำวิเศษณ์ ได้ทำการศึกษา “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่งจังหวัดพังงา พบว่า ประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี มากที่สุด การประกอบอาชีพมีอาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษาธรรมชาติห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพัก ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้สะดวก ประปาท้องถิ่นประปาภูมิภาค บ่อน้ำดื่ม และน้ำจากธรรมชาติ

๒. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓, S.D = .๒๖๖$) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๑, S.D = .๓๖๑$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อมและความรู้ความเข้าใจของชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้านกิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓, S.D = .๓๙๑, \bar{X} = ๔.๔๓, S.D = .๓๕๓, \bar{X} = ๔.๔๑, S.D = .๔๙๑$ และ $\bar{X} = ๔.๓๗, S.D = .๔๗๗$) ตามลำดับ^{๘๒}

พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์ ได้ทำการศึกษาวิจัย “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า การได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้

^{๘๒} บุญพา คำวิเศษณ์ “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๗).

ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด^{๘๓}

๒.๕ ข้อมูลพื้นที่วิจัย

๑. ตลาดน้ำอัมพวา

จังหวัดสมุทรสงครามถือได้ว่ามีอาหารอร่อยหลากหลายอย่างโดยเฉพาะในอำเภออัมพวาต้องบอกว่าเป็นแหล่งรวมอาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งเลยก็ว่าได้สังเกตได้จากบทกวี “กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน” ในพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เนื่องจากอัมพวาเป็นเมืองประสูติของรัชกาลที่ ๒ รวมทั้งเป็นเมืองราชินิกุล คือ เป็นที่ประสูติของพระบรมราชินีรัชกาลที่ ๑ และ ๒ รวมไปถึงการเสด็จประพาสตัวยังคลองอัมพวาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึง ๒ ครั้ง ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่อัมพวาจะเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญในอดีต ทำให้มีตลาดน้ำขนาดใหญ่และมีชุมชนริมน้ำที่เป็นศูนย์กลางด้านการค้า ถึงแม้ว่าการพัฒนาการคมนาคมทางบกในภายหลังจะทำให้ตลาดน้ำค่อยๆ ถูกลดความสำคัญลงไป แต่ความเจริญของชุมชนริมคลองอัมพวาแห่งนี้ ยังคงให้เห็นในงานสถาปัตยกรรมต่างๆ ทั้งบ้านไม้ เรือนไทย ห้องแถวไม้ เรือนแพ ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๕๐-๑๐๐ ปี ด้วยความร่วมมือร่วมใจของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการจะอนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำเอาไว้จึงทำให้ “ตลาดน้ำอัมพวา” ได้กลับมามีชีวิตชีวาทันทีอีกครั้งและเนื่องจาก “ตลาดน้ำยามเย็น” แห่งนี้อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนักจึงทำให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวในเวลาอันรวดเร็วหลายๆ คนยกให้ที่นี่เป็นจุดหมายปลายทางในวันหยุดสุดสัปดาห์ เพื่อที่จะได้สัมผัสบรรยากาศแบบย้อนยุคเล็กๆ พร้อมกับการพักผ่อนเดินชมวิถีชีวิตในชุมชนริมคลองที่เรียบง่าย และที่พลาดไม่ได้เลยคือการเลือกชิมอาหารพื้นบ้านทั้งคาวหวาน ที่มีพ่อค้าแม่ค้าพายเรือมาขาย รวมถึงร้านรวงบนบกที่เปิดติดๆ กันทั้งสองฝั่งคลอง ตลอดความยาวประมาณ ๘๐๐ เมตรของชุมชน

จุดเด่นหนึ่งของตลาดน้ำอัมพวาที่ทำให้ใครหลายๆ คนติดอกติดใจนั้นก็คือการได้เลือกชิมและซื้อของอร่อยแบบเต็มพิกัด ถ้าใครมาแล้วไม่อิ่มจนพุงกางก็ต้องซื้อปศุภัณฑ์สองมือหอบหิ้วไม่ไหวกันเลยทีเดียว เรือพายขายอาหารที่จอดเรียงรายอยู่ริมคลองนั้นหลักๆ จะเป็นอาหารทะเลเสียบเป็นส่วนใหญ่ เช่น ปลาหมึกย่าง ปูเผา หอยเชลล์ย่าง รวมถึงกุ้งแม่น้ำตัวโตๆ เผือกกันให้เห็นๆ ส่วนอาหารอื่นๆ ก็มีเช่นกันทั้ง ก๋วยเตี๋ยวเรือ ผัดไท หอยทอด หมูสับเต๊ะ ซึ่งมีให้เลือกหลายเจ้ามากๆ ใครถูกใจร้านไหนก็จับจองที่นั่งริมน้ำไว้ได้เลยหรือจะหาซื้อมานั่งกินตามมุมต่างๆ ที่มีการจัดสถานที่ไว้ให้

^{๘๓} พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์, “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขยวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม”, การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๐), ๓๐ - ๓๔.

นอกจากนี้ยังมีขนมหวานอีกนานาชนิดทั้งที่คุ้นตากันดีอย่าง ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ขนมชั้น ข้าวเกรียบว่าว ขนมหม้อแกงในหม้อดินเผา ขนมถ้วย เฉาก้วย รวมไปถึงขนมไทยโบราณที่หากินยากๆ ที่ตลาดน้ำอัมพวาก็ยังมีให้ได้ซื้อหามาลองชิมกันอยู่ เช่น ขนมลิ่มกลืน ขนมรังไร ขนมลำเจียก ขนมวุ้นในไข่ เป็นต้น หหมดจากเรื่องราวของออร่อยให้ปากท้องแล้ว ตลาดน้ำอัมพวาก็ยังมีกิจกรรมอื่นๆที่น่าสนใจอีก เช่น การนั่งเรือไปไหว้พระริมแม่น้ำแม่กลอง หรือการนั่งเรือออกไปดูหิ่งห้อยที่บินออกมาเปล่งแสงยามค่ำคืน เราก็จะได้เห็นวิถีชีวิตริมน้ำของชาวอัมพวาที่เรียบง่ายและเงียบสงบ สำหรับคนที่ชื่นชอบเพลงเก่าคงพลาดไม่ได้เลยกับ “บ้านครูเอื้อ สุนทรสนาน” ศิลปินเอกแห่งอัมพวาภายในบ้านจะมีข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวของครูเอื้อจัดแสดงไว้ให้ชมอีกทั้งยังมีซีดีเพลงผลงานของครูเอื้อให้ได้เลือกซื้อหาด้วย ส่วนสุดท้ายคือพื้นที่เรือนแถวไม้ริมคลองอัมพวา ที่มีร้านชานชาลาเป็นส่วนเชื่อมโยงพื้นที่ส่วนกับบริเวณริมน้ำเข้าด้วยกันซึ่งบริเวณของร้านชานชาลาที่เป็นร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและของว่างจะมีที่นั่งจัดเตรียมไว้มากมายใครเดินเล่นเหนื่อยๆ ก็สามารถมานั่งพักได้แต่ถ้าใครยังไม่จุใจกับบรรยากาศของอัมพวา อยากจะสัมผัสวิถีชีวิตริมน้ำอย่างใกล้ชิดก็สามารถเลือกพักค้างคืนตามโฮมสเตย์ที่กระจายตัวอยู่ตามส่วนต่างๆของตลาดน้ำอัมพวาได้ ถ้าลองได้มีโอกาสมาพักที่นี้สัก ๑-๒ คืนรับรองว่าจะต้องติดใจในความเรียบง่ายและควมมีชีวิตชีวาของชุมชนอัมพวาแห่งนี้อย่างแน่นอน

รายละเอียดการเข้าชม ตลาดน้ำอัมพวา หรือ ตลาดน้ำยามเย็น

วันและเวลาที่ทำการ วันศุกร์-วันอาทิตย์

วันศุกร์ ตั้งแต่เวลา ๑๖.๐๐-๒๒.๐๐ น.

วันเสาร์-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๑๒.๐๐-๒๒.๐๐ น.

ที่จอดรถ ลานจอดของวัดอัมพวัน โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย

ที่จอดรถพื้นที่ส่วนบุคคล (เสียค่าบริการ)

การเดินทางรถส่วนตัว จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๕ ถนนพระราม ๒ (ถนนธนบุรี-ปากท่อเดิม) เมื่อไปถึงหลักกิโลเมตรที่ ๖๓ ให้ชิดซ้ายใช้ทางคู่ขนานต่างระดับเข้าตัวเมืองสมุทรสงครามผ่านตัวเมืองจาก นั้นเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒๕ (สมุทรสงคราม-บางแพ) ถึงสามแยกอัมพวาให้ชิดซ้ายเลี้ยวเข้าอัมพวาวิ่งตรงมาเรื่อยๆ ทางเข้าตลาดน้ำจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ

การเดินทางรถโดยสาร ขึ้นรถได้ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ฝั่งถนนพหลโยธิน บริเวณใต้ทางด่วนที่คิวรถตู้สายกรุงเทพ-แม่กลอง ค่าโดยสาร ๖๐-๗๐ บาทลงรถตู้ที่ตลาดแม่กลองแล้วเดินมาแถวๆ ตลาดจะมีคิวรถสองแถวไปโรงเจตรงตลาดน้ำอัมพวาค่าโดยสาร ๑๐ บาท^{๘๔}

^{๘๔} ตลาดน้ำอัมพวา, [ออนไลน์] แหล่งที่มา, <https://www.thetrippacker.com/th/review>

๒. อุทยานร.๒

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หรือที่มักเรียกกันติดปากว่า “อุทยาน ร.๒” เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานศิลปะวัฒนธรรม อั้งตงามไว้เป็นมรดกแก่ชาติจนได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกจากองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สถานที่ตั้งอุทยาน ร.๒ นั้นพระราชสมุทรมเหธีเจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยาราม เป็นผู้ริเริ่มเกล้าถวายเนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ภายในอุทยานมีสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่างเช่น เรือนไทยหมู่ 5 หลัง ที่ใช้เป็นส่วนจัดแสดงโบราณวัตถุเครื่องใช้ส่วนพระองค์ของรัชกาลที่ ๒ และเรือนไทยหนึ่งในห้าหลังนี้ได้จัดเป็น “พิพิธภัณฑ์พระพุทธรูปเลิศหล้านภาลัย” ซึ่งภายในประดิษฐานพระบรมรูปของรัชกาลที่ ๒ ศิลปะโบราณวัตถุสมัยต้นรัตนโกสินทร์เช่น เครื่องเบญจรงค์ เครื่องถ้วย และหัวโขน ภายในเรือนไทยยังได้จัดแสดงความเป็นอยู่ของชาวไทยในสมัยรัชกาลที่ ๒ ไว้ เช่น หอนอนหญิง ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของหญิงโบราณ ห้องครัวไทย รวมถึงห้องน้ำของชนชั้นกลาง สามารถเดินชมได้อย่างใกล้ชิดแต่ห้ามไม่ให้มีการบันทึกภาพภายในเรือนไทยเป็นอันขาด ถัดจากพิพิธภัณฑ์พระพุทธรูปเลิศหล้านภาลัยแล้วใกล้กันยังมี “พิพิธภัณฑ์มรดกทางวัฒนธรรมอัมพวา” ซึ่งภายในได้มีการจัดแสดงถึงเอกลักษณ์ของอำเภออัมพวาทั้งเรื่องวิถีชีวิตแบบชุมชนริมน้ำ การทำเกษตรกรรม การประมงพื้นบ้าน อาหารการกิน และวัดวาอารามโดยรอบ วัฒนธรรมประเพณีสำคัญของชาวอัมพวารวมถึงเรื่องการเดินทางที่อัมพวาถือเป็นสถานที่เกิดของศิลปินเอกทางด้านดนตรีหลายท่าน เช่น หลวงประดิษฐไพเราะ ครุเอื้อ สุนทรสนาน และทูล ทองใจ ถ้าใครอยากฟังเพลงในยุคสมัยต่างๆ จากศิลปินเอกเหล่านี้ภายในพิพิธภัณฑ์ก็มีตัวอย่างเพลงให้เลือกฟังด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังมี “โรงละครกลางแจ้ง” สถานที่ที่ใช้จัดแสดงโขนถวายหน้าพระที่นั่งในงานประจำปีของอุทยาน ร.๒ ที่จัดขึ้นเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รวมถึง “สวนพฤกษชาติ” ที่รวบรวมพรรณไม้ต่างๆ ในวรรณคดีไว้กว่า ๑๔๐ ชนิด เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและอนุรักษ์พันธุ์ไม้ เช่น ยี่สุ่น ช้างโน้ม สารภี และมะพร้าวพญาซอ เป็นต้น ภายในส่วนนี้จะมีหุ่นจำลองตัวละครในวรรณคดีในพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เช่น ไกรทอง สังข์ทอง รามเกียรติ์ วางกระจายไปตามที่ต่างๆของสวน ซึ่งช่วยให้ความเพลิดเพลินในการชมพันธุ์ไม้มากขึ้นไปอีกหลายเท่า และเมื่อเดินมาจนถึงส่วนในสุดของอุทยาน ร.๒ ที่เป็นพื้นที่ติดแม่น้ำแม่กลองจะมีศาลาและพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งเราสามารถนั่งเล่นรับลมริมน้ำได้ หรือจะนั่งดื่มเครื่องดื่มจากร้านค้าในบริเวณนั้น บางครั้งที่บริเวณท่าหน้าของอุทยาน ร.๒ จะมีชาวบ้านพายเรือมาขายของตลอดเวลาชั่วโมงกว่าๆ ที่เราได้เดินชมอุทยาน ร.๒ ทำให้เราได้เห็นและได้สัมผัสถึงศิลปะวัฒนธรรมในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ไว้อย่างมากมาย

รายละเอียดการเข้าชม อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หรือ อุทยานร.๒ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วันและเวลาที่ทำการ วันจันทร์-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๘.๓๐-๑๗.๐๐ น.

ค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ ๓๐ บาท เด็ก ๑๐ บาท

ราคาเดียวกันทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ

ที่จอดรถ ๔๐ คัน

การเดินทางรถส่วนตัว จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๕ ถนนพระราม ๒ เมื่อไปถึงหลักกิโลเมตรที่ ๖๓ ให้ชิดซ้ายใช้ทางคูขนานต่างระดับเข้าตัวเมืองสมุทรสงครามผ่านตัวเมือง จากนั้นเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒๕ (สมุทรสงคราม-บางแพ) ถึงสามแยกอัมพวาให้ชิดซ้ายเลี้ยวเข้าอัมพวา วิ่งตรงไปผ่านตลาดน้ำอัมพวาข้ามสะพานคลองอัมพวา ตรงไปผ่านวัดอัมพวันแล้วจะเห็นอุทยาน ร.๒ อยู่ทางด้านซ้ายมือ

การเดินทางรถโดยสาร ขึ้นรถได้ที่ตลาดเทศบาลอำเภอเมือง สายแม่กลอง-บางนกแขวก ราชบุรีลงหน้าอุทยาน ร.๒^{๘๕}

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีของ Cohen and Uphoff^{๘๖} และคำอธิบายขั้นตอนการมีส่วนร่วมจจากที่ได้รวบรวมไว้ มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการทบทวนงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยและตัวแปรในการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

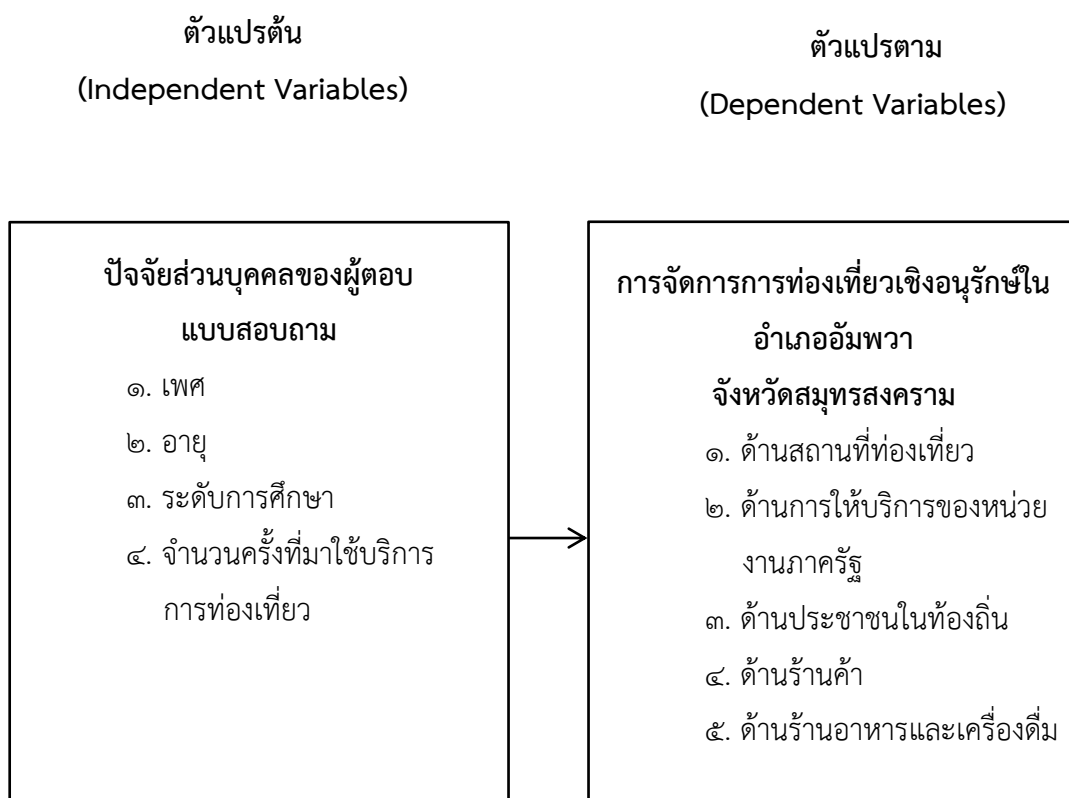
ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ๑) เพศ ๒) อายุ ๓) ระดับการศึกษา ๔) จำนวนครั้งที่มาเที่ยว

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ๑) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๒) ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๓) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๔) ด้านร้านค้า ๕) ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม^{๘๗}

^{๘๕} อุทยานร.๒,[ออนไลน์] แหล่งที่มา, <https://www.thetrippacker.com/th/review/KingRamallMemorialPark,2431>, [๒ ต.ค. ๒๕๖๑].

^{๘๖} Cohen,J.M.,Uphoff,N.T., **Rural Development: Concept and Measures for Project Desing Implementaion and Evaluation.** Rural Developmant Committee Center for Internetaional (Studies: Cornell University).

^{๘๗} อินทิรา มีคุณ, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนาจังหวัดนราธิวาส”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐).

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methoded Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๓.๒ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกำหนดเอาประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป โดยจะจัดเลือกประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบบเจาะจงจำนวน ๔๐๐ คน

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และพ่อค้า ชุมชน ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม จำนวน ๘ คน

๑) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๒) วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๓) พัฒนาการอำเภออัมพวา	จำนวน ๑ คน
๔) นายอำเภออัมพวา	จำนวน ๑ คน
๕) ประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลอง เชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม	จำนวน ๑ คน
๖) หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม	จำนวน ๑ คน
๗) ผู้จัดการอุทยานร.๒	จำนวน ๑ คน
๘) รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา	จำนวน ๑ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๓.๓.๑ แบบสอบถาม(Questionnaire)

๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และพ่อค้า ชุมชน นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และพ่อค้า ชุมชน จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่มีผู้เคยทำการวิจัยไว้

(๓) สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(๔) นำเสนอต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อประกอบด้วย

๑). ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒). ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓). ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔). รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

๕). ผศ.ดร.จันทนา อินทนิม อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of item-Objective Congruent:IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖ – ๑.๐ แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

(๔) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๑ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๙๖ แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

(๕) จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๒) ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น ๓ ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๖ ข้อ

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน ๓๐ ข้อมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน ๖ ข้อ
-----------------------	-------------

^๑ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	จำนวน ๖ ข้อ
ด้านประชาชนในท้องถิ่น	จำนวน ๖ ข้อ
ด้านร้านค้า	จำนวน ๖ ข้อ
ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน ๖ ข้อ
โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้	
๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด	
๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก	
๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ กลาง	
๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย	
๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด	

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์

๑) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

(๑) ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

(๕) นำแบบสัมภาษณ์ให้กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อขอความเห็นชอบ

(๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบแล้ว มาปรับแก้ไขเพื่อจัดทำแบบสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ต่อไป

๒) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ปัญหา อุปสรรค ของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

(๒) ข้อเสนอแนะของประชาชนในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งและอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๒) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนผู้สิทธิ์เลือกตั้งที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ ชุด โดยผู้วิจัยขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการสุ่มเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมการคำนวณค่าสถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

- ๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์
- ๔) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการคำนวณค่าสถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์และเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับข้อมูล สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย	๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด ^๒

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด (Open ended Question) ที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

^๒ Best, John W, *Research in Education*, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1981), pp.179 -182.

ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ คำถามปลายเปิด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปแบบพรรณนาความ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอดังต่อไปนี้

๔.๑ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๔.๔ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว แสดงด้วยความถี่และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๔๐๐)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		๑๖๖	๔๑.๕๐
หญิง		๒๓๔	๕๘.๕๐
รวม		๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อายุ			
๑๘ - ๒๗ ปี		๑๒๕	๓๑.๓๐
๒๘ - ๓๗ ปี		๑๓๘	๓๔.๕๐
๓๘ - ๔๗ ปี		๗๑	๑๗.๘๐
๔๘ - ๕๗ ปี		๕๐	๑๒.๕๐
๕๘ ปีขึ้นไป		๑๖	๔.๐๐
รวม		๔๐๐	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา		๕๓	๑๓.๓๐
มัธยมศึกษา		๘๘	๒๒.๐๐
อนุปริญญา		๔๐	๑๐.๐๐
ปริญญาตรี		๑๕๖	๓๙.๐๐
สูงกว่าปริญญาตรี		๖๓	๑๕.๘๐
รวม		๔๐๐	๑๐๐.๐๐
จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว			
ไม่เคยมาเลย		๒๙	๗.๒๐
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง		๒๖๘	๖๗.๐๐
เคยมาครั้งแรก		๑๐๓	๒๕.๘๐
รวม		๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออำพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” จำแนกได้ดังนี้

เพศ จากการศึกษาพบว่า เพศผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๓๔ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕ ส่วนเพศชาย มีจำนวน ๑๖๖ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๐

อายุ จากการศึกษาพบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๘ - ๓๗ ปี มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ มีอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๗ ปี มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๐ มีอายุระหว่าง ๓๘ - ๔๗ ปี มีจำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐ มีอายุระหว่าง ๔๘ - ๕๗ ปี มีจำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๐ มีอายุระหว่าง ๕๘ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ ตามลำดับ

ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๐ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๐ มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๐ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๐ มีการศึกษาอนุปริญญา มีจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ ตามลำดับ

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง มีจำนวน ๒๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๐๐ เคยมาครั้งแรก มีจำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๐ ไม่เคยมาเลย มีจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๒. ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๔. ด้านร้านค้า ๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	๔.๐๒	๐.๖๕๙	มาก
๒.ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	๓.๙๒	๐.๖๒๖	มาก
๓.ด้านประชาชนในท้องถิ่น	๓.๙๔	๐.๖๙๓	มาก
๔.ด้านร้านค้า	๔.๐๑	๐.๖๓๓	มาก
๕.ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม	๓.๙๙	๐.๖๐๙	มาก
ภาพรวม	๓.๙๘	๐.๕๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๕๔๘) ๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๖๕๙) ๒. ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖) ๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๖๙๓) ๔. ด้านร้านค้า ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๖๓๓) ๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๖๐๙) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและอยู่ในที่ เหมาะสม	๔.๒๐	๐.๗๖๘	มาก
๒. สถานที่จอดรถเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๘๒๔	มาก
๓. ห้องสุขาเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	๓.๙๗	๐.๘๑๐	มาก
๔. บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	๔.๐๐	๐.๗๖๗	มาก
๕. มีการจัดการด้านการจราจรบริการ นักท่องเที่ยว	๔.๐๐	๐.๗๗๔	มาก
๖. สถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	๓.๙๒	๐.๗๗๐	มาก
ภาพรวม	๔.๐๒	๐.๖๕๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D. = ๐.๖๕๙)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ใน
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีเจ้าหน้าที่บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว	๓.๘๙	๐.๗๗๓	มาก
๒. มีการดูแลความปลอดภัยจากหน่วยงาน ราชการ	๓.๙๕	๐.๗๘๕	มาก
๓. ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ	๓.๘๖	๐.๗๕๙	มาก
๔. ความปลอดภัยสำหรับที่จอดรถนักท่องเที่ยว	๓.๘๙	๐.๗๖๖	มาก
๕. การคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๘๑๓	มาก
๖. เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเป็นกันเอง	๓.๙๖	๐.๘๑๗	มาก
ภาพรวม	๓.๙๒	๐.๖๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประชาชนในท้องถิ่น

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านประชาชนท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโดยประชาชนอยู่ เสมอ	๔.๐๔	๐.๘๓๒	มาก
๒. มีการประชุมหารือกันเพื่อพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว	๓.๙๔	๐.๘๔๒	มาก
๓. มีการทำผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างรายได้	๔.๐๐	๐.๘๒๐	มาก
๔. มีส่วนร่วมในการเสนอการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยว	๓.๙๑	๐.๗๙๙	มาก
๕. มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความเป็น ระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	๓.๘๘	๐.๗๙๕	มาก
๖. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์กับวิถี ชุมชน	๓.๙๐	๐.๗๘๒	มาก
ภาพรวม	๓.๙๔	๐.๖๙๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประชาชนในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๖๙๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านค้า

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านร้านค้า	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ร้านค้าได้ถูกจัดให้ตั้งอยู่ในพื้นที่เหมาะสม	๔.๐๐	๐.๗๖๙	มาก
๒. มีการจัดร้านค้าให้น่าสนใจต่อนักท่องเที่ยว	๔.๐๓	๐.๗๗๓	มาก
๓. มีร้านค้าเพียงพอต่อการบริโภคของ นักท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๗๘๔	มาก
๔. มีการจัดร้านค้าให้สะดวกต่อการเลือกซื้อ สินค้า	๔.๐๓	๐.๗๖๐	มาก
๕. ร้านค้ามีความสะอาด	๔.๐๐	๐.๗๔๓	มาก
๖. การให้บริการของร้านค้า	๓.๙๗	๐.๗๕๖	มาก
ภาพรวม	๔.๐๑	๐.๖๓๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านค้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๖๓๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านค้า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพบว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	ระดับความคิดเห็นต่อบทบาท		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. อาหารสะอาดและถูกหลักอนามัย	๔.๐๕	๐.๗๔๙	มาก
๒. อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารสะอาด	๔.๐๐	๐.๗๕๙	มาก
๓. อาหารมีรสชาติอร่อยคุ้มค่าเหมาะสมกับราคา	๓.๙๙	๐.๗๓๔	มาก
๔. มีเมนูแยกประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ชัดเจน	๓.๙๖	๐.๗๔๑	มาก
๕. การให้บริการของพนักงานร้านอาหาร	๔.๐๒	๐.๗๖๒	มาก
๖. มีห้องสุขาบริการนักท่องเที่ยวที่มา รับประทานอาหาร	๓.๙๒	๐.๗๗๓	มาก
ภาพรวม	๓.๙๙	๐.๖๐๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = ๐.๖๐๙)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม อยู่ในระดับมากทุกข้อ

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพ วา จังหวัดสมุทรสงคราม	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๖๖ คน)		หญิง (๒๓๔ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	๔.๑๒	๐.๖๔๒	๓.๙๔	๐.๖๖๑	๒.๖๘๒**	๐.๐๐๘
๒. ด้านการให้บริการของ หน่วยงานภาครัฐ	๔.๐๓	๐.๖๐๒	๓.๘๕	๐.๖๓๓	๒.๘๘๘**	๐.๐๐๔
๓. ด้านประชาชนใน ท้องถิ่น	๔.๐๕	๐.๖๔๐	๓.๘๗	๐.๗๒๐	๒.๖๓๘**	๐.๐๐๙
๔. ด้านร้านค้า	๔.๐๗	๐.๖๖๔	๓.๙๖	๐.๖๐๘	๑.๗๘๘	๐.๐๗๕
๕. ด้านร้านอาหารและ เครื่องดื่ม	๔.๐๖	๐.๕๗๑	๓.๙๔	๐.๖๓๑	๑.๘๕๔	๐.๐๖๔
รวม	๔.๐๗	๐.๕๖๖	๓.๙๑	๐.๕๖๘	๒.๘๔๕**	๐.๐๐๕

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ($t = ๒.๘๔๕$, $Sig. = ๐.๐๐๕$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แตกต่างกันในด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($t = ๒.๖๘๒$, $Sig. = ๐.๐๐๘$) ด้านการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ ($t = ๒.๘๘๘$, $Sig. = ๐.๐๐๔$) และด้านประชาชนในท้องถิ่น ($t = ๒.๖๓๘$, $Sig. = ๐.๐๐๙$) ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ
อัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุ

(n=๔๐๐)

การจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๙๓	๔	๐.๗๔๘	๑.๗๓๗	๐.๑๔๑
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๑๐๗	๓๙๕	๐.๔๓๑		
	รวม	๑๗๓.๐๙๙	๓๙๙			
๒. ด้านการให้บริการของ หน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๓๙	๔	๐.๔๘๕	๑.๒๓๙	๐.๒๙๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๔.๔๘๖	๓๙๕	๐.๓๙๑		
	รวม	๑๕๖.๔๒๔	๓๙๙			
๓. ด้านประชาชนใน ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๘๑	๔	๑.๐๙๕	๒.๓๑๒	๐.๐๕๗
	ภายในกลุ่ม	๑๘๗.๐๘๕	๓๙๕	๐.๔๗๔		
	รวม	๑๙๑.๔๖๖	๓๙๙			
๔. ด้านร้านค้า	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๗๔	๔	๐.๕๔๔	๑.๓๕๙	๐.๒๔๗
	ภายในกลุ่ม	๑๕๗.๙๔๙	๓๙๕	๐.๔๐๐		
	รวม	๑๖๐.๑๒๓	๓๙๙			
๕. ด้านร้านอาหารและ เครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๙๐	๔	๐.๓๗๓	๑.๐๐๕	๐.๔๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๔๖.๓๙๐	๓๙๕	๐.๓๗๑		
	รวม	๑๔๗.๘๘๐	๓๙๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๐๑	๔	๐.๕๒๕	๑.๗๖๓	๐.๑๓๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๖๘๕	๓๙๕	๐.๒๙๘		
	รวม	๑๑๙.๗๘๖	๓๙๙			

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามอายุพบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F=๑.๗๖๓$, $Sig.= ๐.๑๓๖$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๓ นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามการศึกษา

(n=๔๐๐)

การจัดการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๕๕	๔	๐.๗๔๐	๑.๗๑๘	๐.๑๔๕
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๑๔๐	๓๙๕	๐.๔๓๑		
	รวม	๑๗๓.๐๙๕	๓๙๙			
๒. ด้านการให้บริการของ หน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๖๓๕	๔	๑.๑๕๙	๓.๐๑๖*	๐.๐๑๘
	ภายในกลุ่ม	๑๕๑.๗๘๙	๓๙๕	๐.๓๘๔		
	รวม	๑๕๖.๔๒๔	๓๙๙			
๓. ด้านประชาชนใน ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	๖.๑๔๓	๔	๑.๕๓๖	๓.๒๗๓*	๐.๐๑๒
	ภายในกลุ่ม	๑๘๕.๓๒๓	๓๙๕	๐.๔๖๙		
	รวม	๑๙๑.๔๖๖	๓๙๙			
๔. ด้านร้านค้า	ระหว่างกลุ่ม	๖.๑๓๔	๔	๑.๕๓๔	๓.๙๓๔**	๐.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๓.๙๘๙	๓๙๕	๐.๓๙๐		
	รวม	๑๖๐.๑๒๓	๓๙๙			
๕. ด้านร้านอาหารและ เครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๗๘	๔	๐.๔๙๕	๑.๓๓๙	๐.๒๕๕
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๙๐๒	๓๙๕	๐.๓๖๙		
	รวม	๑๔๗.๘๘๐	๓๙๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๐๔	๔	๐.๘๕๑	๒.๘๘๘*	๐.๐๒๒
	ภายในกลุ่ม	๑๑๖.๓๘๒	๓๙๕	๐.๒๙๕		
	รวม	๑๑๙.๗๘๖	๓๙๙			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($F=๒.๘๘๘$, $Sig.= ๐.๐๒๒$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามแตกต่างกันใน ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($F=๓.๐๑๖$, $Sig.=๐.๐๑๘$) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($F=๓.๒๗๓$, $Sig.=๐.๐๑๒$) ด้านร้านค้า ($F=๓.๙๓๔$, $Sig.=๐.๐๐๔$) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑-๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
โดยจำแนกตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา
ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

(n=๔๐๐)

ระดับ การศึกษา	ระดับ	ระดับการศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		$\bar{X}$	๓.๙๔	๓.๘๖	๔.๒๓	๓.๙๐
ประถมศึกษา	๓.๙๔	-	๐.๐๘	-๐.๒๙*	๐.๐๔	๐.๑๐
มัธยมศึกษา	๓.๘๖	-	-	-๐.๓๗*	-๐.๐๔	๐.๐๒
อนุปริญญา	๔.๒๓	-	-	-	๐.๓๓*	๐.๓๙*
ปริญญาตรี	๓.๙๐	-	-	-	-	๐.๐๖
สูงกว่าปริญญา ตรี	๓.๘๔	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ น้อย
กว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษา ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านประชาชนในท้องถิ่น

(n=๔๐๐)

ระดับ การศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๔.๐๒	๔.๐๔	๔.๐๖	๓.๙๔	๓.๖๘
ประถมศึกษา	๔.๐๒	-	-๐.๐๒	-๐.๐๔	๐.๐๘	๐.๓๔*
มัธยมศึกษา	๔.๐๔	-	-	-๐.๐๒	๐.๑๐	๐.๓๖*
อนุปริญญา	๔.๐๖	-	-	-	๐.๑๒	๐.๓๘*
ปริญญาตรี	๓.๙๔	-	-	-	-	๐.๒๖*
สูงกว่าปริญญา ตรี	๓.๖๘	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา และปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านประชาชนในท้องถิ่น มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านค้า

(n=๔๐๐)

ระดับ การศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา				
		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี
		๔.๑๖	๓.๙๕	๔.๒๔	๔.๐๑	๓.๘๑
ประถมศึกษา	๔.๑๖	-	๐.๒๑	-๐.๐๘	๐.๑๕	๐.๓๕*
มัธยมศึกษา	๓.๙๕	-	-	-๐.๒๙*	-๐.๐๖	๐.๑๔
อนุปริญญา	๔.๒๔	-	-	-	๐.๒๓*	๐.๔๓*
ปริญญาตรี	๔.๐๑	-	-	-	-	๐.๒๐*
สูงกว่าปริญญา ตรี	๓.๘๑	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อ
การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านร้านค้า มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญา
ตรี

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

ประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ มากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว

(n=๔๐๐)

การจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านสถานที่ ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๐๓	๒	๑.๖๐๒	๓.๗๔๒*	๐.๐๒๕
	ภายในกลุ่ม	๑๖๙.๘๙๖	๓๙๗	๐.๔๒๘		
	รวม	๑๗๓.๐๙๙	๓๙๙			
๒. ด้านการให้บริการ ของหน่วยงานภาครัฐ	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๕๒	๒	๒.๐๒๖	๕.๒๗๘**	๐.๐๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕๒.๓๗๓	๓๙๗	๐.๓๘๔		
	รวม	๑๕๖.๔๒๕	๓๙๙			
๓. ด้านประชาชนใน ท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	๙.๑๐๖	๒	๔.๕๕๓	๙.๙๑๒**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๘๒.๓๖๐	๓๙๗	๐.๔๕๙		
	รวม	๑๙๑.๔๖๖	๓๙๙			
๔. ด้านร้านค้า	ระหว่างกลุ่ม	๘.๑๕๓	๒	๔.๐๗๖	๑๐.๖๔๙**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๕๑.๙๗๐	๓๙๗	๐.๓๘๓		
	รวม	๑๖๐.๑๒๓	๓๙๙			
๕. ด้านร้านอาหารและ เครื่องดื่ม	ระหว่างกลุ่ม	๙.๐๗๓	๒	๔.๕๓๗	๑๒.๙๗๕**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๓๘.๘๐๗	๓๙๗	๐.๓๕๐		
	รวม	๑๔๗.๘๘๐	๓๙๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๖.๑๘๕	๒	๓.๐๙๒	๑๐.๘๐๗**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๖๐๑	๓๙๗	.๒๘๖		
	รวม	๑๑๙.๗๘๖	๓๙๙			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ($F=๑๐.๘๐๗$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึง ยอมรับสมมติฐานการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกันใน ด้านการ ให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($F=๕.๒๗๘$, $Sig.= ๐.๐๐๕$) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($F=๙.๙๑๒$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ด้านร้านค้า ($F=๑๐.๖๔๙$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม ($F=๑๒.๙๗๕$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ส่วนด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($F=๓.๗๔๒$, $Sig.= ๐.๐๒๕$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕-๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

(n=๔๐๐)

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	$\bar{X}$	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว		
		ไม่เคยมาเลย	เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	เคยมาครั้งแรก
ไม่เคยมาเลย	๓.๗๕	-	-๐.๒๕*	-๐.๓๗*
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	๔.๐๐	-	-	-๐.๑๒
เคยมาครั้งแรก	๔.๑๒	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยมาเลย มีความคิดเห็นต่อการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง และประชาชนที่เคยมาครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านการให้บริการของหน่วยงาน
ภาครัฐ

(n=๔๐๐)

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	$\bar{X}$	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว		
		ไม่เคยมาเลย	เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	เคยมาครั้งแรก
		๓.๗๘	๓.๘๘	๔.๐๙
ไม่เคยมาเลย	๓.๗๘	-	-๐.๑๐	-๐.๓๑*
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	๓.๘๘	-	-	-๐.๒๑*
เคยมาครั้งแรก	๔.๐๙	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยมาเลย และเคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง
มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่เคยมาครั้งแรก อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านประชาชนในท้องถิ่น

(n=๔๐๐)

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	$\bar{X}$	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว		
		ไม่เคยมาเลย	เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	เคยมาครั้งแรก
		๓.๗๕	๓.๘๗	๔.๒๐
ไม่เคยมาเลย	๓.๗๕	-	-๐.๑๒	-๐.๔๕*
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	๓.๘๗	-	-	-๐.๓๓*
เคยมาครั้งแรก	๔.๒๐	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยมาเลย และเคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง
มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่เคยมาครั้งแรก อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านค้า

(n=๔๐๐)

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	$\bar{X}$	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว		
		ไม่เคยมาเลย	เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	เคยมาครั้งแรก
		๓.๗๔	๓.๙๕	๔.๒๓
ไม่เคยมาเลย	๓.๗๔	-	-๐.๒๑	-๐.๔๙*
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	๓.๙๕	-	-	-๐.๒๘*
เคยมาครั้งแรก	๔.๒๓	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่ไม่เคยมาเลย และเคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง มี
ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่เคยมาครั้งแรก อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการจัดการ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามการ
จัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

(n=๔๐๐)

จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	$\bar{X}$	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว		
		ไม่เคยมาเลย	เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	เคยมาครั้งแรก
		๓.๗๖	๓.๙๒	๔.๒๔
ไม่เคยมาเลย	๓.๗๖	-	-๐.๑๖	-๐.๔๘*
เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง	๓.๙๒	-	-	-๐.๓๒*
เคยมาครั้งแรก	๔.๒๔	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่าประชาชนที่ไม่เคยมาเลย และเคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น้อยกว่า ประชาชนที่เคยมาครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
ตามสมมติฐานที่ ๑ - ๔

(n=๔๐๐)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig.	ผลการศึกษา	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๒.๘๔๕	-	๐.๗๙๙	-	✓
๒.	อายุ	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	-	๑.๗๖๓	๐.๑๓๖	-	✓
๓.	ระดับการศึกษา	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	-	๒.๘๘๘*	๐.๐๒๒	✓	-
๔.	จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ การท่องเที่ยว	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	-	๑๐.๘๐๗**	๐.๐๐๐	✓	-

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามรายด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๙ - ๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๒๑ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
๑.	สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคค่อนข้างมีราคาแพงเกินไป	๒
๒.	ที่นั่งทานอาหารมีน้อย	๒
๓.	ที่พักสำหรับพักผ่อนไม่เพียงพอ	๓
๔.	สถานที่จอดรถมีจำนวนน้อยมาก	๔
๕.	จำนวนห้องน้ำไม่มากพอ	๒
๖.	ทางเดินค่อนข้างแคบ	๒
๗.	ที่นั่งรับประทานอาหารริมน้ำไม่ค่อยสะดวก	๒

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภอ
อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน
๑.	ควรมีที่นั่งพักผ่อนให้หลายๆจุดกว่านี้	๑
๒.	หน่วยงานรัฐควรเข้ามาดูแลในสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านี้	๒
๓.	ควรปรับปรุงที่นั่งทานอาหารริมน้ำตรงชั้นบันได	๒
๔.	ควรเพิ่มจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น	๑
๕.	ควรเพิ่มที่จอดรถสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยว	๒
๖.	ควรมีห้องน้ำสาธารณะที่สะดวกมากกว่านี้	๓
๗.	ควรให้ขยายพื้นที่ในการเดินท่องเที่ยวมากกว่านี้	๑

๔.๔ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วยแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๑.แก้ท่านมีวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้อย่างไร ๑.๑ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๑.๒ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๑.๓ ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๑.๔ ด้านร้านค้า ๑.๕ ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

๒.ประเด็นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านต่างๆ ดังกล่าว มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง และถ้ามีปัญหาควรมีข้อเสนอแนะอย่างไรซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๘ คน ดังต่อไปนี้

๑.ท่านมีวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑.๑ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านการท่องเที่ยวในส่วนของเทศบาล เริ่มมีการโฆษณาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ โดยใช้งบประมาณของหน่วยงานในการประชาสัมพันธ์ หลังจากทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ไม่ถึง ๑ ปี นักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนอกพื้นที่และในพื้นที่ก็เริ่มหลั่งไหลเข้ามาเที่ยว แต่ยังไม่มีย่านท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติ และหลังจากนั้นได้เริ่มมีการทำวิดีโอทีวีทัศน์ติดต่อเลยทำให้ได้ออกสื่อทางทีวี หลังจากนั้นจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้เริ่มเข้ามาท่องเที่ยวโดยที่เราไม่ต้องจ้างทำประชาสัมพันธ์อีก แล้วได้กลายเป็นนักท่องเที่ยวที่มากกลับไปประชาสัมพันธ์ให้กันเอง หรือที่เรียกว่าปากต่อปาก จึงทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวมากในปัจจุบัน^๑ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวาเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วม พัฒนาอาสาสมัครผู้นำชุมชนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนเป้าหมายซึ่งในอนาคตสถานที่ท่องเที่ยวส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการดูแลรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ให้มีความสวยงามบางแห่งที่เป็นสถานที่หลักๆเช่น ตลาด ตลาดน้ำพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวาได้ประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพัฒนา รับปรุงตลาดน้ำวัดให้มีระบบการบริหารจัดการมีคณะกรรมการบริหาร^๒ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีภารกิจในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวผ่านมาได้มีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวิถีชุมชนเช่นการจัดทำป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวป้ายบอกทางการจัดทำหุ่นลอยแพรสวมเข้าแหล่งท่องเที่ยวเป็นต้นนอกจากนี้กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังก็ยังมีเปิดรับข้อเสนอโครงการจากหน่วยงานภาครัฐสถาบันการศึกษาชุมชนและองค์กรภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดสะอาดปลอดภัยและได้อัตลักษณ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนดังนี้ ๑) การส่งเสริมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว

๒) การดำเนินงานด้านความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว

๓) การส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและ

๔) การรักษาและพัฒนาอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว^๓

อุทยาน ร.๒ เป็นมูลนิธิในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่๙ และมีองค์ประธานคือ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ท่านเป็นประธานบริหารมูลนิธิอุทยานร.๒ ของเรา ส่วนวิธีการดำเนินการเราจะเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เกิดในยุคของพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ศิลปวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์วิถีไทย แสดงความเป็นอยู่ของชาวไทยหญิงไทยในต้นกรุงรัตนโกสินทร์ พิพิธภัณฑ์พระราชประวัติของพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พิพิธภัณฑ์มรดกทางวัฒนธรรมอัมพวา รวมถึง

^๑ สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ นางสาวสุวีรวรรณ คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์

โครงการด้านต่างๆที่ทางมูลนิธิได้ผลักดันจนเป็นโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คือโครงการยุวศิลปิน โครงการสื่อทอดความเป็นศิลปินของชาวสมุทรสงคราม ชื่อโครงการ “สื่อทอดศิลปะวัฒนธรรมด้านทัศนศิลป์คีตศิลป์และดุริยางคศิลป์”^๔ ในส่วนของสถานที่ท่องเที่ยวเราพยายามเน้นอนุรักษ์พื้นเพของชาวบ้าน เช่น อัมพวาก็ใช้ในเรื่องของทางเรือเป็นหลัก เพราะฉะนั้นเราจะเน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวทางเรือ เพื่อจะอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนรุ่นหลังได้เห็นกัน ซึ่งอัมพวาเป็นจุดเด่นทางด้านนี้ อีกด้านหนึ่งคือการอนุรักษ์ต้นลำพูเพื่อที่จะอนุรักษ์หิ้งห้อย ในส่วนของเรือที่พานักท่องเที่ยวชมหิ้งห้อยเราจะบังคับเลยว่าต้องดับเครื่องก่อนถึงต้นลำพูที่จะพานักท่องเที่ยวไปชมหิ้งห้อย เพราะเครื่องยนต์กลิ้งน้ำมันจะไปสร้างอากาศที่ไม่ดีจะส่งผลให้หิ้งห้อยหนีไป^๕ เดิมทีที่นี่จะเป็นศูนย์กลางของการค้าจังหวัดสมุทรสงครามในอดีต และได้มีอดีตท่านนายกเทศมนตรีก็ได้เข้ามาปรึกษากับชาวบ้านว่าจะทำตลาดท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ริมแม่น้ำแม่กลองเป็นตลาดน้ำยามเย็น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว และชิมฝีมืออาหารชาวบ้าน เพราะถือว่าที่นี่เป็นเมืองราชินีกุล เมืองพระราชินีพระองค์แรกของราชวงศ์จักรี และก่อนการจัดตั้งเราได้มีการประชุมโดยท่านสุวิวัฒน์ พรหมสุวรรณ คุณเอก ลือทอง คุณวัชโรดม อุณสุวรรณ และนายประพัฒน์ กลิ่นจงกล เข้าร่วมประชุมกันที่ริมเขื่อนหน้าอำเภอว่าจะทำตลาดน้ำตรงไหนกันดี ได้บทสรุปว่าเริ่มจากการไปทำตลาดน้ำในคลองอัมพวา เริ่มทำเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗^๖ งานของวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม ดูแลด้าน “วิถี” ก็คือวัฒนธรรมอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นที่อำเภออัมพวามีอะไรที่หลากหลาย และจุดเด่นที่สำคัญเป็นที่รู้จักของคนจำนวนมาก ก็คือตลาดน้ำอัมพวา ซึ่งตลาดน้ำอัมพวา ณ ปัจจุบันได้กลายเป็นเรื่องของธุรกิจไปแล้ว ทำให้มีทั้งคนในพื้นที่และนอกพื้นที่เข้ามาจัดการการท่องเที่ยวตรงนี้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามตลาดน้ำอัมพวาก็ยังคงมองเห็นวิถีชีวิตในชุมชน^๗ ตลาดน้ำอัมพวา เกิดขึ้นในยุคแรกตอนที่ยังไม่มีตลาดน้ำมากมายอย่างเช่นในปัจจุบัน ความสวยงามของบ้านเรือนเก่าแก่และวิถีชุมชนโบราณ และกระแสการชมหิ้งห้อยของที่นี่โด่งดังมาก จากชุมชนที่เรียบง่ายสงบ มีเสน่ห์ของความเรียบง่ายและความเป็นวิถีไทย กลายเป็นตลาดอัมพวาที่คึกคักในปัจจุบัน^๘

สรุป ด้านการท่องเที่ยวเริ่มมีการโฆษณาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ หลังจากทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ไม่ถึง ๑ ปี นักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนอกพื้นที่และในพื้นที่ก็เริ่มหลั่งไหลเข้ามาเที่ยว แต่ยังไม่มีย่านนักท่องเที่ยวต่างชาติ และหลังจากนั้นได้เริ่มมีการทำวิดีโอทีวีทัศน์ตัดต่อเลยทำให้ได้ออก

^๔ สัมภาษณ์ นางสาวพัชราภา ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๕ สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๖ สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๗ สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^๘ สัมภาษณ์ นายศราวิช ดั่งสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สื่อทางทีวี หลังจากนั้นจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้เริ่มเข้ามาท่องเที่ยวโดยที่เราไม่ต้องจ้างทำประชาสัมพันธ์อีก แล้วได้กลายเป็นนักท่องเที่ยวที่มากกลับไปประชาสัมพันธ์ให้กันเอง หรือที่เรียกว่าปากต่อปาก จึงทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวมากในปัจจุบัน

๑.๒ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ เป็นเรื่องของการขึ้น-ลงเรือ การรักษาขยะมูลฝอย และรณรงค์ในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม^๙ ด้านการให้บริการหน่วยงานภาครัฐดังที่ได้กล่าวมาแล้วจากภารกิจของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวา มีการเป็นหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับผู้นำชุมชนกลุ่มองค์กรเครือข่ายสถานที่ท่องเที่ยวจะมีผลิตภัณฑ์ชุมชนท้องถิ่นวางจำหน่ายในสถานที่ท่องเที่ยวได้มีการส่งเสริม-พัฒนาผลิตภัณฑ์ตำบลหน้าผลิตภัณฑ์ (otop) ในหมู่บ้าน ชุมชนเพื่อให้ชาวบ้านได้มีรายได้ส่งเสริม-พัฒนาแหล่งทุนในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ของกลุ่มต่างๆ^{๑๐} ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐจากยุทธศาสตร์จังหวัดสมุทรสงครามที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวคือ ส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนโดยบูรณาการกับหลายหน่วยงานที่ให้บริการด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน และสามารถสนับสนุนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นเช่น การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนหน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว) กระทรวงอุตสาหกรรมกระทรวงสาธารณสุขกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงมหาดไทยกระทรวงวัฒนธรรมกระทรวงพาณิชย์กระทรวงการศึกษาศึกษาธิการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิเทศนิทรรศการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่หน่วยงานในกระทรวงคมนาคมกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว) กระทรวงมหาดไทยกระทรวงกลาโหมกระทรวงการต่างประเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว -การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้แก่หน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว) กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงวัฒนธรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความสมดุลย์ให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่มการส่งเสริมวิถีไทยและการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวได้แก่หน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงการต่างประเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติกองบัญชาการตำรวจท่องเที่ยว องค์การบริหาร

^๙ สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิรรณ คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท) การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศได้แก่หน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^{๑๑} ส่วนทางภาครัฐได้มีการให้การสนับสนุน ในส่วนของท้องถิ่นอย่างเช่นเทศบาลจะเข้ามาช่วยเหลือในทุกการจัดงานในช่วงเทศกาลต่างๆเสมอ ที่สำคัญนโยบายของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม จะให้อุทยานร.๒ เป็นศูนย์กลางของชุมชนให้หน่วยงานราชการต่างๆเข้ามาจัดประชุมสัมมนา หรือจัดงานเทศกาลประเพณีต่างๆ^{๑๒} ส่วนในหน่วยงานภาครัฐเราได้เน้นเกี่ยวกับความปลอดภัยของประชาชนที่จะมาเที่ยวในอำเภออัมพวา มีการส่งสายตรวจลงพื้นที่ตลอด ๒๔ ชม. หรือการโดยสารทางเรือก็จะมีเรือเข้าไปตรวจในเรือของเสื้อชูชีพ^{๑๓} ทางเทศบาลก็ได้ตั้งงบประมาณมีการประชาสัมพันธ์ โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์ให้แม่ค้ามาขายเรือขายของไม่ว่าจะขายได้ไม่ได้คุณก็ได้ ๓๐๐ บาทต่อวัน บางทีของขายไม่หมดคุณเอกล้อทอง ก็จะมาช่วยเหมาแล้วก็ช่วยกันโปรโมทสื่อไปทาง ททท. ทางทีวี ก็เริ่มมีการตอบรับที่ดีขึ้น เดิมทีที่มีอยู่แค่ปากคลองถึงสะพานรถ ตอนหลังก็เริ่มขยายมากขึ้นไป^{๑๔} ส่วนในการร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชน ก็จะเป็นประเด็นเรื่องการอนุรักษ์วิถีชุมชนไว้ให้มากที่สุด^{๑๕} ตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนที่มีบ้านเรือนบริเวณริมแม่น้ำได้นำผลิตผลทางการเกษตร ตลอดจนถึงงานหัตถกรรมพื้นบ้านออกมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน^{๑๖}

สรุป ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ เป็นเรื่องของการขึ้น-ลงเรือ การรักษาขยะมูลฝอย การรณรงค์ในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

๑.๓ ด้านประชาชนในท้องถิ่น

ด้านประชาชนในท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นทางสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอได้ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนและประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี^{๑๗} ด้านประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนี้

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุমনานถ, ตำแหน่งท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระต๊อนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวศุขาดา พุงหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางสาวสุริวรรณ คนนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังมีภารกิจพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งในแต่ละปีได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรซึ่งจะส่วนใหญ่มาจากกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่างๆ ตัวแทนจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเช่นการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวศึกษาดูงานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนการให้ความรู้ในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวการจัดการอบรมแนวทางการปฏิบัติของผู้ประกอบการเรือสำราญเป็นต้น^{๑๘} ส่วนด้านประชาชนในท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการท่องเที่ยวอย่างมาก เพื่อที่จะได้รักษาการอนุรักษ์การท่องเที่ยวในแบบของอัมพวาไว้^{๑๙} ส่วนประชาชนในท้องถิ่นก็จะมีการเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาแสดงภูมิปัญญาในท้องถิ่น^{๒๐} ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างตลาดน้ำขึ้นมาพยายามช่วยกันรวบรวมในสิ่งที่อยากให้ตลาดน้ำมี แล้วช่วยกันร่วมสร้างจนสำเร็จ^{๒๑} เนื่องจากที่อัมพวาเป็นเมืองมะพร้าว จึงทำให้ชาวบ้านนำทุกส่วนของมะพร้าว มาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำจักสานทางมะพร้าว เพื่อเป็นการสร้างรายได้และได้อนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมๆไว้ด้วย^{๒๒} ยังคงมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวตลาดน้ำ ยังคงมีกิจกรรมการร้องเพลงของผู้สูงอายุริมน้ำยามเย็นให้เห็นกันอยู่ และประชาชนในพื้นที่ก็ได้มีการสร้างรายได้โดยการเปิดร้านขายสินค้าต่างๆ^{๒๓}

สรุป มีการเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาแสดงภูมิปัญญาในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างตลาดน้ำขึ้นมาพยายามช่วยกันรวบรวมในสิ่งที่อยากให้ตลาดน้ำมี แล้วช่วยกันร่วมสร้างจนสำเร็จ และเนื่องจากที่อัมพวาเป็นเมืองมะพร้าว จึงทำให้ชาวบ้านนำทุกส่วนของมะพร้าว มาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำจักสานทางมะพร้าว เพื่อเป็นการสร้างรายได้และได้อนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมๆไว้

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๑๙} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่มหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๑.๔ ด้านร้านค้า

ด้านร้านค้าในส่วนของหมู่บ้านท่องเที่ยวที่ทางสำนักพัฒนาชุมชนอำเภออัมพวาการสนับสนุนดูแลส่วนใหญ่จะเป็นที่เป้าหมายด้านโครงการชุมชนท่องเที่ยว otop ทำหมู่บ้านได้แก่ตำบลเหมืองใหม่ตำบลยี่สาบตำบลปลายพุงทางตำบลสวนหลวงและตลาดน้ำท่าคาตำบลท่าคาซึ่งได้มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดจุดจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน^{๒๔} ด้านร้านค้าจะมีเรื่องของ พรบ.ร้านค้า ที่มีระเบียบบังคับทุกร้านที่ทำการค้าจะต้องมาต่อใบอนุญาต ซึ่งใบอนุญาตนี้มีอายุ ๑ ปีเท่านั้น^{๒๕} ด้านร้านค้าสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านร้านค้านั้นภารกิจสำคัญคือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงครามได้มีการสนับสนุนผู้ประกอบการร้านค้าร้านอาหารต่างๆในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวโดยพาผู้ประกอบการดังกล่าวไปจัดแสดงสินค้าเจรจาจับคู่ธุรกิจเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นยอดขายให้ร้านค้าที่เข้าร่วมอีกด้วย^{๒๖} ด้านร้านค้าท่านผู้ว่าพณิชยจังหวัดท่านก็ได้เข้ามาให้มีการควบคุมเรื่องของการขายสินค้าต้องมีราคาติด เราต้องการให้คนมาเที่ยวแล้วติดใจ ไม่ใช่มาเที่ยวแล้วเจ็บใจ เราเน้นเรื่องบรรยากาศธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวประทับใจ เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ถูกจัดแต่ง อัมพวาจึงได้ถูกยกให้เป็นตลาดน้ำต้นแบบ^{๒๗} อำเภออัมพวาส่วนใหญ่เราได้รวบรวมภาระหน้าที่เพื่อที่จะกระจายงานให้แก่หน่วยงานต่างๆในอำเภออัมพวา แต่เราก็ได้มีการเข้าไปช่วยอนุรักษ์การท่องเที่ยวด้านต่างๆอยู่ เช่นเรื่องหิ้งห้อย^{๒๘} ส่วนด้านร้านค้าเราก็จะมีการจัดร้านสำหรับของซื้อของฝากของทางอุทยาน.๒๒อยู่แล้ว^{๒๙} ขณะเดียวกันก็จะมีอะไรที่ทันสมัยเป็นยุคใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวหลากหลายประเภทเข้าไป ก็เป็นอันรู้ดีทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ก็จะเป็นอะไรที่ผู้สูงอายุมักชอบกัน เลยทำให้ตลาดน้ำอัมพวามีการปรับปรุงให้มีการท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ร้านค้าใหม่ๆ สินค้าสำหรับคนยุค

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิวรรณ คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๘} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยาน.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

ใหม่ หรือวัยรุ่น เป็นต้น^{๓๐} เราจะมี การส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดูและเปรียบเทียบการจัดตั้งร้านค้า หรือจะเป็น เรื่องของราคาสินค้า ซึ่งตรงนี้เราทำร่วมกับอำเภอและทางเทศบาล^{๓๑}

สรุป ด้านร้านค้าสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านร้านค้านั้นภารกิจ สำคัญคือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน นั้นซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงครามได้มีการสนับสนุน ผู้ประกอบการร้านค้าร้านอาหารต่างๆในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวโดยพา ผู้ประกอบการดังกล่าวไปจัดแสดงสินค้าเจรจาจับคู่ธุรกิจเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และกระตุ้น ยอดขายให้ร้านค้าที่เข้าร่วมอีกด้วย

๑.๕ ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในส่วนนี้สำนักงานพัฒนาชุมชนไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ โดยตรงทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นสาธารณสุขดูแลรักษาความสะอาดของร้านค้าใน ส่วนของหมู่บ้านมีการส่งเสริมจะมีการอบรมพัฒนาอาหารท้องถิ่นโดยมีการคัดเลือกเมนูที่จะเป็นอาหาร พื้นถิ่นไว้ต้อนรับ^{๓๒} ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านร้านอาหาร และเครื่องดื่มได้มีการจัดการคล้ายครั้งกับการจัดการด้านร้านค้าในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการ ท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาแล้วซึ่งปัจจุบันร้านค้าร้านอาหารและเครื่องดื่มแต่ละร้านก็จะมีกลยุทธ์ในการ ขายและดึงดูดลูกค้าในแบบที่แตกต่างกันไปตามความถนัดของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรโมชั่น ส่วนลดของอาหารและเครื่องดื่มการสร้างสื่อและประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียที่กำลังเป็นที่นิยมใน ปัจจุบัน เป็นต้น^{๓๓} ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่มร้านค้า เราก็จะมีการประสานงานร่วมกับทางอำเภอ เป็นหลัก^{๓๔} เราจะมี การส่งเสริมให้มีการทำอาหารพื้นเมืองโบราณ เช่น อาหารปลาทุซาเตี้ยะ และปลา ทุหน้างอกคอกหัก เป็นต้น เพื่อคงวัฒนธรรมอาหารพื้นเมืองของอัมพวาไว้^{๓๕} จะมีเรื่องของ พรบ.ร้านค้า ที่ มีระเบียบบังคับทุกร้านที่ทำการค้าจะต้องมาต่อใบอนุญาต ซึ่งใบอนุญาตนี้มีอายุ ๑ ปีเท่านั้น ทุกร้าน จะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด^{๓๖} เราก็จะมีการจัดร้านสำหรับของซื้อของฝากของทางอุทยานฯ.๒๐อยู่

^{๓๐} สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิมล คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุขะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

แล้ว จะไม่มีบริการศูนย์อาหารภายในอุทยานร.๒^{๓๗} ร้านอาหารต่างๆริมคลองตลาดอัมพวาที่เราจะได้พบเห็นตลอดทาง มีการตกแต่งที่สวยงาม มีความอลังการมากขึ้นแต่ก็ไม่ทิ้งความเป็นอัมพวาในแบบดั้งเดิมผสมผสานกันได้แบบลงตัว^{๓๘} คู่มือและประสานงานเรื่องความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่มร่วมกับทางเทศบาลเป็นส่วนใหญ่^{๓๙}

สรุป การจัดการการท่องเที่ยวในด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มได้มีการจัดการคล้ายครั้งกับการจัดการด้านร้านค้าในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาซึ่งปัจจุบันร้านค้าร้านอาหารและเครื่องดื่มแต่ละร้านก็จะมีกลยุทธ์ในการขายและดึงดูดลูกค้าในแบบที่แตกต่างกันไปตามความถนัดของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรโมชั่นส่วนลดของอาหารและเครื่องดื่มการสร้างสื่อและประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เป็นต้น

๒.ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๒.๑ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

เวลานี้ตลาดน้ำอัมพวากลายเป็นธุรกิจไปแล้ว ก็จะทำให้มีคนจากต่างพื้นที่เข้ามาทำธุรกิจกันเยอะมากขึ้น เลยทำให้ค่าเช่าในพื้นที่ต่างๆ เริ่มมีราคาสูงขึ้น จึงทำให้คนในพื้นที่เริ่มอาจถอยออกจากการทำธุรกิจ แล้วทำให้คนในพื้นที่มีรายได้น้อยลง เพราะคนนอกพื้นที่เข้ามาทำอำนาจในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น^{๔๐} เรื่องหลักๆเป็นเรื่องขยะ ล่าสุดทางหน่วยงานได้รณรงค์เรื่องของโฟม พลาสติก และแพ็คเก็ตทิชชู พยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะบ้านเรามีใบตองที่เยอะ อีกเรื่องก็จะเป็นเรื่องของผักตบชวาที่ไหลเข้ามาเยอะมาก และทางหน่วยงานพยายามแก้ไขปัญหากันมาโดยตลอด เพราะเป็นคลองธรรมชาติที่มีน้ำขึ้นน้ำลง ทำให้คลองคูไม่สะอาด^{๔๑} ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภออัมพวาส่วนใหญ่จะไม่มีจะประสบปัญหาทางในเรื่องของการคมนาคมนักท่องเที่ยวเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวไม่ถูกป้ายบอกทางมีน้อยไม่ชัดเจนข้อเสนอและจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดทางเข้ารวมทั้งข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวลงในเว็บไซต์ เพจต่างๆ^{๔๒} การสร้างความรับรู้และความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของชุมชนควรมีสันับสนุนให้ภาคประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศในบริบทที่เหมาะสมโดยเฉพาะการพัฒนาการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

^{๓๗} สัมภาษณ์ นางสาวพัชราภา ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระต๊อศูนย์เศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวสุชาดา พุงหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๒} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิมล คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

ความสะอาดด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นต้องมีการคำนึงถึงการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติรวมทั้งส่งเสริมสิทธิการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐภาคชุมชนในการอนุรักษ์บำรุงรักษาและส่งเสริมการตระหนักรู้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสมดุลและยั่งยืนทั้งนี้การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชนเจ้าของพื้นที่จะช่วยเพิ่มเอกลักษณ์และความเป็นไทยให้กับประสบการณ์การท่องเที่ยวและเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ประชาชนอย่างแท้จริง^{๔๓} ปัญหาตอนนี้ยังไม่มีตอนนี้เรามีแต่เป้าหมายที่จะพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกเทศกาล^{๔๔} เป็นข้อเสนอแนะประชาชนที่มาเที่ยวตลอดน้ำอัมพวาเพื่อให้ลดปัญหาการติดให้นารถไปจอดที่วัดบางนางลี่ และวัดภูมรินทร์กุฎีทอง แล้วนั่งเรือมา ๓ บาท เป็นสถานที่ที่เราจัดไว้ให้จอดเพื่อลดปัญหาการติด ข้อดีของการนั่งเรือมาคือจะได้ชมบรรยากาศริมน้ำ^{๔๕} พื้นที่แคบ ข้าวของที่แพงมากขึ้นหลายคนเข้าใจว่าคนอัมพวาขายของแพง แต่จริงๆเป็นคนที่อื่นที่มาเช่าหน้าบ้านขายไม่ใช่คนพื้นที่ และเจ้าของตึกแถวได้ขึ้นค่าเช่าทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนของขายไม่ได้^{๔๖} เรื่องพื้นที่ที่คับแคบ ราคาเช่าพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น^{๔๗}

๒.๒ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานของวัฒนธรรมได้เข้าไปดูแลเรื่องของการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมๆอยู่เสมอไม่เคยขาด เพราะผู้สูงอายุในชุมชนได้ให้ความร่วมมือในด้านนี้ดีมาก^{๔๘} อุทยานร.๒ของเรามีการประสานงานกับทางจังหวัดอยู่เสมอทุกครั้งที่มีการจัดงาน ทำให้งานออกมามีคุณภาพมากขึ้นทำให้ไม่มีปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยว^{๔๙} ทางเทศบาลได้เข้าไปดูแลในเรื่องของการสวมชูชีพ และเรื่องของขยะที่เพิ่มมากขึ้นอยู่เสมอ เพื่อรักษาความสะอาดให้ได้มากที่สุด^{๕๐} ทางหน่วยงานพัฒนาชุมชนเราได้เข้าไปพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดสถานที่ใหม่ๆเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว^{๕๑}

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๖} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๗} สัมภาษณ์ นายศรวิธ ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิรรณ คนนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

หน่วยงานของเราได้มีการประสานงานกับทุกหน่วยงานเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอต่างๆในจังหวัด โดยเฉพาะอำเภออัมพวาที่เป็นสถานที่ยอดนิยมของจังหวัด^{๕๒} ทางสถานีตำรวจได้ดูแลการจราจรของอำเภออัมพวา โดยการจัดสถานที่จอดรถไว้เพิ่มเติม และมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดทั้งทางน้ำและทางบก^{๕๓} เรื่องของการจัดการการท่องเที่ยวทางอำเภอมีการประสานงานร่วมกับทางเทศบาลเสมอ^{๕๔} ก็จะมีทางอำเภอ เทศบาล และทางจังหวัดได้เข้ามาช่วยดูแลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว^{๕๕}

๒.๓ ด้านประชาชนในท้องถิ่น

จะมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นสร้างรายได้โดยการทำวัสดุบ้านๆของเรามาทำให้เกิดรายได้ เช่น การจักสานทางมะพร้าว แล้วนำออกมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ และยังทำให้ผู้สูงอายุที่อยู่ว่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อลดความเครียดทำให้ได้มีเพื่อนมากขึ้น^{๕๖} เวลาที่มีการจัดงานของอุทยานร.๒ เราจะมีการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาแสดงกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นเสมอ^{๕๗} ให้เข้ามาขายสินค้าโดยการเก็บค่าเช่าพื้นที่ที่ไม่แพงมากเกินไป เพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือนและยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือดูแลสถานที่ท่องเที่ยว^{๕๘} ประชาชนที่นี่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมๆเสมอ และยังคงให้ความร่วมมือในทุกๆด้าน^{๕๙} ทางอำเภอได้ให้ประชาชนช่วยกันหาหรือในการพัฒนาตลาดน้ำ^{๖๐} ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลสถานที่ท่องเที่ยว มีการประชุมหาหรือกันอยู่เสมอ^{๖๑} ประชาชนในท้องถิ่นเริ่มโดนเอาเปรียบจากคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาทำธุรกิจ โดยการ

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๕} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลอง เขิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๖} สัมภาษณ์ นางสุชาดา ทุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๗} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๕๙} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นางสาวสุวีรพรรณ คนนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

ขึ้นค่าเช่าพื้นที่ค้าขายที่นอกเหนือจากหน่วยงานดูแลอยู่^{๖๒} ประชาชนเริ่มขายของไม่ได้เริ่มพากันถอยไปทำอย่างอื่นมากขึ้น ทำให้ตลาดเริ่มมีการปิดไปบ้างในบางร้านเนื่องจากสู้ค่าเช่าไม่ไหว^{๖๓}

๒.๔ ด้านร้านค้า

ทางเทศบาลเน้นเลยว่าจะต้องมีการขึ้นทะเบียนการค้าอย่างถูกต้อง^{๖๔} เน้นการขายสินค้าพื้นเมืองให้มากที่สุดเพราะเราดูแลด้านของวัฒนธรรม เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้กลิ่นไอของความเป็นตลาดน้ำมากขึ้น^{๖๕} เรามีจำหน่ายของที่ระลึกหลากหลายรูปแบบ สินค้าพวกนี้ก็จะมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้านส่วนใหญ่^{๖๖} ทางด้านตำรวจเราได้เข้าไปดูเรื่องของการขายของที่ผิดกฎหมาย สิ่งของต้องห้ามลงตรวจเสมอ^{๖๗} อาหารที่ค่อนข้างแพงมากขึ้นจากเดิม ทำให้นักท่องเที่ยวอาจจะเน้นแค่การมาเที่ยวมากกว่าซื้อสินค้า^{๖๘} พื้นที่ไม่เพียงพอต่อร้านค้ามากเท่าไร ด้วยร้านค้าที่เยอะมากบวกกับพื้นที่น้อย จึงทำให้ประชาชนที่มาท่องเที่ยวเดินไม่ทั่วถึง^{๖๙} มีการประสานงานร่วมกับทางเทศบาลให้เข้าไปดูแลเรื่องการต่ออายุของพรบ.ร้าน ที่มีอายุห้ามเกิน๑ปี^{๗๐} ยังมีร้านค้าที่ยังไม่ติดราคาสินค้าเวลาขายอยู่บ้าง^{๗๑}

๒.๕ ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ทางเทศบาลเน้นเลยว่าจะต้องมีการขึ้นทะเบียนการค้าอย่างถูกต้อง^{๗๒} เน้นการขายสินค้าพื้นเมืองให้มากที่สุดเพราะเราดูแลด้านของวัฒนธรรม เพื่อนักท่องเที่ยวจะได้กลิ่นไอของความเป็นตลาดน้ำมากขึ้น^{๗๓} เรามีจำหน่ายของที่ระลึกหลากหลายรูปแบบ สินค้าพวกนี้ก็จะมาจากภูมิปัญญาของ

^{๖๒} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๓} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลอง เชียงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๔} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๖๖} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๗} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๖๘} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิวรรณ คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

^{๖๙} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๗๐} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๗๑} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชียงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๗๒} สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช, ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

^{๗๓} สัมภาษณ์ นางสุชาดา พุ่งหว่า, ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

ชาวบ้านส่วนใหญ่^{๗๔} ทางด้านตำรวจเราได้เข้าไปดูเรื่องของการขายของที่ผิดกฎหมาย สิ่งของต้องห้าม ลงตรวจเสมอ^{๗๕} อาหารที่ค่อนข้างแพงมากขึ้นจากเดิม ทำให้นักท่องเที่ยวอาจจะเน้นแค่การมาเที่ยว มากกว่าซื้อสินค้า^{๗๖} พื้นที่ไม่เพียงพอต่อร้านค้ามากเท่าไร ด้วยร้านค้าที่เยอะมากบวกกับพื้นที่น้อย จึงทำให้ประชาชนที่มาท่องเที่ยวเดินไม่ทั่วถึง^{๗๗} มีการประสานงานร่วมกับทางเทศบาลให้เข้าไปดูแลเรื่องการต่ออายุของพรบ.ร้าน ที่มีอายุห้ามเกิน๑ปี^{๗๘} ยังมีร้านค้าที่ยังไม่ติดราคาสินค้าเวลาขายอยู่บ้าง^{๗๙}

สรุป ตลาดน้ำอัมพวากลายเป็นธุรกิจ ที่ทำให้มีคนที่มาจากต่างพื้นที่เข้ามาทำธุรกิจกันเยอะมากขึ้น เลยทำให้ค่าเช่าในพื้นที่ต่างๆ เริ่มมีราคาสูงขึ้นจึงทำให้คนในพื้นที่เริ่มอาจถอยออกจากการทำธุรกิจ แล้วทำให้คนในพื้นที่มีรายได้น้อยลง เพราะคนนอกพื้นที่เข้ามาทำมาหากินในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้เรื่องหลักๆเป็นเรื่องขยะ ล่าสุดทางหน่วยงานได้รณรงค์เรื่องของโฟมพลาสติก และแพ็คเก็ตหีบห่อ พยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะบ้านเรามีใบตองที่เยอะ อีกเรื่องก็จะเป็นเรื่องของผักตบชวาที่ไหลเข้ามาเยอะมาก และทางหน่วยงานพยายามแก้ไขปัญหากันมาโดยตลอด เพราะเป็นคลองธรรมชาติที่มีน้ำขึ้นน้ำลงทำให้คลองดูไม่สะอาด และเพื่อให้ลดปัญหาการติดให้น้ำรถไปจอดที่วัดบางนางลี่ และวัดกุฎีทอง เป็นสถานที่ที่เราจัดไว้ให้จอดเพื่อลดปัญหาการติด

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

^{๗๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชราภา ชื่นจิตร, ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

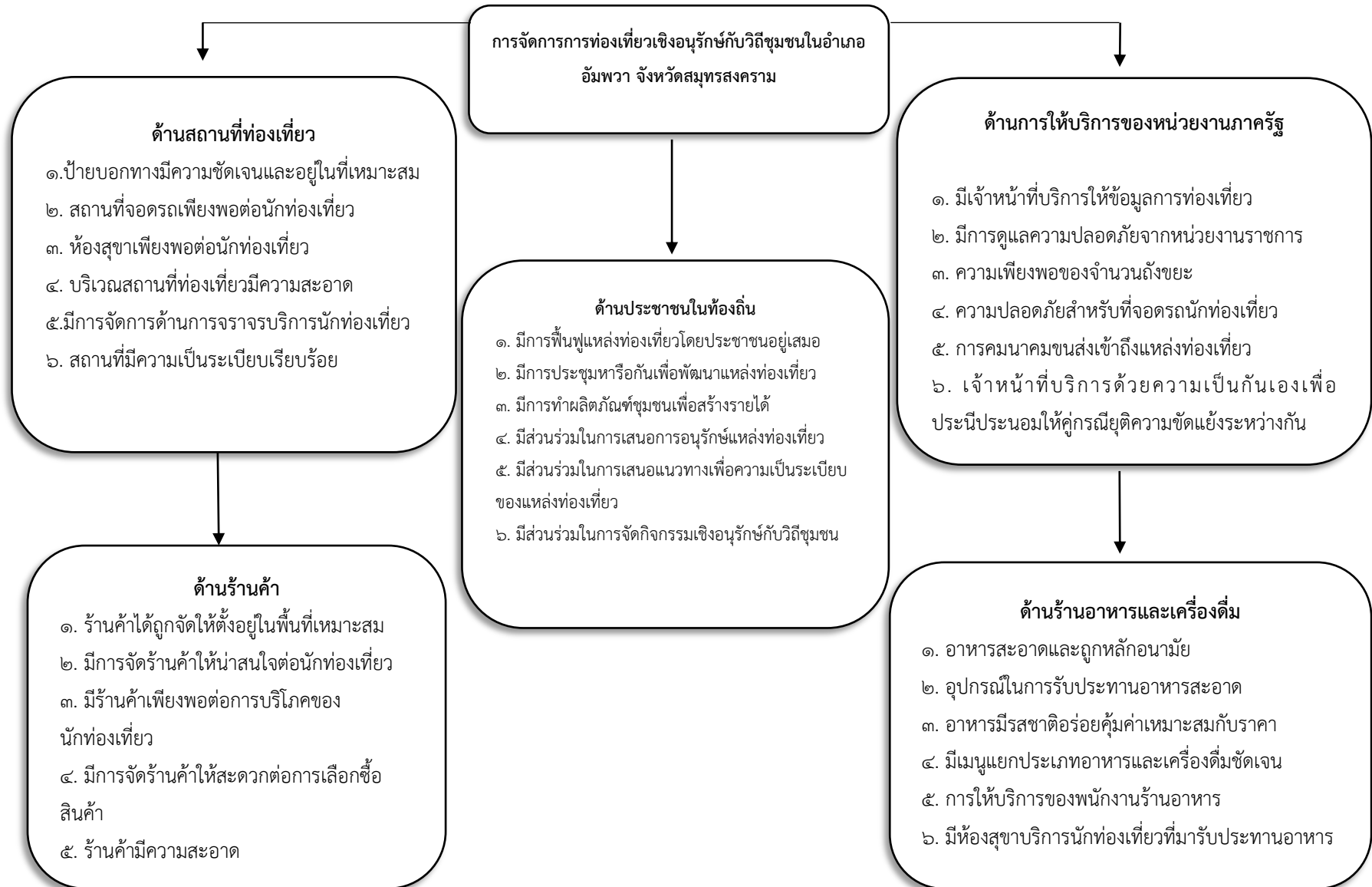
^{๗๕} สัมภาษณ์ พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม, ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๖} สัมภาษณ์ นางสาวสุวิวรรณ คณนา, ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายคมสันต์ สุมะนาถ, ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายศราวิช ด้วงสีทอง, ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล, ตำแหน่งประธานกลุ่มกระดานเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้จากการวิจัย “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประกอบไปด้วย ๕ ด้านคือ ๑) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ๒) ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ๓) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ๔) ด้านร้านค้า ๕) ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

๑.ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านการท่องเที่ยวเริ่มมีการโฆษณาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ หลังจากทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ไม่ถึง ๑ ปี นักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนอกพื้นที่และในพื้นที่ก็เริ่มหลั่งไหลเข้ามาเที่ยว แต่ยังไม่มีย่านนักท่องเที่ยวต่างชาติ และหลังจากนั้นได้เริ่มมีการทำวีดีโอทีวีทัศน์ตัดต่อเลยทำให้ได้ออกสื่อทางทีวี หลังจากนั้นจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้เริ่มเข้ามาท่องเที่ยว โดยที่เราไม่ต้องจ้างทำประชาสัมพันธ์อีก แล้วได้กลายเป็นนักท่องเที่ยวที่มากกลับไปประชาสัมพันธ์ให้กันเอง หรือที่เรียกว่าปากต่อปาก จึงทำให้ตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวมากในปัจจุบัน

๒.การให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐจากยุทธศาสตร์จังหวัดสมุทรสงครามที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวคือส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนโดยบูรณาการกับหลายหน่วยงานที่ให้บริการด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนและสามารถสนับสนุนให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นเช่น การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนหน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการท่องเที่ยว) กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุขกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมกระทรวงมหาดไทยกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงพาณิชย์กระทรวงการศึกษาศึกษาธิการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิเทศนิทรรศการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓.ด้านประชาชนในท้องถิ่น

ด้านประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนี้สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังมีภารกิจพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งในแต่ละปีได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรซึ่งจะส่วนใหญ่มาจากกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่างๆตัวแทนจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเช่นการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวศึกษาดูงานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนการให้ความรู้ในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวการจัดการอบรมแนวทางการปฏิบัติของผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว เป็นต้น

๔.ด้านร้านค้า

ด้านร้านค้าสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านร้านค้านั้นภารกิจสำคัญคือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงครามได้มีการสนับสนุนผู้ประกอบการร้านค้าร้านอาหารต่างๆในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวโดยพาผู้ประกอบการดังกล่าวไปจัดแสดงสินค้าเจรจาจับคู่ธุรกิจเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นยอดขายให้ร้านค้าที่เข้าร่วมอีกด้วย

๕.ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

การจัดการการท่องเที่ยวในด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มได้มีการจัดการคล้ายครั้งกับการจัดการด้านร้านค้าในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาซึ่งปัจจุบันร้านอาหารและเครื่องดื่มแต่ละร้านก็จะมีกลยุทธ์ในการขายและดึงดูดลูกค้าในแบบที่แตกต่างกันไป ตามความถนัดของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรโมชั่นส่วนลดของอาหารและเครื่องดื่มการสร้างสื่อและประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในอำเภออัมพวา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕ มีอายุระหว่าง ๒๘ - ๓๗ ปี มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๐ จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง มีจำนวน ๒๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๐๐

๕.๑.๒ ข้อมูลระดับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๕๔๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง ๕ ด้านสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๖๕๙)

๒. ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๖๒๖)

๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๖๙๓)

๔. ด้านร้านค้า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๖๓๓)

๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๖๐๙)

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ ๑ ผลการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($t = ๒.๘๔๕$, Sig. = ๐.๐๐๕) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานข้อที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F=๑.๗๖๓$, $Sig.= ๐.๑๓๖$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานข้อที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกัน ($F=๒.๘๘๘$, $Sig.= ๐.๐๒๒$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามแตกต่างกันใน ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($F=๓.๐๑๖$, $Sig.= ๐.๐๑๘$) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($F=๓.๒๗๓$, $Sig.=๐.๐๑๒$) ด้านร้านค้า ($F=๓.๙๓๔$, $Sig.=๐.๐๐๔$) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๑-๔.๑๓

สมมติฐานข้อที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม จำแนกตามจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว พบว่า แตกต่างกัน ($F=๑๐.๘๐๗$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยวต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกันใน ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ($F=๕.๒๗๘$, $Sig.= ๐.๐๐๕$) ด้านประชาชนในท้องถิ่น ($F=๙.๙๑๒$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ด้านร้านค้า ($F=๑๐.๖๔๙$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม ($F=๑๒.๙๗๕$, $Sig.= ๐.๐๐๐$) ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

๕.๑.๔ สรุปแบบสัมภาษณ์

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งประกอบด้วย ๕ ด้าน ดังนี้

๑.ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการท่องเที่ยวเริ่มมีการโฆษณาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ หลังจากทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ได้ไม่ถึง ๑ ปี นักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งนอกพื้นที่และในพื้นที่ก็เริ่มหลั่งไหลเข้ามาเที่ยว แต่ยังไม่มีย่านนักท่องเที่ยวต่างชาติ และหลังจากนั้นได้เริ่มมีการทำ วิดีโอทิวทัศน์ติดต่อเลยทำให้ได้ออกสื่อทางทีวี หลังจากนั้นจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ชาวต่างชาติ ได้เริ่มเข้ามาท่องเที่ยวโดยที่เราไม่ต้องจ้างทำประชาสัมพันธ์อีก แล้วได้กลายเป็น

นักท่องเที่ยวที่มากกลับไปประชาสัมพันธ์ให้กันเอง หรือที่เรียกว่าปากต่อปาก จึงทำให้ตลาดน้ำอัมพวา เป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวมากในปัจจุบัน

๒. การให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐจาก ยุทธศาสตร์จังหวัดสมุทรสงครามที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวคือส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนโดยบูรณาการกับหลาย หน่วยงานที่ให้บริการด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนและสามารถสนับสนุนให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้นเช่น การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการ ท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนหน่วยงานในกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กรมการ ท่องเที่ยว) กระทรวงอุตสาหกรรมกระทรวงสาธารณสุขกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทยกระทรวงวัฒนธรรมกระทรวงพาณิชย์กระทรวงการศึกษาธิการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิเทศนิทรรศการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่ พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น ด้านประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนี้สำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังมีภารกิจพัฒนาบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งในแต่ละปีได้มีการ จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรซึ่งจะส่วนใหญ่มาจากกรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่างๆตัวแทนจากผู้ ประกอบด้านการท่องเที่ยวและเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเช่นการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการ ท่องเที่ยวศึกษาดูงานการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนการให้ความรู้ในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การจัดการอบรมแนวทางการปฏิบัติของผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว เป็นต้น

๔. ด้านร้านค้า สำหรับร้านค้าสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านร้านค้า นั้นภารกิจสำคัญคือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล และยั่งยืนซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงครามได้มี การสนับสนุนผู้ประกอบการร้านค้าร้านอาหารต่างๆในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว โดยพาผู้ประกอบการดังกล่าวไปจัดแสดงสินค้าเจรจาจับคู่ธุรกิจเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และ กระตุ้นยอดขายให้ร้านค้าที่เข้าร่วมอีกด้วย

๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดการการท่องเที่ยวในด้านร้านอาหารและ เครื่องดื่มได้มีการจัดการคล้ายคลึงกับการจัดการด้านร้านค้าในรูปแบบกิจกรรมการตลาดเพื่อการ ท่องเที่ยวดังที่กล่าวมาซึ่งปัจจุบันร้านค้าร้านอาหารและเครื่องดื่มแต่ละร้านก็จะมีกลยุทธ์ในการขาย และดึงดูดลูกค้าในแบบที่แตกต่างกันไปตามความถนัดของตนเองไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรโมชั่นส่วนลด ของอาหารและเครื่องดื่มการสร้างสื่อและประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดียที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

๕.๑.๕ สรุป ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑. สินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคค่อนข้างมีราคาแพงเกินไป
๒. ที่นั่งทานอาหารมีน้อย
๓. ที่พักสำหรับพักผ่อนไม่เพียงพอ
๔. สถานที่จอดรถมีจำนวนน้อยมาก
๕. จำนวนห้องน้ำไม่มากพอ
๖. ทางเดินค่อนข้างแคบ
๗. ที่นั่งรับประทานอาหารริมน้ำไม่ค่อยสะดวก

ข้อเสนอแนะในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๑. ควรมีที่นั่งพักผ่อนให้หลายๆจุดกว่านี้
๒. หน่วยงานรัฐควรเข้ามาดูแลในสถานที่ท่องเที่ยวมากกว่านี้
๓. ควรปรับปรุงที่นั่งทานอาหารริมน้ำตรงชั้นบันได
๔. ควรเพิ่มจุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น
๕. ควรเพิ่มที่จอดรถสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยว
๖. ควรมีห้องน้ำสาธารณะที่สะดวกมากกว่านี้
๗. ควรให้ขยายพื้นที่ในการเดินท่องเที่ยวมากกว่านี้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” โดยรวมทั้ง ๕ ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ การวิเคราะห์ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์ในอำเภออัมพวา มีอยู่ทุกระดับทุกกิจกรรมที่ทางอำเภอได้จัดทำขึ้น แต่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม นั้นมีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่ตนรับผิดชอบสอดคล้องกับการศึกษา **รัฐกานต์ สามสี** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง ๒๐-๒๙ ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท ภูมิลำเนาอยู่ภายใต้ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวไม่พักค้างคืนใช้ยานพาหนะรถยนต์ส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวต่อคนต่อครั้งอยู่ที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท มีความถี่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ๑ - ๒ ครั้งต่อปี เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ เดินทางร่วมกับครอบครัวและส่วนใหญ่ให้อันดับความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่/กิจกรรมที่อยากให้มีในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม คือ พักผ่อนริมหาด มากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมการเล่นน้ำทะเล และกิจกรรมปิกนิก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงระดับความต้องการใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านพื้นที่ ๒. ด้านการมีส่วนร่วม ๓. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ^๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุญพา คำวิเศษณ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่งจังหวัดพังงา พบว่า ประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี มากที่สุด การประกอบอาชีพมีอาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษาธรรมชาติห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพัก ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ สะดวก ประปาท้องถิ่น ประปาภูมิภาค บ่อน้ำดื่ม และน้ำจากธรรมชาติ ๒. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓, S.D = ๐.๒๖๖$) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๑, S.D = ๐.๓๖๑$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อมและความรู้ความเข้าใจของชุมชนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้าน

^๑ รัฐกานต์ สามสี, “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง”, *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว*, (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘).

กิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓, S.D = ๐.๓๙๑$, $\bar{X} = ๔.๔๓, S.D = ๐.๓๕๓$, $\bar{X} = ๔.๔๑, S.D = ๐.๔๙๑$ และ ($\bar{X} = ๔.๓๗, S.D = ๐.๔๗๗$) ตามลำดับ^๒ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า การได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด **พรทิพย์ วีระสวัสดิ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาชุมชนประจูดินและชุมชนป้อมเพชร อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา” ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่วนใหญ่เข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับดีชุมชนเห็นว่ารัฐมีการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทมากที่สุด คือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เทศบาล อบจ. ส่วนองค์กรเอกชน ไม่มีส่วนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นกับชุมชน ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ทำให้ชุมชนมีความรู้และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในด้านการบริหารจัดการ ของชุมชนเองได้มี คณะกรรมการชุมชนที่ชัดเจนซึ่งจะมีคณะกรรมการบริหารงานท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการวัด คณะกรรมการกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาอุปสรรคสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน พบว่าขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขาดงบประมาณสนับสนุน ภาครัฐควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องการจัดการเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม^๓

^๒ บุญพา คำวิเศษณ์, “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๗).

^๓ พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์ “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม”, การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๐), ๓๐ – ๓๔.

๕.๒.๒ เปรียบเทียบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ ที่แตกต่างกัน มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน จำแนกได้ดังนี้

ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่าเพศมีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นอยู่กับเพศของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **บุญพา คำวิเศษณ์** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่งจังหวัดพังงา พบว่าประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี มากที่สุด การประกอบอาชีพมีอาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕ ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกกลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษาธรรมชาติห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพัก ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้สะดวก ประปาท้องถิ่นประปาภูมิภาค บ่อน้ำดื่ม และน้ำจากธรรมชาติ^๔

ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่าเพศไม่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ อายุของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิกา จิงวิสิฐธอน** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำขา เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำขา และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการพัฒนาปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำขา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและใช้คำถามแบบสัมภาษณ์แบบเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมใน

^๔ บุญพา คำวิเศษณ์, “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๗).

การพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าระดับต่ำ และตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่ป่า และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕^๕

ประชาชนที่มี **ระดับการศึกษา** ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของประชาชนซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชนิกา จิงวิสิฐธน** ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการพัฒนาปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและใช้คำถามแบบสัมภาษณ์แบบเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่าระดับต่ำ และตัวแปรระดับการศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่ป่า และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ประชาชนที่มี **จำนวนครั้งที่มาใช้บริการ** ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่แตกต่างกัน ทำให้รู้ว่าจำนวนครั้งที่มาใช้บริการ ไม่มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ จำนวนครั้งที่มาใช้บริการของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายอิทธิพล โกมล** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอกจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า ซึ่งส่วนมากจะทราบจากเพื่อนหรือคนรู้จักและจำนวนครั้งที่มาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่เคยมาบ้านวังน้ำมอกส่วนมากเคย

^๕ ชนิกา จิงวิสิฐธน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ป่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐).

มาแล้ว ๒ -๓ ครั้งระยะเวลาที่อยู่โฮมสเตย์ในบ้านวังน้ำมอก ๒-๓ วัน ด้านค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว โดยเฉลี่ยต่อคนนั้นจะอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน^๖

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” [๒ ต.ค. ๒๕๖๑]. ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

๑. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา แคนนำชุมชนควรสร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชนเพื่อปรับฐานคิดของชุมชนอัมพวาควรหันกลับมามองจุดเริ่มต้นและประเมิน ศักยภาพของชุมชนตนเอง ศึกษาความเป็นไปได้ของชุมชนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของเงื่อนไข ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ ขนาดของชุมชน ฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ ความพร้อมของคนในชุมชน เป็นต้น

๒. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา ควรหาโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ดูงานต่างชุมชนเพื่อศึกษารูปแบบวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชุมชนแคนนำ ตัวแทนชุมชน และผู้ประกอบการ ควรมีการเรียนรู้ศึกษาดูงานจากต่างพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

๓. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา ควรจัดสรรผลประโยชน์/รายได้ จากกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม กระจายรายได้และแบ่งปันสู่ชุมชน โดยยึดหลักว่าทรัพยากรท่องเที่ยวคือ"ทรัพยากรส่วนรวม"ชุมชนควรมีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

---

^๖ นายอิทธิพล โกมล, “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาบ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย”, รายงานการวิจัย, (กองแผนงาน: คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๓).

๑. ควรบริหารจัดการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ตำบลอัมพวา ควรมีการวางแผนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว เช่นการแก้ไขปัญหาช่องทางการจราจรที่คับแคบ การแก้ไขความหนาแน่นแออัดของนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำอัมพวา

๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ตำบลอัมพวา ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและเกิดการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ในการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๓. เทศบาลตำบลอัมพวา ควรจะมีการกำกับดูแลในเรื่องมาตรฐานของราคาสินค้าและคุณภาพของสินค้า อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ สินค้าท้องถิ่นของจังหวัด เช่น อาหารทะเล และผักผลไม้ต่างๆ โดยการควบคุมตรวจสอบให้มีคุณภาพและราคาไม่แพง

๔. ควรจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยการเคารพสิทธิการจัดการความขัดแย้งที่เกิดในชุมชน เช่น ปัญหามลภาวะและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศวิทยาในชุมชน อัมพวา อันมีสาเหตุมาจาก การสร้างรีสอร์ทและโฮมสเตย์ โดยขาดการบริหารจัดการที่ดี ปัญหามลพิษทางเสียงที่ชาวบ้าน ได้รับความเดือดร้อนจาก เสียงเรือหางยาวการพังทลายของฝั่งคลอง จากการใช้เรือหางยาววิ่งพานักท่องเที่ยวไปดูหิ่งห้อย ปัญหาขยะในชุมชนมีเพิ่มมากขึ้น

๕. ควรดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนในทุกโครงการที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนทำให้ชุมชนสามารถที่จะร่วมกันคิดเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและ เกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างแท้จริง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลางและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควร สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการข้อมูล ความรู้ และผู้รู้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนดนโยบาย

๒. ควรหาทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ โดยเน้นงานวิจัยที่มีการสร้างกลไกการสังเคราะห์ความรู้ที่เกิดขึ้นออกมาเป็น ทางเลือกในการจัดการ และแก้ไขปัญหาจากการท่องเที่ยวในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติให้แก่ชุมชนอัมพวา

๓. นักวิจัยที่สนใจศึกษาวิจัยในชุมชนอัมพวา ควรมีการ ทำวิจัยเพื่อ พัฒนาสร้าง จิตสำนึกเรื่องของการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชุมชน และนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างผู้มาเยือนกับชุมชน

อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในชุมชนอัมพวาและเป็นต้นแบบให้กับชุมชน
อื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

- กิติมา ปรีดีดีลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, ๒๕๓๒.
- เกษม จันทรแก้ว. โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา. สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.
- ติน ประยูรฤทธิ์. หลักการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙.
- _____ ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. การบริหารราชการแนวใหม่: บริบทและเทคนิควิธี. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย, ๒๕๔๙.
- เทิดชาย ชวยบำรุง. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๒.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐ ..
- _____ . การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง, ๒๕๔๖ ..
- _____ . พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- _____ . องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.
- _____ . พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗
- _____ . องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙.
- นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖ ..
- _____ . การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖.
- บัญญัติ แก้วส่อง. องค์การการ จัดหาและการพัฒนา. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญทัน ดอกไธสง. การจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ซี.พี. บุคสแตนด์คาร์ด, ๒๕๔๘.
- ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายและการวางแผน หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๓๙.
- พยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๒.
- ภารดี อนันต์นาวิ. หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี. มิเกล กาโรซาบาล, ๒๕๕๑.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕.
- วิจิตร ศรีสะอาด และคณะ. หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารการศึกษาหลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พิสุทธิ์, ๒๕๔๖.
- วีรพงษ์ เฉลิมจิรรัตน์. คุณภาพในงานบริการ Quality in Service. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๔๓.
- วรนาถ แสงมณี. องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: ระเบียบทองการพิมพ์, ๒๕๕๔.
- ศ.สมคิด บางโม. การบริหารองค์กรสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๗.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. การจัดการและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา, ๒๕๓๙.
- _____ . องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๒.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- สร้อยตระกูล ติวยานนท์. อรรถมานะ. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม ต่อ.

สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์. การวางแผนพัฒนาโรงเรียน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔.

สมยศ นาวิการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, ๒๕๔๔.

_____ . การบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, ๒๕๓๘.

สมวงศ์ พงศ์สถาพร. เคล็ดลับไม่ลับการตลาดบริการ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ยูบีซีแอล บุ๊คส์, ๒๕๕๐.

สมชาย สนั่นเมือง. ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว. ททท. จุลสารการท่องเที่ยว. ๑๗ ๑๘ ๑๙, ๒๕๔๐.

สมพุทธ ธุระเจน. การพัฒนาการท่องเที่ยว. สารนครศรีธรรมราช. ๒๗. ๑๒, ๒๕๔๐.

สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

๒. วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย:

กรองแก้ว โคตรภูเวียง. “การบริหารระบบบริการสาธารณสุขเขตเมือง: กรณีศึกษาศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนซีท่าขอน อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น” รายงานการค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓.

คมลักษณ์ สงทิพย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๗.

จักรกริช หมอประกอบ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการทหารในศูนย์อุตสาหกรรมป้องกันประเทศและพลังงานทหาร. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชาตรี แก้วมา. แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙.
- ชนิกา จึงวิไลฐน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำป่า เขตเทศบาล
นครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชา
สิ่งแวดล้อม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐.
- สุพัตรา กลับดี. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีการล่องเรือที่ตลาดริมน้ำดอน
หวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนา
สังคม สถาบันพัฒนบัณฑิตบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์, ๒๕๔๕.
- สมภาพ สายมา. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีนาป่า ตำบลเรือ
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้,
๒๕๕๒.
- สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๔๗.
- อาทิตย์ ศิริธร. วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑.
- อาทิตย์ ศิริธร. วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ,๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑.
- อินทิรา มีคุณ. “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนาจังหวัดนราธิวาส”.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. นครปฐม.มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๐.
- สุธดี ชิดชอบ. “ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะช้าง จังหวัดตราด. การค้นคว้า
แบบอิสระ”. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- พรทิพย์ วีระสวัสดิ์. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
กรณีศึกษา ชุมชนประตู่จีน และชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา รายงานผลการวิจัย. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษาเฉพาะ กรณีชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔.

(๓) เว็บไซต์:

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. Definition Domestic. สืบค้นว่าวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐.
http://www2.tat.or.th/stat/web/static_tst.php.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว. แหล่งที่มา <http://www.tat.or.th/aboutdet.asp?id=3>, 2561.

วสิน อิงคพัฒนากุล. คุณลักษณะ ๗ ประการของผู้ให้บริการที่ดี. แหล่งที่มา <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism>, 2561.

พรรณณี ชุติวัดธาดา. การบริการดีเป็นอย่างไร. แหล่งที่มา <http://sabaisabai.20m.com/sabai-goodservice.html/>, 2560.

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นจาก <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism/0007.pdf>, 2560.

(๔) บทสัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ ม.ล.ศรีประภาส ศรีธวัช. ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

_____นางสาวสุรีวรรณ คณนา. ตำแหน่งพัฒนาการอำเภออัมพวา, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

_____นายคมสันต์ สุขะนาถ. ตำแหน่งท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

_____นางสาวพัชรมาศ ชื่นจิตร. ตำแหน่งผู้จัดการอุทยานร.๒, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

_____พ.ต.ท.ปรีชา นิสัยสม. ตำแหน่ง รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

_____นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล. ตำแหน่งประธานกลุ่มกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิงอนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

_____นางสุชาดา ทุงหว่า. ตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒.

_____นายศราวิช ต้วงสีทอง ตำแหน่งปลัดอำเภออัมพวา, ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ:

- Bartol. K. M. & Martin. **D.CManagement**. 2nd ed... New York: McGraw – Hill,1997.
- Bartol & Martin D. **CManagement**. 2nd ed. New York: McGraw – Hill,1997.
- Best. John W. **Research in Education**. New Jersey: Prentice-Hall. Inc.,1981.
- Cohen.J.M.Uphoff.N.T.Rural Development: **Concept and Measures for Project Desing Implementaion and Evaluation**. Rural Developmant Committee Center for Internetal Studies : Cornell University.
- Dessler. Dessler. G. **Management**. Principles and Practices for Tomorrow’s Leaders. New Jersey: Pearson Education, 1980.
- Freeman. R. E. **Management**. 5th ed... New Jersey: Practice – Hall, 1992.
- Gulick. L. & Lydall. U. **Paper on the Sciences of Adminstration**. New York: Institute of Public Administration, 1973.
- Gruening. G. **Origin and theoretical basis of new public management**. International Public Management Journal, 2001.
- Gronroos. **Service management and marketing: Managing the moment of truth in service competition**. Lexington: Lexington, 1990.
- Gronroos. C. **The perceived service quality concept-a mistake**. Managing Service Quality. 11(3), 2011.
- Herbert A. S. **Administrative Behavior**. New York: Macmillian, 1947.
- Hood C.A. **Public Management for All Seasons**.Public Administration, 1991.
- Koontz. H. & Weihrich. H. **Essentials of Management**. New York: McGraw – Hill, 1990.
- Kotler. **Marketing management: Analysis planning implementation and control**. 8th ed.. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall, 1997..
- Mccullough. J. S. **Management in the public service: The best for effective performance**. New York: McGraw-Hill Book, 1983.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- McIntosh. R.W. & Goeldner. C. **RTourism principles. Practices. Philosophies.** New York: John Wiley & Son, 1986.
- Newman. W. H. & Charles. B. S. **The Process of Management.** New Jersey: Prentice – Hall, 1964.
- Robbins. Robbins.S.P. **The Administrative Process.** 2nded... New Jersey: Prentice - Hell.
- Robbins. **Organizational Behavior: Concepts. Controversies. and Applications.** New Jersey: Allyn and Bacon, 1998.
- Robbins & Coulter. **Organizational Behavior: Concepts. Controversies. and Applications.** New Jersey: Allyn and Baco, 1998.
- Robbins & Coulter. **Management.** New Jersey: Practice – Hall, 2003.
- Smith. E. W. **The lexicon webster dictionary.** The United State of America: The English Language Institute of America, 1977.
- Verma. B. M. **Social justice and Panchyati Raj.** New Dehli: Naurang Rai for Mittal, 1986.
- Verma. B.M. **Social justice and Panchyati Raj.** New Dehli: Naurang Rai for Lewis. J. M. & Bloom. S. C. **Incorporation of time-continuity into sub - synoptic analysis by using dynamic constraints.** Tellus. 30, 1978.
- Weber. **The theory of social and economic organization.** Handerson & Parson Trans. Handerson and Tallcott Parson 4th ed.. New York: The free Press, 1986.
- Zeithaml. V. A. Berry. L. L. & Parasuraman. A. **The behavioral consequences of service quality.** Journal of marketing. 60, 1996.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังษีไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
เรียน รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ
เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

- ตรวจและปรับแก้แล้ว

- ปรับแก้ตามเดิม ๐๖/๑๒/๖๑

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๒-๙๒๗๑๙๗๐

(รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)
๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๘๐๙

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์
เรียน ผศ.ดร.จันทนา อินทนิม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ
เครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ
มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๒-๙๒๗๑๙๗๐

ได้แจ้งเรื่องทางไลน์แล้ว
Amn ๕
ขอขอบคุณที่แจ้ง
ว.ร.ด. ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๙๖

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

สารออก เครื่องมือการวิจัยแล้ว

(ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ)

๒๑ ธ.ค. ๖๑

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๒-๙๒๗๑๙๗๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๙๖

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๒-๙๒๗๑๙๗๐

ผศ.ดร. อนุวัต กระสังข์
๖๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๙๖

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลา

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

ดร.ประเสริฐ ธิลา

๑๘ ธ.ค. ๖๑

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๒-๙๒๗๑๙๗๐

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ
(Index of Item Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้วิจัย นางสาวเกวลิ บุญเทียน
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*****

ที่	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับ วิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว									
๑.	ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและอยู่ที่ เหมาะสม	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๒.	ที่จอดรถเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๓.	ห้องสุขาเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๔.	บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๕.	มีการจัดการจราจรบริการนักท่องเที่ยว	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๖.	สถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
ด้านการให้บริการของหน่วยงาน ภาครัฐ									
๑.	มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลการท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.	การดูแลความปลอดภัยของหน่วยงาน ราชการ	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๕	๐.๘	ใช้ได้
๓.	ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๔.	ความปลอดภัยสำหรับที่จอดรถ นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	การคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.	เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเป็นกันเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ร.ร.	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับ วิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ด้านประชาชนในท้องถิ่น								
๑.	มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ	+๑	๐	+๑	๐	+๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๒.	มีการประชุมหารือกันเพื่อพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	-๑	๓	๐.๖	ใช้ได้
๓.	มีการทำผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๔.	มีส่วนร่วมในการเสนอการอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยว	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕.	มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความ เป็นระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
๖.	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ กับวิถีชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้
	ด้านร้านค้า								
๑.	ร้านค้าได้ถูกจัดให้ตั้งอยู่ในพื้นที่ เหมาะสมหรือไม่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.	มีการจัดร้านค้าให้น่าสนใจต่อ นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	มีร้านค้าเพียงพอต่อการบริโภคของ นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	มีการจัดร้านค้าให้สะดวกต่อการเลือกซื้อ สินค้า	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	ร้านค้ามีความสะอาด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.	การให้บริการของร้านค้า	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ที่	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับ วิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม									
๑.	อาหารสะอาดและถูกหลักอนามัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.	อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารสะอาด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	อาหารมีรสชาติอร่อยคุ้มค่าเหมาะสมกับ ราคา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	มีเมนูแยกประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ชัดเจน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	การให้บริการของพนักงานร้านอาหาร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.	มีห้องสุขาบริการนักท่องเที่ยวที่มา รับประทานอาหารหรือไม่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

นางสาว อังศุมาภรณ์ ตรีรัตน์

อ. อังศุมาภรณ์ ตรีรัตน์
 (ผศ.ดร. อังศุมาภรณ์ ตรีรัตน์)
 พ.ศ. ๒๕๖๓/๒๖

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๑๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๗ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายบัณฑิต เกษมสานต์ นายอำเภอพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

ภาคผนวก ง

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม
ผู้วิจัย นางสาวเกวลี บุญเทียน
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.896	30

ตรวจแล้ว ส่งคืนไฟล์ให้

อ.ดร. อธิวัฒน์ พันธ์แก้ว
๑๔/๑๐/๒๕

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	121.60	89.834	.397	.894
a2	121.63	88.171	.564	.891
a3	121.63	85.895	.605	.890
a4	121.60	88.317	.527	.892
a5	121.53	90.809	.360	.895
a6	121.53	85.568	.619	.889
b1	121.80	85.407	.675	.888
b2	121.87	88.878	.458	.893
b3	121.83	86.489	.480	.893
b4	121.63	88.309	.551	.891
b5	121.53	87.982	.478	.893
b6	121.23	90.806	.363	.895
c1	121.57	89.426	.458	.893
c2	121.57	85.151	.715	.888
c3	121.33	87.402	.584	.890
c4	121.40	86.731	.609	.890
c5	121.27	89.720	.471	.893
c6	121.33	88.092	.484	.892
d1	121.30	90.493	.296	.896
d2	121.37	92.240	.191	.898
d3	121.30	92.838	.178	.898
d4	121.33	92.989	.128	.899
d5	121.40	91.352	.270	.896
d6	121.27	91.237	.326	.895
e1	121.27	90.547	.391	.894
e2	121.53	90.257	.559	.892
e3	121.53	91.844	.364	.895
e4	121.27	91.237	.375	.894
e5	121.33	89.057	.553	.892
e6	121.53	87.223	.441	.894

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๑๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๗ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายบัณฑิต เกษมศานต์ นายอำเภอพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลของท่าน
จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(Key Informants)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายคมสันต์ สุเมธนาถ ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(นายคมสันต์ สุเมธนาถ)

ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวตา พุ่งหว่า วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมัทวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ที่ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(นางสุชาดา พุ่งหว่า)
วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๑๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บัณฑิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวสุวีวรรณ คณนา พัฒนาการอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(นางสาวสุวีวรรณ คณนา)

(นางสาวสุวีวรรณ คณนา)
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนารัฐบาล

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๑๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำสนธิ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสรชัย อารยอสณี นายกเทศมนตรีตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอลำสนธิ จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(ม.ล.ศรีประภาส ศรีวัชร)
หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้นิติกรเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายณัฏฐ์ อธิภาชน์ เศษเสนา นายอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิติกร ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติกรดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(นายสุรวาท ด้วงสีทอง)
ปลัดอำเภอ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์ เลขานุการ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
อำนวยการ : ...
ผู้อำนวยการ : ...

(นางศจวพัชรกต หันจิตร)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน พ.ต.อ.ศิริชัย ไซยดี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมหาชัย จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

พ.ต.ท.

(ปรีชา นิสัยสม)

รอง ผกก.ป.สภ.อัมพวา

๑๕ ก.พ. ๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว๐๗๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล ประธานกลุ่มกระตุนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวริมแม่น้ำแม่กลองเชิง
อนุรักษ์ จังหวัดสมุทรสงคราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเกวลี บุญเทียน รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๓ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภอมัทวา จังหวัดสมุทรสงคราม”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความ
เอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นางสาวเกวลี บุญเทียน
โทร. ๐๙๘-๙๒๗๑๙๗๐

(นายประพัฒน์ กลิ่นจงกล)

ภาคผนวก ช

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลของการวิจัยในภาพรวมผู้ทำวิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้นจะไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผู้ทำวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่านผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวเกวลี บุญเทียน

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริง

๑. เพศ

 ชาย หญิง

๒. อายุ

 ๑๘ = ๒๗ ปี ๒๘ - ๓๗ ปี ๓๘ = ๔๗ ปี ๔๘ = ๕๗ ปี ๕๘ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญาปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

๔. จำนวนครั้งที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว

 ไม่เคยมาเลย เคยมาแล้วมากกว่า ๑ ครั้ง เคยมาครั้งแรก

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชนในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง เห็นว่ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง เห็นว่ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง เห็นว่ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง เห็นว่ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง เห็นว่ามีความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว						
๑	ป้ายบอกทางมีความชัดเจนและอยู่ในที่เหมาะสม					
๒	สถานที่จอดรถเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว					
๓	ห้องสุขาเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว					
๔	บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด					
๕	มีการจัดการด้านการจราจรบริการนักท่องเที่ยว					
๖	สถานที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ						
๑	มีเจ้าหน้าที่บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว					
๒	มีการดูแลความปลอดภัยจากหน่วยงานราชการ					
๓	ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ					
๔	ความปลอดภัยสำหรับที่จอดรถนักท่องเที่ยว					
๕	การคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
๖	เจ้าหน้าที่บริการด้วยความเป็นกันเอง					

ด้านประชาชนในท้องถิ่น						
๑	มีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวโดยประชาชนอยู่เสมอ					
๒	มีการประชุมหารือกันเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
๓	มีการทำผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสร้างรายได้					
๔	มีส่วนร่วมในการเสนอการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว					
๕	มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อความเป็นระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว					
๖	มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน					
ด้านร้านค้า						
๑	ร้านค้าได้ถูกจัดให้ตั้งอยู่ในพื้นที่เหมาะสม					
๒	มีการจัดร้านค้าให้น่าสนใจต่อนักท่องเที่ยว					
๓	มีร้านค้าเพียงพอต่อการบริโภคของนักท่องเที่ยว					
๔	มีการจัดร้านค้าให้สะดวกต่อการเลือกซื้อสินค้า					
๕	ร้านค้ามีความสะอาด					
๖	การให้บริการของร้านค้า					
ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม						
๑	อาหารสะอาดและถูกหลักอนามัย					
๒	อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารสะอาด					
๓	อาหารมีรสชาติอร่อยคุ้มค่าเหมาะสมกับราคา					
๔	มีเมนูแยกประเภทอาหารและเครื่องดื่มชัดเจน					
๕	การให้บริการของพนักงานร้านอาหาร					
๖	มีห้องสุขาบริการนักท่องเที่ยวที่มารับประทานอาหาร					

ตอนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กับวิถีชุมชน ในอำเภออัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม

๑. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

๒. ด้านการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ

ปัญหา อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

๓. ด้านประชาชนในท้องถิ่น

ปัญหา อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

๔. ด้านร้านค้า

ปัญหา อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

๕. ด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม

ปัญหา อุปสรรค.....

.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

นางสาว เกวลี บุญเทียน (ผู้วิจัย)

ภาคผนวก ซ

แบบสัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ นามสกุล : นางสาวเกวลิ บุญเทียน
- วัน/เดือน/ปีเกิด : วันพฤหัสบดี วันที่ ๑๓ เดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ปีจอ
- สถานที่เกิด : โรงพยาบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
- การศึกษา : ประถมศึกษา โรงเรียนวัดชัยพุกษมาลา
มัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน : ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
- เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๘ - ๙๒๗๑๙๗๐